

Budget och verksamhetsplan 2025 med flerårsplan 2026- 2027

Region Jönköpings län

Sverigedemokraterna

Region Jönköpings län
Region Jönköpings län, Box 1024, 551 11 Jönköping
© Region Jönköpings län, www.rjl.se

Innehållsförteckning

Inledning	5
Grundläggande värderingar	6
För ett bra liv i en attraktiv region	8
Planeringsförutsättningar	17
Gemensamt för Region Jönköpings län	38
Medborgare och kund.....	50
Process och produktion	51
Lärande och förnyelse	52
Medarbetare	53
Ekonomi.....	54
Regional utveckling	55
POLITISK SAMMANFATTNING.....	55
VÅRA FÖRSLAG	60
Arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet	60
Ambition	60
Näringsliv	61
Kultur	61
Skogsbruk.....	62
Levande landsbygd	62
Utbildning.....	62
VÅRA FÖRSLAG	66
Trafik, infrastruktur och miljö	73
Ambition	73
Kollektivtrafik	73
Tåg.....	74
Flyg.....	74
Energi	75
VÅRA FÖRSLAG	78
Folkhälsa och sjukvård	81
Ambition	81
Tillgänglighet	82
Driftsformer	82
Personalpolitik	83
VÅRA FÖRSLAG	89
Medborgare och kund.....	106
Process och produktion	109

Lärande och förnyelse	112
Ekonomi.....	113
Finansiella rapporter	115
Regionfullmäktiges direktiv till styrelse och nämnder avseende budget 2025	117
Bilagor	126

Inledning

Sverigedemokraterna är ett socialkonservativt parti med nationalistisk grundsyn. Vi betraktar oss som ett mittenalternativ och som ett tredje block i svensk politik. Vi kombinerar strävandet efter social och ekonomisk grundtrygghet med värdekonservativa idéer.

Det övergripande målet med partiets verksamhet är att återskapa ett folkhem som i så hög grad som möjligt är präglad av trygghet, välstånd, demokrati, en stark inre solidaritet och sammanhållning.

Vi tar vår viktiga roll i svensk politik på största allvar och har för avsikt att på bästa sätt förvalta det förtroende som väljarna har gett oss. I regionerna samarbetar vi med det eller de partier som ger oss bäst förutsättningar att genomföra vår politik.

Sjukvården ska finnas där när människor behöver den. Den ska genomsyras av hög kvalitet och tillgänglighet samt att den enskilde alltid ska kunna lita på att få tillgång till bästa möjliga vård oavsett när eller var den behövs. För att nå målet om en sjukvård i världsklass måste tillgängligheten säkras, över hela landet och inom hela verksamheten. Det kräver att kompetensen nyttjas på ett optimalt sätt och det kräver att arbetsmiljön är hälsosam samt att det finns utrymme för vidareutveckling för personalen.

Regionerna bär ett stort ansvar för att hantera demografiska förändringar och skapa en hållbar tillväxt. De långsiktiga samhällsförändringarna kräver god planering och fortlöpande samverkan med många aktörer för att livets alla nödvändigheter finns tillgängliga i hela Sverige.

Svenskar ska kunna lita på att landets infrastruktur utvecklas och underhålls effektivt. Vi lägger ingen ideologisk värdering i olika trafikslag och lösningar, utan ser pragmatiskt på utbyggnad, nyttjande och fördelning mellan transportsätten. Vi inser att olika lösningar behövs för olika situationer och att förutsättningarna skiljer sig stort mellan norr och söder, storstad och landsbygd.

Vad som dock är viktigt att poängtera är att en prioritering utifrån de lokala förutsättningarna förmodligen måste göras eftersom samtliga målsättningar sannolikt inte kan uppnås samtidigt.

Sverigedemokraterna ägnar sig inte åt överbudspolitik, utan verkar för en politik som andas ansvarstagande och bygger en långsiktigt hållbar ekonomi som skapar stabilitet och tillväxt. När prioriteringar måste göras är det partiets uppfattning att det framför allt är kvaliteten och tillgängligheten inom sjukvården samt bevarandet av kulturarvet som bör värnas och sättas i fokus.

Sverigedemokraternas regionfullmäktige

Grundläggande värderingar

Kundorientering

En organisations långsiktiga framgång beror på dess förmåga att skapa värde för dem som den finns till för – kunderna. De externa och interna kundernas uttalade och underförstådda behov, krav, önskemål och förväntningar ska vara vägledande för organisationen, dess medarbetare och verksamhet.

Engagerat ledarskap

För att skapa en kultur som sätter kunden i främsta rummet krävs ett personligt, aktivt och synligt engagemang från varje ledare. Ledarskapets viktigaste uppgifter är att ange riktningen för verksamheten, ta till vara potentialen i individers olikheter och erfarenheter, skapa förutsättningar för medarbetarna samt att i dialog med dem definiera och följa upp målen.

Allas delaktighet

En förutsättning för en framgångsrik organisation är att varje medarbetare känner sig ha förtroende att utföra och utveckla sina arbetsuppgifter. Var och en måste därför se sin roll i helheten, ha klara mål, de medel som krävs samt kunskap om de resultat som ska uppnås.

Kompetensutveckling

Den samlade kompetensen är avgörande för organisationens framgång och konkurrenskraft. Därför måste kompetensutvecklingen ses både ur ett organisatoriskt och ett individuellt perspektiv, för att därmed utveckla och tillföra kompetens på ett sätt som stärker såväl individen som organisationen i sin helhet.

Långsiktighet

Organisationens verksamhet måste värderas med tanke på utveckling och konkurrenskraft över tiden. Ett uthålligt förbättringsarbete leder till ökande produktivitet och effektivitet, bättre miljö, nöjdare kunder och varaktig lönsamhet på lång sikt.

Samhällsansvar

Varje organisation har ett samhällsansvar utöver lagar och förordningar. Organisationen och dess medarbetare måste se sina processer, varor och tjänster som delar i en större helhet och aktivt medverka till förbättringar i både samhälle och miljö.

Processorientering

Organisationens verksamhet ska ses som processer som skapar värde för kunderna. Processorientering stimulerar till att analysera och förbättra arbetsflöden och arbetsorganisation, och lägger grunden för kundorienterad verksamhetsutveckling.

Förebyggande åtgärder

Det är lönsamt att förebygga fel och ta bort risker i processer, varor och tjänster. Framsynthet, förutseende och planering är nyckelord i förbättringsarbetet där även kunder och leverantörer ska engageras.

Ständiga förbättringar

Konkurrenskraft kräver ständiga förbättringar och förnyelse av alla verksamhetens delar. Förutsättningen för detta är ett metodiskt förbättringsarbete som genomsyrar organisationen och en kultur som stimulerar till ständigt lärande, kreativitet och nya idéer.

Lära av andra

För att kunna vidareutvecklas måste organisationen och dess medarbetare på alla områden skaffa sig ny kunskap om vad som är möjligt att uppnå och hur detta kan uppnås. Detta kräver jämförelser med dem som är bäst på en viss process, oavsett vilken bransch eller sektor de tillhör.

Snabbare reaktioner

I alla verksamheter är kortare svarstider, kortare ledtider och snabbare reaktioner på kundernas behov av avgörande betydelse. Det gäller såväl för utveckling, produktion och leverans av varor och tjänster, som för administrativa processer.

Faktabaserade beslut

Beslut måste bygga på dokumenterade och tillförlitliga fakta. Varje medarbetare måste inom sitt arbetsområde få möjlighet att mäta och analysera fakta av betydelse för att uppfylla sina mål och för att tillfredsställa sina kunder.

Samverkan

Samverkan genomsyrar varje framgångsrik organisation. Det är väsentligt att genom samverkan på flera plan och i olika avseenden ta till vara kompetenser och erfarenheter hos såväl medarbetare som hos kunder, leverantörer, partners, ägare och huvudmän.

För ett bra liv i en attraktiv region

Budget med flerårsplan beskriver hur vi förverkligar visionen *För ett bra liv i en attraktiv region*. Vår verksamhetsidé är att tillgodose invånarnas behov av hälso- och sjukvård, folkhälsa, kultur, utbildning och kollektivtrafik samt invånarnas och näringslivets behov av god infrastruktur och kompetensförsörjning.

Region Jönköpings län arbetar med frågor som är avgörande för människors liv och hälsa, men också med frågor som rör länets tillväxt och utveckling. Sambanden mellan dessa områden är starka.

Region Jönköpings län ska arbeta för att bidra till Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling för att på ett långsiktigt hållbart sätt nå vår vision *För ett bra liv i en attraktiv region*.

Figur 1 Agenda 2030

Världens länder har åtagit sig att fram till år 2030 leda världen mot en hållbar och rättvis framtid. Agenda 2030 innehåller 17 globala mål och 169 delmål som ska leda till att avskaffa extrem fattigdom, minska ojämlikhet och orättvisor i världen, främja fred och rättvisa, samt skydda planetens naturresurser och lösa klimatkrisen.

Dokumentet *Regional utvecklingsstrategi (RUS) 2020–2035* är en utgångspunkt för arbetet. Samarbeta och samverkan är nyckelbegreppen i strategin. Den beskriver bland annat att man ska samordna utvecklingsinsatser inom områden som transportinfrastruktur, näringsliv, arbetsmarknad och utbildning. Region Jönköpings län stödjer aktivt projekt och organisationer som bidrar till en hållbar tillväxt i länet.

Tillsammans möter vi framtidens behov av hälso- och sjukvård 2020–2030 är ett strategiskt dokument som visar vägen för utveckling av länets hälso- och sjukvård. Där beskrivs bland annat att bästa möjliga hälsa och en jämlik vård ska åstadkommas med kvalitet som strategi, grundläggande värderingar och gemensamt utvecklingsarbete tillsammans med invånare, patienter, medarbetare, kommuner och civilsamhälle.

Inom Region Jönköpings län arbetar vi för en verksamhet som fungerar väl och som är socialt, miljömässigt och ekonomiskt hållbar. Invånarnas behov är utgångspunkten för att ständigt förbättra och förnya. Att förverkliga visionen kräver även insatser inom områden som ligger utanför vår egen verksamhet. Därför är samverkan med länets kommuner, statliga myndigheter, andra organisationer och civilsamhället mycket viktig.

Allt vårt arbete ska leda till att Jönköpings län år 2035 är Sveriges mest hållbara, attraktiva och tillgängliga län där alla människor trivs, utvecklas och mår bra. Flera områden behöver utvecklas för att nå dit. Några av de viktigaste är kompetensförsörjning, jämställdhet, integration, mångfald, jämlikhet, energiförsörjning och digitalisering. För att lyckas måste många aktörer samverka i frågor som är viktiga för länet. Samverkan fortsätter att utvecklas inom sjukvårdsregionen som omfattar Östergötland och Kalmar. I de regionala utvecklingsfrågorna sker samverkan i Regionsamverkan Sverigedemokraterna Region Jönköpings län, Budget och verksamhetsplan 2025 med flerårsplan 2026-2027

Sydsverige, där även regionerna Skåne, Halland, Blekinge, Kronoberg samt Kalmar ingår.

Det globala perspektivet är också viktigt i utvecklingsarbetet. Det handlar både om att bidra till utveckling i andra delar av världen och att sätta länets utveckling i ett globalt perspektiv.

Hälsofrämjande insatser ska genomsyra hälso- och sjukvården och vara en självklar del i all vård och behandling. Flera faktorer styr behovet och efterfrågan inom hälso- och sjukvård.

Figur 2 Allt hänger ihop (nedanstående bild omarbetats till tryckt version)

Genom samverkan med olika aktörer i länet och en väl fungerande verksamhet blir Region Jönköpings län attraktiv som organisation och utvecklas vidare. En djup förankring i befolkningen skapas genom att verksamheten leds av folkvalda politiker. Inom hela Region Jönköpings län arbetar vi för en väl fungerande verksamhet, som ständigt förbättras och förnyas med utgångspunkt i invånarnas behov och delaktighet.

Övergripande ledningssystem

Utgångspunkten för att styra verksamheten är att förverkliga visionen genom god hushållning, vilket innebär att vi använder resurser på ett sätt som främjar social, miljömässig och ekonomisk hållbarhet. Verksamheten bedrivs ändamålsenligt och kostnadseffektivt och med en finansiering som garanterar verksamheten långsiktigt. Genom att hushålla med offentliga medel skapar vi värde för länets invånare.

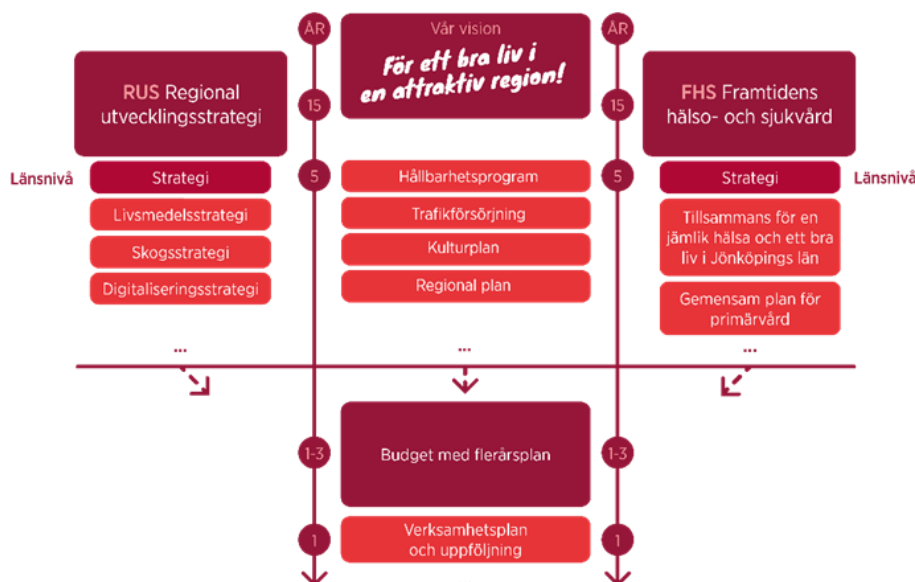
Vårt viktigaste styrdokument är budget med verksamhetsplan och flerårsplan. Här beskrivs våra strategiska mål, framgångsfaktorer, uppdrag och måttal för de närmaste åren. De strategiska målen har en tidshorisont på tio år. Framgångsfaktorerna visar de viktigaste områdena som behöver prioriteras för att vi ska nå de strategiska målen, de har en tidshorisont om tre år. Uppdragen beskriver vad vi behöver uppnå inom respektive område och har en tidshorisont om 1–3 år. Verksamheterna anger sedan aktiviteter kopplade till uppdragen i sina verksamhetsplaner. Arbetet för att uppnå de strategiska målen leds och följs upp genom regelbunden dialog och återkoppling mellan verksamhet, förvaltning och politik. Måttal och intern kontroll stödjer detta arbete. Våra strategiska mål för de närmsta åren är:

- Bästa platsen att växa upp, leva, verka och åldras
- Enklare vardag för invånare och medarbetare
- Bästa möjliga kvalitet
- Bäst på att förbättra och förnya
- Långsiktigt hållbar och innovativ tillväxtregion
- Sveriges bästa offentliga arbetsgivare med Sveriges bästa arbetsplatser
- God och hållbar hushållning.

De strategiska målen tas fram med stöd av våra grundläggande värderingar och ledningsstrategier och

utgår från vår vision och våra mer långsiktiga styrdokument, planer och program. De strategiska styrdokumenterna *Regional utvecklingsstrategi (RUS) 2020–2035* och *Tillsammans möter vi framtidens behov av hälso- och sjukvård 2020–2030* har båda långa tidsperspektiv. De beskriver den politiska ambitionen för Region Jönköpings län till år 2035 respektive 2030. Andra politiskt antagna planer och program har kortare tidsperspektiv, upp till fem år. Nedan visas hur styrdokumenterna förhåller sig till och samspelar med varandra.

Figur 3 Hur styrdokument och planer som antagits av regionfullmäktige förhåller sig till och samspelar med varandra (bilden kommer eventuellt omarbetas till tryckt version)

Kvalitet som strategi

Så leder och utvecklar vi Region Jönköpings län

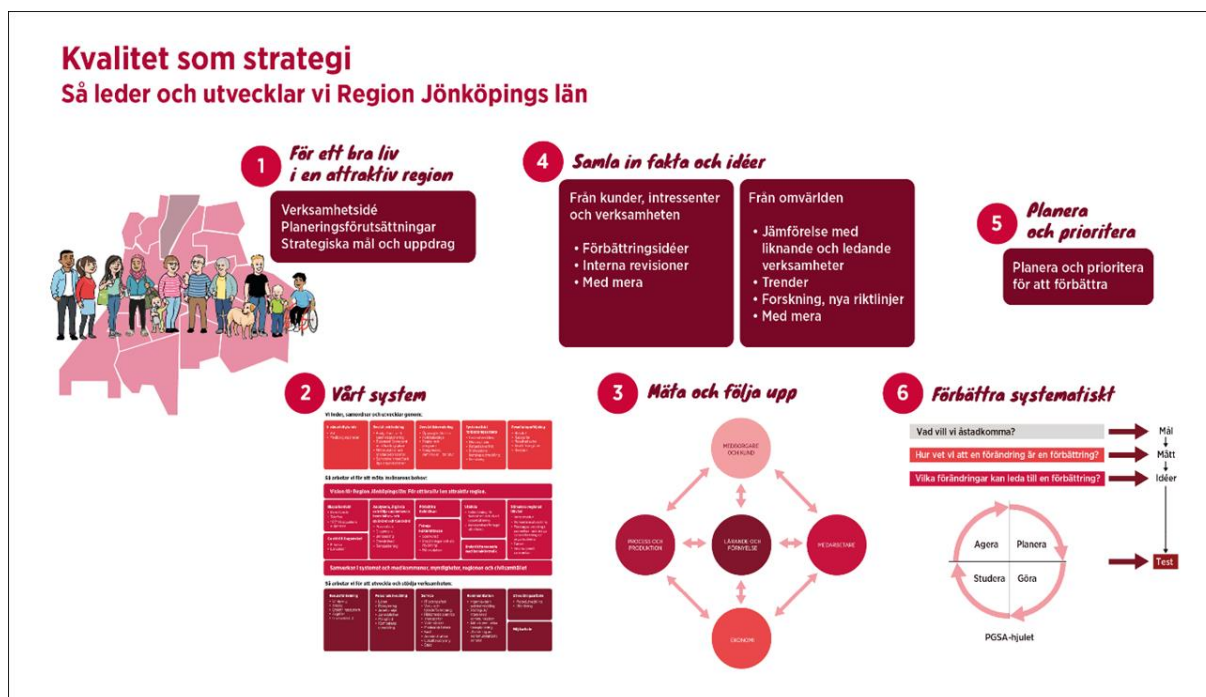
”Kvalitet på en tjänst är dess förmåga att tillfredsställa, och helst överträffa, kundernas behov och förväntning”

Vårt övergripande ledningssystem, kvalitet som strategi, beskriver hur vi leder, utvärderar och förbättrar verksamheten. Det innebär att den stora resursen för utveckling uppstår genom att förbättra och effektivisera nuvarande verksamhet, samt genom fasa ut mindre värdeskapande arbetssätt och aktiviteter. På så sätt frigörs arbetstid och andra resurser som kan satsas på nya områden och åtaganden. En förutsättning för en långsiktigt hållbar verksamhet är att vi ständigt förbättrar våra arbetssätt och processer så att de är socialt, miljömässigt och ekonomiskt hållbara. Målet med kvalitet som strategi är att leverera tjänster som motsvarar kundernas behov och förväntningar och samtidigt skapa en arbetsplats där människor trivs och är stolta över sitt arbete.

Ett väl fungerande ledningssystem innebär effektiv ledning, styrning och utvärdering. Det innebär också att lokala förbättringsarbeten stimuleras och att erfarenheter tas till vara i hela organisationen. För att utveckla det övergripande ledningssystemet har vi under många år arbetat med SIQ Managementmodell.

Nedan illustreras hur vårt övergripande ledningssystem fungerar och stödjer vårt arbete med kvalitet som strategi.

Figur 4 Kvalitet som strategi

1. Vi utgår från varför och för vem vi finns till: vår vision och vårt uppdrag

Vi utgår från vår vision *För ett bra liv i en attraktiv region*. Visionen förverkligas genom vårt engagemang i att tillgodose invånarnas behov av hälso- och sjukvård, folkhälsa, kultur, utbildning och kollektivtrafik samt invånarnas och näringslivets behov av god infrastruktur och kompetensförsörjning. Vi behöver ständigt arbeta med frågan ”varför och för vem finns vi till?”.

Figur 5 Varför och för vem vi finns till: vår vision och vårt uppdrag

För att leda, arbeta i och utveckla verksamheten använder vi tre enkla regler:

1. Vad är bäst för Esther
2. Vi tar ansvar för vårt steg, ger feedback till steget före och underlättar för steget efter
3. Vi gör tillsammans, det är vårt gemensamma resultat som räknas.

Utifrån visionen och de politiskt beslutade långsiktiga styrdokument, med stöd av våra grundläggande värderingar och ledningsstrategier, formuleras strategiska mål, framgångsfaktorer, uppdrag och mätetal. Dessa är grunden för verksamhetsplaner och handlingsplaner för förbättring och utveckling inom våra olika verksamhetsområden.

De 13 grundläggande värderingarna har vi haft som bas sedan 1990-talet. Dessa har genom SIQ (Swedish Institute for Quality) konkretiserats till fem framgångsfaktorer som kännetecknar ledande organisationer. Region Jönköpings län har antagit dessa som ledningsstrategier och de harmoniserar med de fem perspektiven i balanced scorecard (BSC) som vi använder för planering, uppföljning och återkoppling av resultat ur olika perspektiv (figur 8, sidan X).

Figur 6 Vision, grundläggande värderingar och strategier för framgång

2. Vi agerar utifrån att allt hänger ihop

För att uppnå vision och verksamhetsidé ser vi oss och agerar som ett sammanhängande system (figur 7, sidan X) av processer och arbetssätt som är ömsesidigt beroende av andra delar i samhället.

Processerna delas upp i:

- **Huvudprocesser** som är avsedda att direkt möta invånarnas behov av till exempel folkhälsa, sjukvård, kollektivtrafik och kultur
- **Ledningsprocesser** som beskriver hur vi leder samordnar och utvecklar verksamheten
- **Stödprocesser** som beskriver hur vi stödjer huvudprocesserna, till exempel resursfördelning, personalutveckling, fastighetsförvaltning, IT och kommunikation

Många av Region Jönköpings läns processer upprepas på flera håll i organisationen och på olika nivåer. För bästa möjliga resultat krävs att dessa processer är snarlika i sin utformning och leder till likartade resultat. En förbättring som genomförts på ett ställe i organisationen har inte nått sin fulla potential förrän den också genomförts på andra ställen i organisationen där samma arbete utförs. Först då kan vi förenkla och förbättra för såväl externa som interna kunder som processen är till för. En process spänner många gånger över flera organisatoriska gränser och för att nå likartade länsövergripande processer behöver vi samverka på alla nivåer.

Figur 7 Region Jönköpings län som system

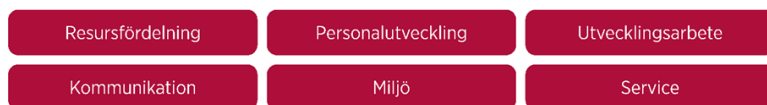
Vi leder, samordnar och utvecklar genom:

Så arbetar vi för att möta invånarens behov:

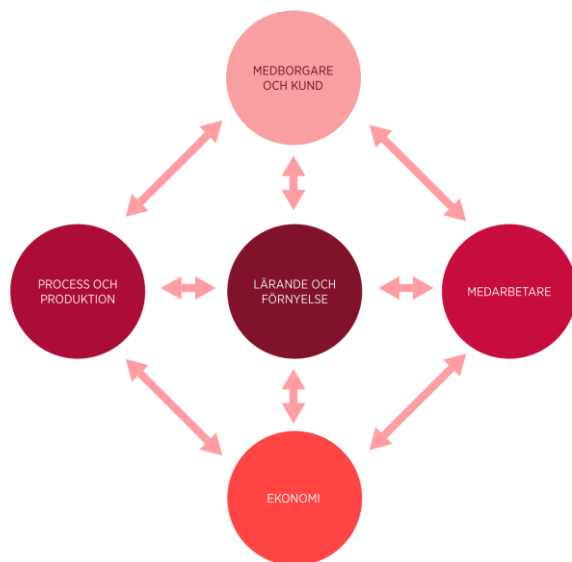
Så arbetar vi för att utveckla och stödja verksamheten:

3. Vi följer resultat ur olika perspektiv

I Region Jönköpings län följer vi kontinuerligt processernas och verksamheternas resultat i balanced scorecard (BSC) utifrån fem perspektiv: Medborgare/kund, ekonomi, process/produktion, medarbetare samt lärande och förnyelse (figur 8, sidan x). Dessa perspektiv inkluderar social, miljömässig och ekonomisk hållbarhet. BSC är ett hjälpmedel för både planering, uppföljning och återkoppling. Inom respektive perspektiv anges strategiska mål, framgångsfaktorer, uppdrag, mätetal och målvärden. Verksamheterna anger sedan aktiviteter kopplade till uppdragen i sina verksamhetsplaner. Resultat på alla nivåer följs kontinuerligt via månadsuppföljning, delårsrapporter och årsredovisning.

Figur 8 Balanced scorecard

4. Vi inhämtar information

Olika metoder används för att ta reda på invånarnas och andra intressenters nuvarande och framtida behov, krav önskemål och förväntningar, samt deras synpunkter, förbättringsförslag och klagomål på våra tjänster. Vi tar också reda på relevanta omvärldsfaktorer för att förutse framtida behov, krav, önskemål och förväntningar och efterfrågar förbättringsidéer från medarbetare och andra aktörer. Vi jämför vi oss med liknande och ledande organisationer och både följer och bedriver forskning inom relevanta områden.

Figur 9 Samla in fakta och idéer

5. Vi analyserar, prioriterar och planerar

Utifrån resultaten i balanced scorecard och insamlingen av information, fakta och jämförelsen med liknande och ledande verksamheter, analyserar vi vad vi ska fortsätta att göra och vad som behöver förbättras. I arbetet ingår att rangordna och prioritera bland invånarnas och intressenternas behov, krav, önskemål och förväntningar (figur 10, sidan X). Vi strävar efter att skapa så stor effekt som möjligt med de resurser vi har att tillgå. Genom att fasa ut det som inte skapar lika mycket värde frigör vi tid och resurser till att satsa på nya prioriterade områden, allt för att ständigt komma närmare vår vision. Prioriterade strategiska mål, uppdrag, mätetal och målvärden formuleras i budget med verksamhetsplan och flerårsplan. Aktiviteter kopplade till uppdragen och andra områden som verksamheterna identifierat som viktiga planeras och formuleras i verksamhetsplaner och vid behov i andra handlingsplaner.

Figur 10 Planera och prioritera

6. Vi förbättrar systematiskt

Verksamheten genomför förbättringar och inför nya arbetssätt. Det är viktigt att en process är känd av medarbetarna och har ett visualiserat mål. Det ska finnas möjlighet att göra processen allt bättre med hjälp av ständiga förbättringar.

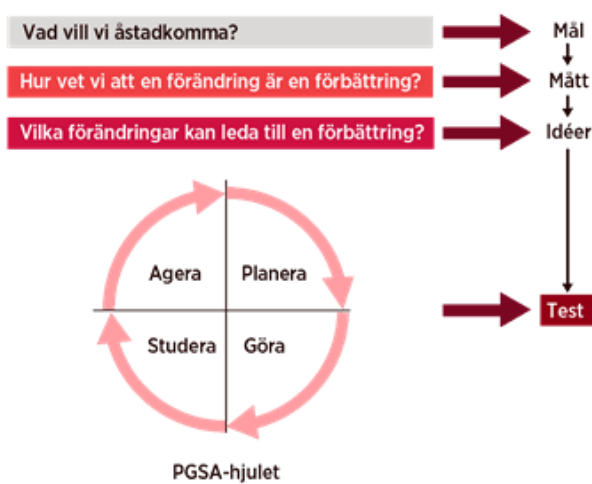
Vi testar och prioriterar förbättringsidéer enligt principerna i Förbättringsmodellen och PGSA (Planera, Göra, Studera, Agera): Vad vill vi åstadkomma? Hur vet vi att en förändring är en förbättring? Vilka förändringar kan leda till en förbättring? Förbättringsidéerna testas om möjligt i

liten skala innan de sprids.

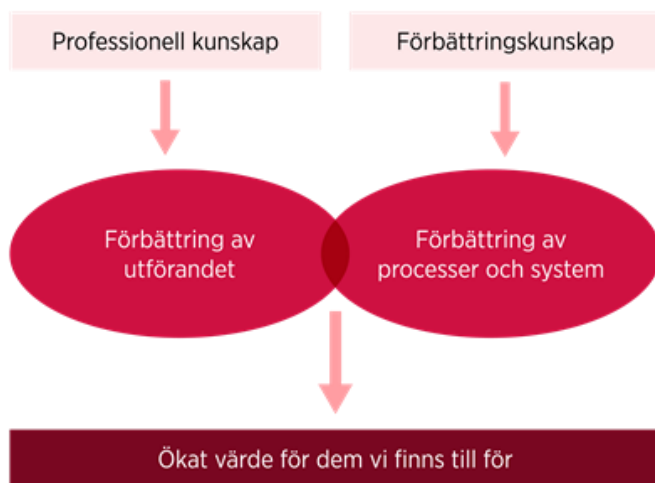
Modeller för länsövergripande processförbättring och spridning är en nödvändighet för att vi ska kunna hålla jämna steg med omvärlden vad gäller kundnöjdhet, kvalitet och resursförbrukning.

Invånares kompetens och synpunkter är viktiga delar i förbättringsarbetet. I arbetet ingår därför att involvera och samverka med våra invånare för att utveckla processer och tjänster. Med alla medarbetare engagerade i förbättringsarbeten kommer vi allt närmare målet. Vi utgår från att alla medarbetare har två jobb, att göra sitt dagliga arbete och att förbättra det. Därför behöver alla ha både professionell kunskap och förbättringskunskap. Det innebär att ständigt utveckla sin kunskap inom sin profession och samtidigt ha kunskap om hur man åstadkommer långsiktiga förbättringar genom systemtänkande, förstå variation, kunskap hur man lär sig och förändringspsykologi (figur 12, sidan x).

Figur 11 Förbättringsmodellen med PGSA-hjulet

Figur 12 Vi har alla två jobb

Tillitsbaserad styrning

Region Jönköpings läns målstyrning utvecklas löpande. Att leda och styra en komplex organisation förutsätter att ledning och medarbetare vet vad uppgiften är och åt vilket håll de ska gå. Det förutsätter en gemensam verklighetsbild och förståelse för de mål som beslutas. Medarbetare ska involveras, vara delaktiga och ges möjlighet att ta större ansvar. I Region Jönköpings län pågår en process för ökad tillitsbaserad styrning och ledning. Ett väl fungerande samverkansklimate är en viktig förutsättning för

delaktighet och involvering.

Grundläggande i chef- och ledarskap är att för bästa möjliga verksamhet utifrån invånarnas behov skapa förutsättningar för lärande, utveckling och delaktighet. Därför engageras alla medarbetare i lärande och systematiskt förbättringsarbete inom sina verksamhetsnära arbetslag/mikrosystem och i att förnya sina arbetsprocesser och sin egen kompetens. Förnyelse och innovationer uppmärksammas särskilt.

Vi utövar alla ledarskap i olika sammanhang, både i rollen som medarbetare och i rollen som chef. Ledarskap uppstår i relationen mellan människor och utvecklas i vårt samspel med varandra. Ledare blir vi genom vårt sätt att agera, kommunicera och påverka andra.

Våra fem ledningsstrategier (figur 13 , sidan X) är grunden för ett framgångsrikt ledarskap i vår organisation. Det innebär att vi som ledare:

- skapar värde med kunder och intressenter
- leder för hållbarhet
- involverar motiverade medarbetare
- utvecklar värdeskapande processer
- förbättrar verksamheten och skapar innovationer.

På detta sätt utvecklas ett lärandesystem som ständigt strävar efter att nå visionen För ett bra liv i en attraktiv region.

Figur 13 Fem ledningsstrategier för framgång

Planeringsförutsättningar

Planeringsförutsättningar belyser länets utgångspunkter: vad som kan komma att hända i omvärlden och vilka konsekvenser det kan få för verksamheten. Omvärldsbevakning är ett viktigt moment i planeringsarbetet för att ha kunskap om vilka förutsättningar, möjligheter och utmaningar som präglar samhällsutvecklingen.

Händelser i omvärlden, regionalt eller lokalt, påverkar vår möjlighet att utveckla verksamheten i önskad riktning. Genom att analysera och presentera fakta skapar vi kunskap och förutsättningar för samsyn och nya perspektiv på organisationens utmaningar. I planeringsförutsättningarna för Region Jönköpings innebär också att förhålla sig till och följa lagar och riktlinjer.

Läget i länet

Länsbarometern presenterar statistik om befolkningen i Jönköpings län utifrån 130 regionala statistikområden (RegSO) och 13 kommuner. Områdesindelningen är anpassad för statistisk uppföljning för socioekonomisk segregation. För hälsostatistik som inte finns tillgänglig på RegSO-nivå presenteras resultatet för hela kommunen. Statistiken kan jämföras med Jönköpings län som helhet, en kommun eller annat RegSO-område. Länk: <http://www.rjl.se/Tillvaxt-och-utveckling/lansbarometern/>

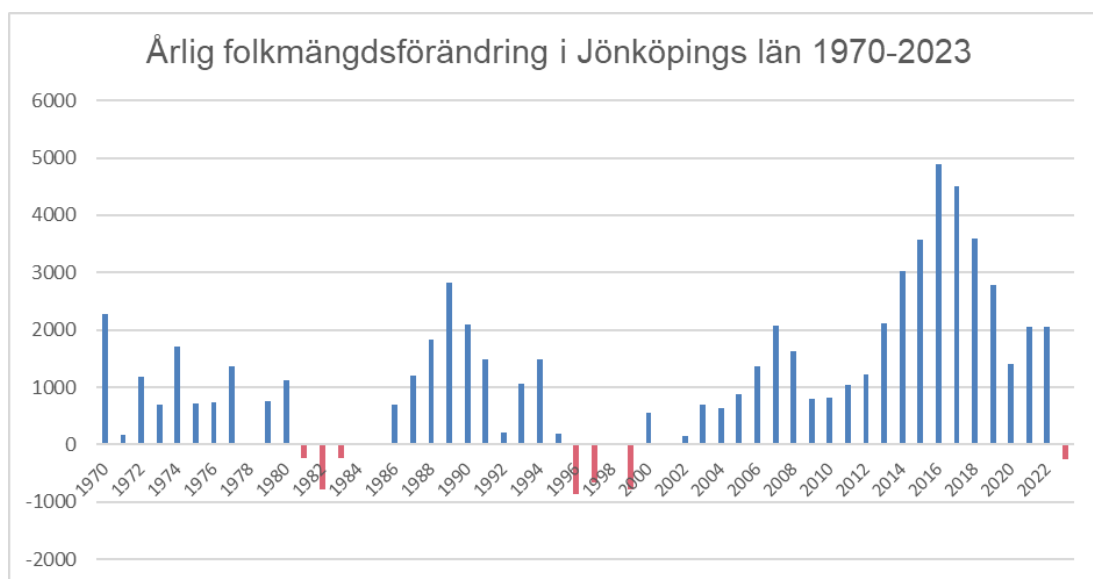
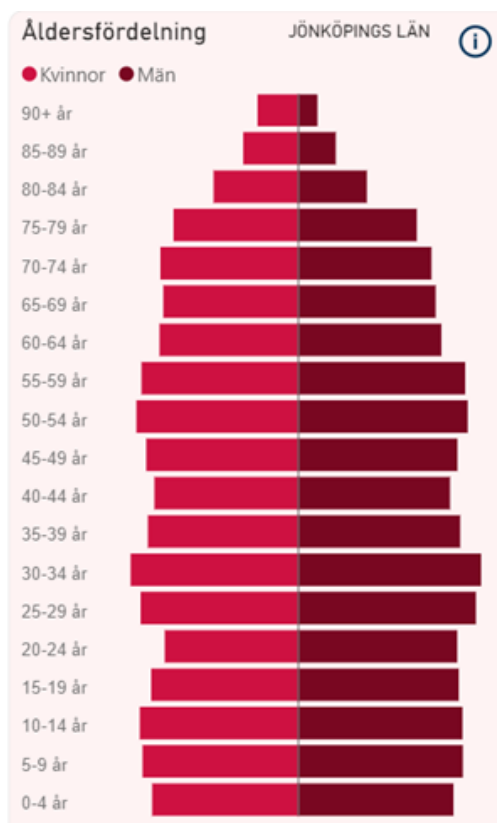
Befolkning

Region Jönköpings län sammanfaller geografiskt med länsindelningen och omfattar 13 kommuner. Sedan 2014 har vårt län, liksom övriga Sverige, haft en stor folkmängdsökning på grund av flyktinginvandring. Under perioden 2014 till 2023 ökade länets befolkning med 27 621 personer. Utöver stor inflyttning från utlandet har länet även haft positivt födelsenetto, det vill säga fler födda än döda.

Den senaste 5-årsperioden har länets befolkning ökat med 8 031 personer, vilket är en mer måttlig utveckling. Uppdelat i geografiska kommungrupper har den nordvästra länsdelen ökat med 8 327 personer, den östra länsdelen ökat med 73 personer, och den södra länsdelen (GGVV) minskat med 369 personer.

- 31 december 2023 hade länet 368 856 invånare, vilket är en minskning med 257 invånare jämfört med 2022. Endast 4 av 13 kommuner ökade sin folkmängd.
- Nedgången beror på negativt flyttnetto och sjunkande födelsetal.
- Länets befolkning består av 49,2 procent kvinnor och 50,8 procent män.
- Andelen 65 år och äldre är 21,4 procent (riket 20,6 procent).
- Andelen 80 år och äldre är 6,3 procent (riket 5,8 procent).
- Den förväntade medellivslängden är högre i länet än i riket som helhet. För kvinnorna (84,9 år) är medellivslängden 0,3 år längre och för männen (81,4 år) 0,4 år längre.

Figur 14 och 15 Senaste befolkningspyramiden (2022) och befolkningsutveckling 1970-2023

Prognos över befolkningsutvecklingen

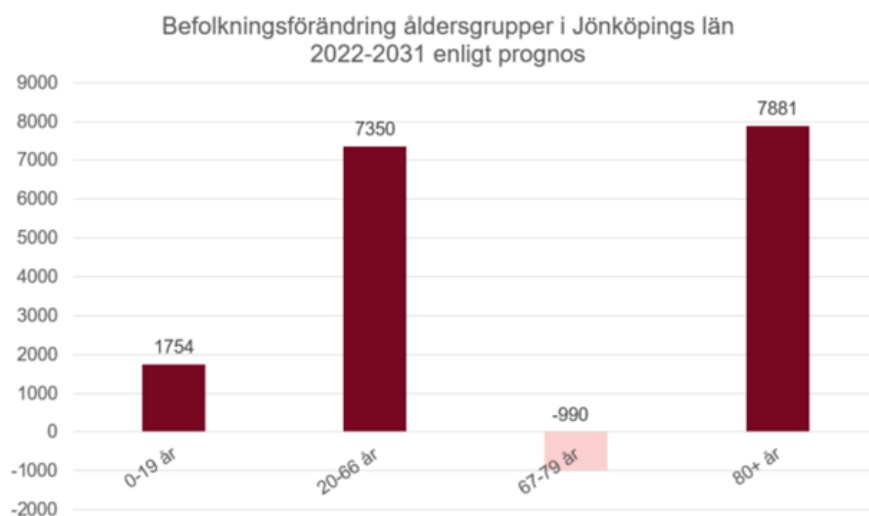
En ny befolkningsprognos kommer att tas fram under våren 2024. Sett ur normala svängningar i ett längre tidsperspektiv kommer förmodligen utvecklingen att vara svagare de kommande åren.

Bedömningen för perioden 2022-2031 var följande:

- Folkmängden ökar med cirka 16 000
- Antalet barn/ungdomar i åldrarna 0–19 år ökar med 1 754
- Antalet invånare i förvärvsarbetande åldrar (20–66 år) ökar med 7 350
- Antalet yngre pensionärer (67–79 år) minskar med 990 och antalet äldre pensionärer (80 år och äldre) ökar med 7 881

- Sammantaget ökar försörjningskvoten under perioden från 0,76 till 0,77.

Figur 16 Befolkningsförändring utifrån åldersgrupper

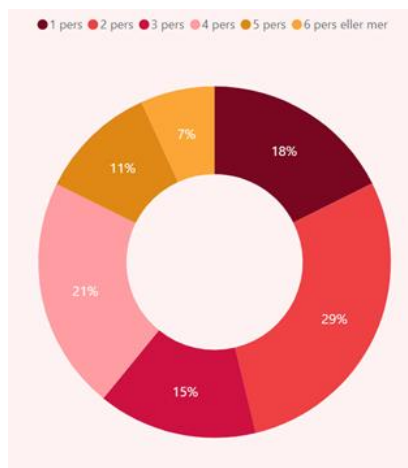

(Källa: Länets egen befolkningsprognos, Jönköpings kommun våren 2022)

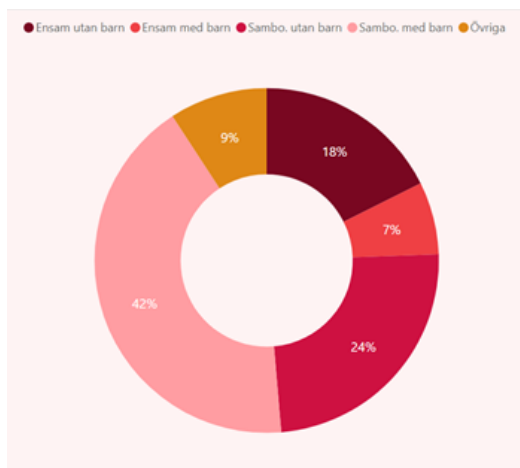
Hushåll

Storleken på länets hushåll varierar från en person till sex personer eller mer (figur 17, sidan x). Vanligast är hushåll med två personer, som utgör 29 procent av alla hushåll. Den hushållstyp som är vanligast i länet är ”Sambo, med barn” som utgör 42 procent av alla hushåll (figur 18, sidan x).

Figur 17 Hushållsstorlek 2022

Figur 18 Hushållstyp 2022

Utbildning

Jönköpings län har en lågutbildad arbetskraft jämfört med övriga landet. 38 procent av länets befolkning 25-64 år har en eftergymnasial utbildning. Motsvarande siffra för riket är 46,2 procent. 23 procent av länets befolkning 25-64 år har en längre eftergymnasial utbildning (3 år eller mer). Motsvarande siffra för riket är 30,3 procent.

Det finns mycket som tyder på att den befintliga arbetskraftens kompetensnivå inte matchar näringslivets behov. Det finns många kvarvarande (ej tillsatta) platser i länet enligt Arbetsförmedlingen som inte passar de som är arbetslösa (Figur 20, sidan x).

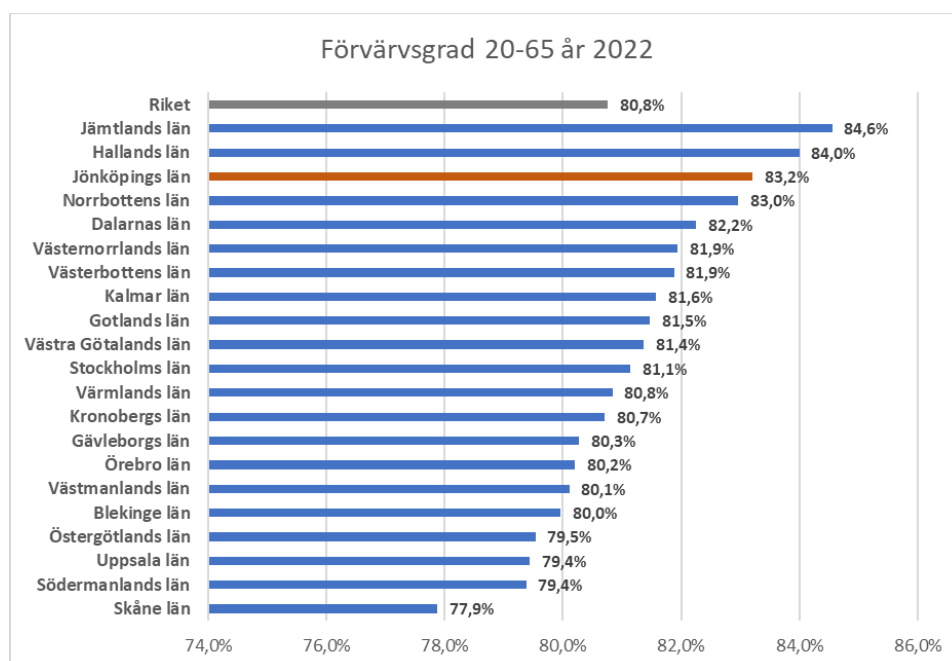
En högre utbildningsnivå är en avgörande fråga för att trygga en fortsatt god ekonomisk tillväxt. Det är också betydelsefullt för att behålla en låg arbetslöshet, god hälsa och bra livsvillkor. Tillgång till utbildad arbetskraft är en nyckelfaktor för både näringsliv och offentlig sektor.

84 procent av eleverna i skolår 9 var behöriga till gymnasiets yrkesprogram 2021. 76 procent av alla avgångselever från gymnasieskolan 2021 var behöriga till högskolestudier. Historiskt har länets kompetensförsörjning skett genom utbildning och upplärning på arbetsplatserna, framför allt inom tillverkningsindustrin. Dagens högteknologiska och globala samhälle ställer dock högre krav på eftergymnasial kompetens. Förutom ordinarie högskole- och universitetsutbildningar i närområdet finns det också 3 784 yrkeshögskoleplatser (YH) i länet med slutår 2024-2029.

Sysselsättning

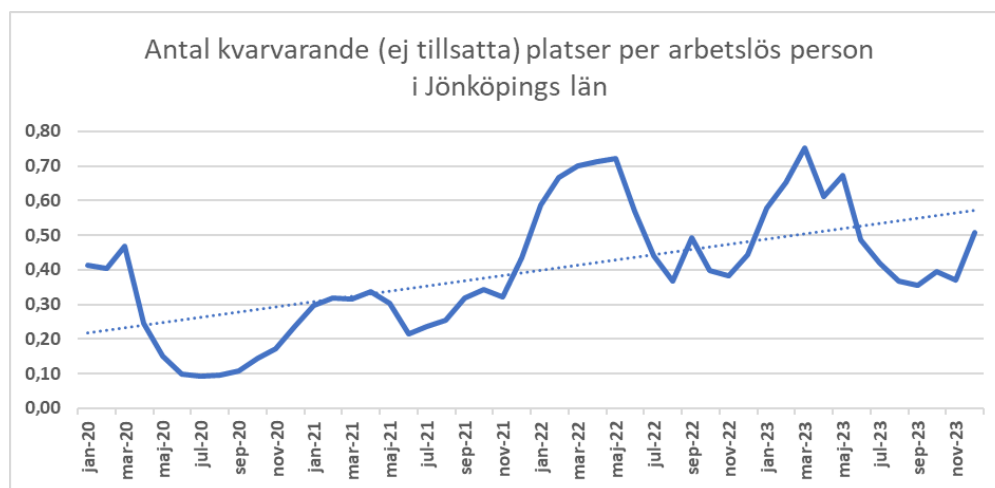
83,2 procent av länsinvånarna i åldersgruppen 20–65 år förvärvsarbetar, vilket är högre än riket som helhet (80,8 procent). En hög sysselsättningsgrad är viktig för den offentliga ekonomin.

Figur 19 Förvärvsgrad 20-65 år 2022

Av den registerbaserade arbetskraften 16–64 år i länet var 5,3 procent öppet arbetslösa eller i program med aktivitetsstöd 2023 (riket 6,4 procent). För ungdomar 18-24 år var motsvarande siffra 7 procent (riket 7,7 procent). Antalet varsel ökade under 2023 vilket i sin tur har ökat arbetslösheten något.

Figur 20 Antal kvarvarande lediga platser per arbetslös person

Levnadsvanor

I Länsbarometern presenteras Jönköping läns befolknings levnadsvanor utifrån fysisk aktivitet, mat alkohol och tobak. En uppdelning på kvinnor och män visar att männen som grupp är mer stillasittande, har sämre matvanor, större intag av alkohol samt använder mer tobak.

När statistiken jämförs utifrån utbildningsnivå framgår att personer med lägre utbildningsnivå (högst gymnasieutbildning) uppvisar högre andel otillräcklig fysisk aktivitet, sämre matvanor, högre intag av alkohol och tobak jämfört med de med eftergymnasial utbildning.

Nedan visas bilder på fysisk aktivitet, kategoriserad utifrån kön och utbildningsnivå (figur 21 och 22).

Figur 21 Fysisk aktivitet, per kön

Figur 22 Fysisk aktivitet, per utbildningsnivå

Hälsa

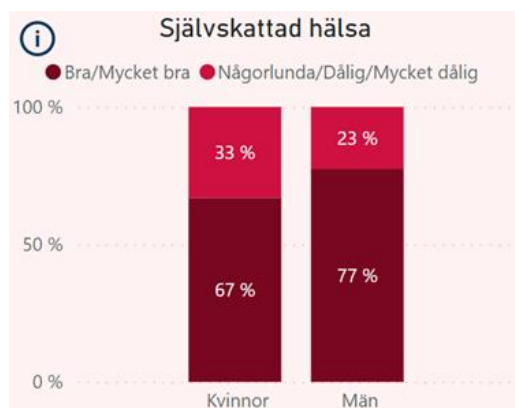
Region Jönköpings län arbetar aktivt för länsinvånarnas hälsa och livskvalitet, både genom att främja hälsa och genom att förebygga sjukdom och skador. Folkhälsoarbetet bygger på samverkan med olika samhällsaktörer, som länets kommuner, myndigheter, organisationer, näringsliv och civilsamhälle. Verksamheterna inom såväl hälso- och sjukvård som regional utveckling är viktiga i folkhälsoarbetet. Möjligheter till arbete och utbildning samt tillgängliga fritids- och kulturaktiviteter betyder mycket för invånarnas hälsa.

För att kunna planera och prioritera verksamheten i Region Jönköpings län och i länets kommuner behövs kunskap om hälsoläget. Invånarna i Jönköpings län mår generellt bra jämfört med riket. Medellivslängden för både män och kvinnor ligger sedan 20 år tillbaka något högre än i riket som helhet.

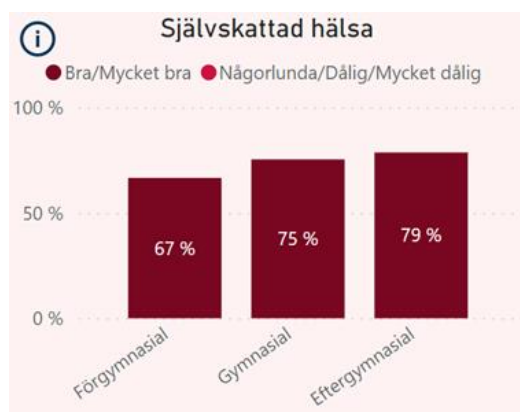
Det nationella folkhälsomålet är ”att skapa samhällseliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa i hela befolkningen och sluta de påverkbara hälsoklyftorna inom en generation”. Ohälsotalet är något högre i Jönköpings län jämfört med riket, både för kvinnor och män. Ohälsotalet har minskat de senaste åren, både i länet och riket. Ohälsotalet varierar också kraftigt mellan kommunerna i länet. Kvinnor är mer sjukskrivna än män, där sjukskrivningen är mer omfattande i högre åldrar än yngre åldrar.

På frågan "Hur bedömer du ditt allmänna hälsotillstånd?" svarar 72 procent bra eller mycket bra. Nedan visas svaren fördelat på kvinnor och män respektive utbildningsnivå. Svaret bra/mycket bra är vanligare bland män än bland kvinnor. Dessa svar är också vanligare bland personer med eftergymnasial än med lägre utbildning (figur 23 och 24).

Figur 23 Självskattad hälsa, per kön

Figur 24 Självskattad hälsa, utbildningsnivå

Munhälsa

På frågan hur tycker du din tandhälsa är svarar 74 procent av länets befolkning att den är mycket bra/bra. Svaren från kvinnor och män ligger ungefär på samma nivå 74 procent respektive 73 procent.

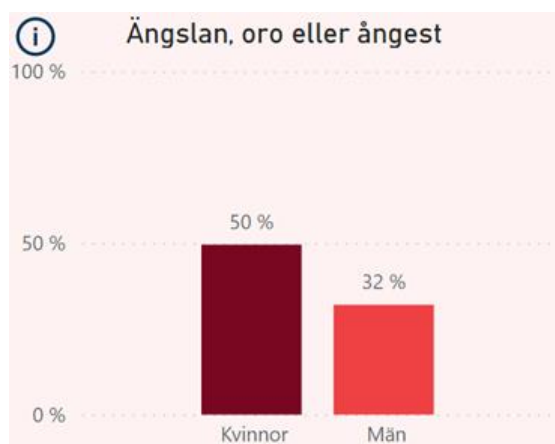
Figur 25 Självsfattad tandhälsa, per kön

Psykisk ohälsa

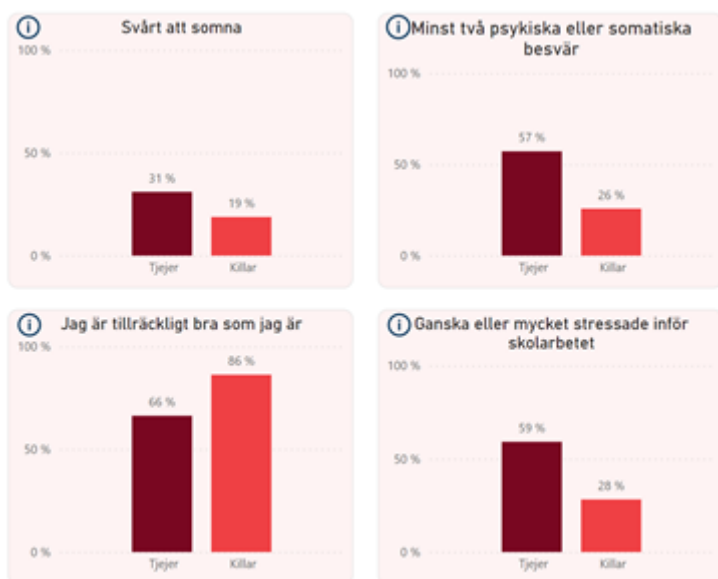
41 procent av länets invånare uppger att de har besvär av ängslan, oro eller ångest. Nedan visas svaren fördelat på kvinnor och män (figur 26, sidan x).

Figur 26 Ängslan, oro eller ångest, per kön

Utifrån självrapporterad data via "Folkhälsoenkäten ung" redovisas nedan hur ungdomarna ser på sin hälsa (figur 27, sidan X).

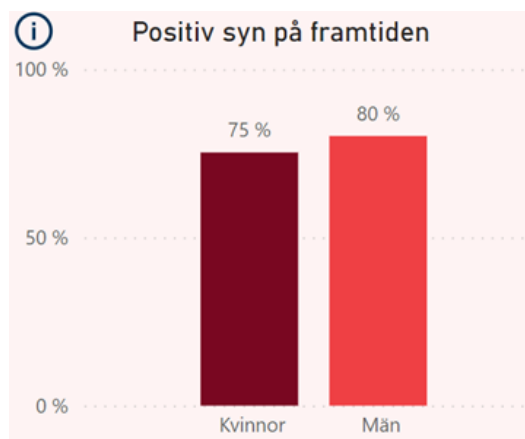
Figur 27 Resultat från "Folkhälsoenkäten ung", per kön

Trygghet

78 procent av länets invånare har en positiv syn på framtiden. För kvinnor är andelen 75 procent, och för män 80 procent (figur 28).

Figur 28 Positiv syn på framtiden, per kön

Jämlikhet och jämställdhet

Jämlikhet innebär att alla människor har lika rättigheter, möjligheter och skyldigheter. I Jönköpings län uppmuntras och värdesätts mångfald, men fler insatser behövs för att stärka mångfaldsarbetet. Omotiverade skillnader ska utjämnas. I länets utveckling ska jämställdhet och likabehandling vara en självklarhet. Allas potential ska tas tillvara för att stärka attraktionskraften, tillväxtpotentialen och sysselsättningen i hela länet.

Region Jönköpings län ska vara en socialt hållbar organisation, med människors lika värde i centrum. Alla invånare ska erbjudas likvärdig vård och medborgarservice, utifrån sina rättigheter. Jämlikhet är ett tillstånd där alla människor har samma status, åtnjuter samma respekt och är lika mycket värda.

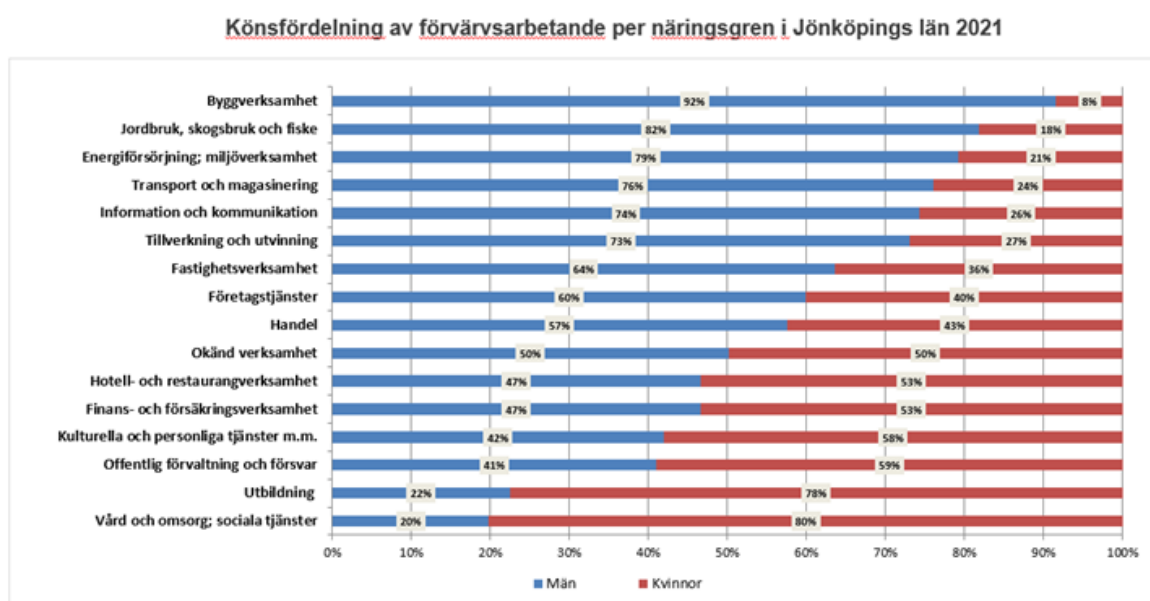
Att utgå från mänskliga rättigheter är både mål och medel för en jämlik verksamhet. I uppdraget att

respektera, skydda, uppfylla och främja mänskliga rättigheter arbetar vi utifrån FN:s principer om icke-diskriminering och jämlikhet, deltagande och inkludering samt transparens och ansvar. Även FN:s globala hållbarhetsmål i Agenda 2030 ska implementeras i vårt arbete.

Att följa diskrimineringslagen är en viktig utgångspunkt för att uppnå jämlik verksamhet. Den omfattar sju diskrimineringsgrunder, som riskerar att leda till missgynnande eller kränkning, och sex diskrimineringsformer. Diskriminering är förbjudet inom arbetslivet, utbildningsområdet och olika samhällsområden, till exempel hälso- och sjukvård. Diskrimineringslagen innehåller även ytterligare en bestämmelse om förbud mot diskriminering när offentligt anställda möter allmänheten.

Region Jönköpings län arbetar även utifrån FN:s barnkonvention, som är svensk lag sedan 2020. Det övergripande målet för vårt barnrättsarbete är att barns och ungas mänskliga rättigheter ska beaktas. De ska bemötas med respekt, ges möjlighet till utveckling och trygghet samt delaktighet och inflytande. Förutsättningen är att kunskapen om barnets rättigheter hålls levande och utvecklas inom alla delar i vår verksamhet.

Figur 29 Könsfördelning av förvärvsarbetande per näringsgren i Jönköpings län
(bilden behöver göras om till tryck)

Del av ett europeiskt sammanhang

Den regionala utvecklingen har ett direkt samband med europeisk nivå. Enligt förordningen om regionalt tillväxtarbete ska det regionala utvecklingsarbetet bedrivas i syfte att uppfylla regionala mål och mål för EU:s sammanhållningspolitik. Den regionala utvecklingsstrategin är en förutsättning och ligger till grund för att utforma och ta del av EU:s strukturfonder.

Som en del av EU har länet möjlighet att bidra till och dra nytta av europeiskt samarbete. På EU-nivå finns mål och strategier kring den dubbla omställningen (twin transition) med EU:s gröna giv och EU:s digitala agenda. Dessa genomsyrar EU-program, initiativ och lagförslag som, när de verkställs, har påverkan på regional nivå.

Omvärldsbevakning och proaktivt påverkansarbete på EU-arenan ökar möjligheten att bidra till och på sikt dra nytta av utvecklingen. Region Jönköpings län samarbetar med andra regioner genom sitt ägande i Småland Blekinge Halland South Sweden med gemensamt kontor i Bryssel. Vidare är Region Jönköpings län sedan 2010 värdorganisation för Europa Direkt, EU-kommissionens informationsnätverk. Detta värdskap ökar potentialen för att stärka kopplingen mellan regional och europeisk nivå på ett både övergripande och operativt sätt.

Det regionala utvecklingskapitalet

Medel för det regionala utvecklingsarbetet kommer från regional nivå, men finns också till förfogande på nationell och europeisk nivå. Enligt förordningen om regionalt tillväxtarbete har Region Jönköpings län rätt att besluta om användningen av vissa statliga medel för regionalt tillväxtarbete, så kallade 1.1-medel. Dessa regleras årligen genom regeringsbeslut av villkor för budgetåret inom utgiftsområde 19 regional utveckling. I beslutet framgår bemyndiganderam och anslag. Bemyndiganderamen fastställer den totala möjliga volymen av pågående utvecklingsprojekt och anslagsramen fastställer volymen medel som är möjlig att betala ut under året. Regeringsbeslut för år 2024 förväntas i december 2023. Förutom dessa medel, som tilldelas regional nivå för självständiga beslut utifrån den regionala utvecklingsstrategin, finns möjlighet att söka statliga medel genom utlysningar, framför allt hos Tillväxtverket. Riktade utlysningar där enbart regionalt utvecklingsansvariga aktörer kan söka genomförs genom erbjudanden utifrån de förväntningar nationell nivå har på den regionala nivån.

En stor del av det regionala utvecklingskapitalet kommer från EU:s strukturfonder i form av Europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF) och Europeiska socialfonden (ESF). I strukturfondssammanhang tillhör Jönköpings län tillsammans med Kalmar län, Kronobergs län och Gotlands län regionen Småland och Öarna (NUTS 2-nivå i EU:s regionindelning). Medel från ERUF och ESF tillfaller regional nivå utifrån geografisk tilldelning med regionala utvecklingsstrategier och EU-mål som utgångspunkter. För innevarande programperiod 2021–2027 har Småland och Öarna tilldelats 60,6 miljoner euro i ERUF och 40,3 miljoner euro i ESF. Initiativ inom strukturfonderna, ett samlat arbete i länet med tydliga prioriteringar samt samverkan med andra regioner öppnar också upp möjligheten för att söka andra så kallade “konkurrensutsatta medel” från EU.

Stad och land

I den smarta staden skapar innovationer, digitalisering och miljö- och klimatteknik möjligheter att möta samhällets utmaningar på ett effektivt och hållbart sätt. Städerna behöver vara goda livsmiljöer för människor att leva i utan att för den skull slösa på jordens resurser. Hållbar utveckling är med andra ord en viktig utgångspunkt för smarta städer. Den pågående urbaniseringen innebär en växande miljöbelastning. Urbaniseringen och den demografiska utvecklingen kan skapa motsättningar mellan befolkningsgrupper och utmaningar kring frågor som hälsa och omsorg. Samtidigt finns det i städerna stora möjligheter att ta sig an utmaningarna på ett effektivt sätt – till exempel genom effektiva infrastrukturlösningar och genom att använda den byggda miljön på ett smart sätt och låta den delas av många. Länet har stora möjligheter att gå före i en hållbar stadsutveckling, och det blir då viktigt att ta vara på innovationskraften och på de tekniska verktyg som idag finns tillgängliga.

Landsbygden har långsiktigt goda utvecklingsförutsättningar. De gröna näringarna har en avgörande betydelse för samhällets omställning till en biobaserad ekonomi. Landsbygden rymmer stora naturresurser och kulturvärden som erbjuder miljöer för attraktiva permanent- och deltidboenden, friluftsliv och rekreation. Landsbygden är en värdefull tillgång med många utvecklingspotentialer. Landsbygdens sociala och ekonomiska utveckling bygger i högre grad än tätortens på ett samspel mellan privata, offentliga och ideella insatser. Insatser behöver göras för att utöka möjligheten till gröna jobb. Insatser behöver också göras för att ta till vara, tillgängliggöra och utveckla värdefulla natur- och kulturmiljöer.

Näringsliv

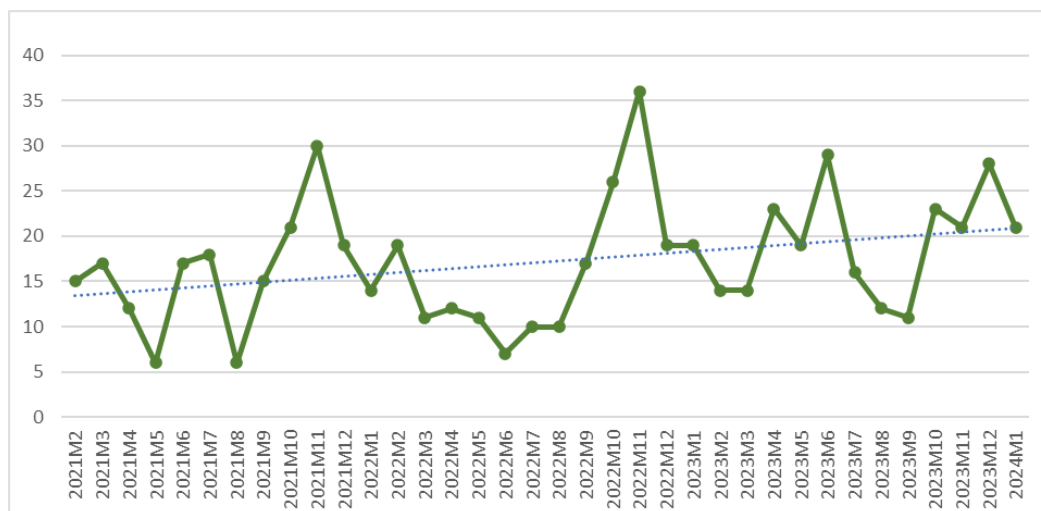
Arbetsmarknaden har de senaste åren präglats av stora omvälvande händelser. Från pandemin och dess effekter till följderna av pågående krig och oro i vår omvärld. Den ekonomiska utvecklingen med inflation och höjda räntor har dämpat efterfrågan. Trots detta är arbetsmarknaden stark i Jönköpings län. Antalet konkurser ligger fortfarande på något ökande men ändå normala nivåer (figur 30, sidan 27).

Konjunkturinstitutets barometerindikator för näringsliv och hushåll ligger för närvarande på låga nivåer men har börjat röra sig svagt uppåt igen. Trots god tillväxt är länets bidrag till Sveriges BNP per sysselsatt lägre än riket i stort. Länets näringsliv har relativt sett lågt kunskaps- och

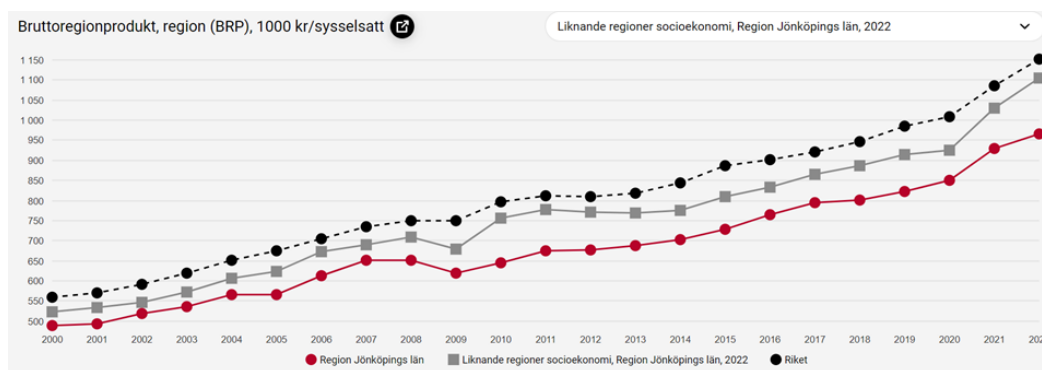
teknologiinnehåll i produkter och tjänster, en låg digital transformationstakt och en lägre grad av hållbarhetsdriven näringslivsutveckling. Länet ligger också lågt när det gäller jämställd regional tillväxt. Löneskillnaden mellan män och kvinnor minskade tre år i rad, men 2021 ökade gapet igen. Ändå är andelen kvinnor med längre eftergymnasial utbildning nästan dubbelt så stor som motsvarande andel för män. Dessa faktorer är samtidigt identifierade som avgörande för länets långsiktiga konkurrenskraft och fortsatta välfärd (figur 31, sidan 27).

Integration är en förutsättning för att Jönköpings län ska kunna nå den tillväxt och utveckling som förutsätts i den regionala utvecklingsstrategin, men också en förutsättning för ett mer jämlikt och socialt inkluderande samhälle. En stor del av den sysselsättningsökning som skett sedan pandemin har bestått av utlandsfödda. Även om etableringstiden på arbetsmarknaden tar ett antal år är denna arbetskraftsreserv oerhört viktig.

Figur 30 Antalet konkurser per månad i Jönköpings län

Figur 31 BRP per sysselsatt

Samhällets kompetensutmaning

Arbetsmarknadens kompetensbehov är en angelägen utmaning och avgörande för länets långsiktiga hållbara utveckling. Bristen på lämplig arbetskraft utgör det främsta tillväxthindret i länet. Både näringslivets företag och offentlig sektor har problem med jobbmatchningen eftersom det är svårt att rekrytera rätt kompetens. Olika analyser och undersökningar visar på denna kompetensproblematik. För att kunna hantera näringslivets och välfärdens utmaningar är förmågan att attrahera och rekrytera samt behålla och utveckla kompetenser helt avgörande. För att Jönköpings län ska fortsätta växa och utvecklas krävs arbetskraft med rätt kompetens. Att få arbetskraft från andra delar av Sverige att flytta hit är en avgörande faktor framöver. En attraktiv livsmiljö är helt avgörande för länets fortsatta utveckling.

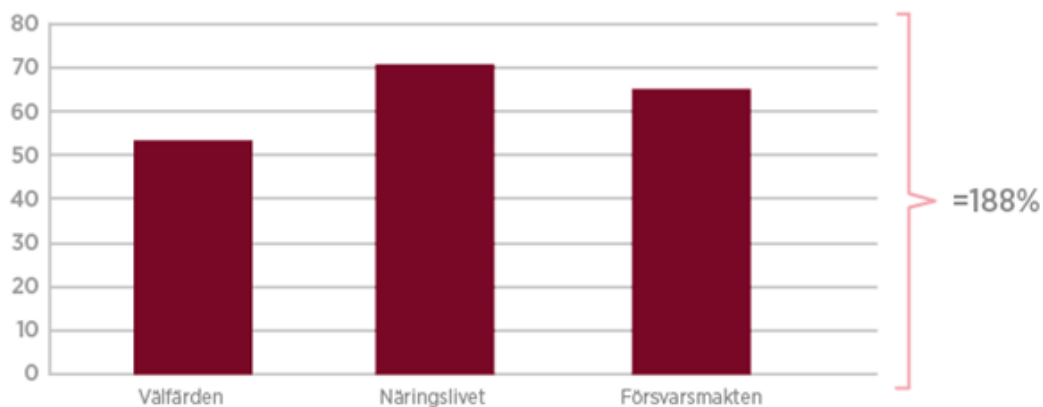
Att matcha arbetsmarknadens behov med tillgång till rätt kompetens är en av länets största

utmaningar. Länets arbetsgivare behöver kompetens på olika nivåer. För att kunna vara anställningsbar på arbetsmarknaden krävs idag i princip att man minst har en godkänd gymnasieexamen. Många gånger krävs det också någon form av eftergymnasiala studier för att kunna möta arbetsmarknadens behov av spetskompetens. Därför är det av största vikt att de som står utanför arbetsmarknaden och saknar en gymnasieutbildning ges möjligheter och förutsättningar att uppnå en godkänd gymnasieexamen. För de som står ännu längre från arbetsmarknaden krävs det ofta studiemotiverande insatser samt vägledning till olika utbildningsmöjligheter via folkhögskolor och kommunal vuxenutbildning. Genom väl fungerande valideringsmöjligheter kan vägen till ett jobb förkortas betydligt. Dessutom behöver undervisningen i svenska språket utvecklas – språket är oftast en nyckel till att utrikesfödda kommer in på arbetsmarknaden. De lokala överenskommelser som har slutits mellan Arbetsförmedlingen och länets kommuner är ytterligare bra initiativ att öka kompetensförsörjningen och minska arbetslösheten i länet.

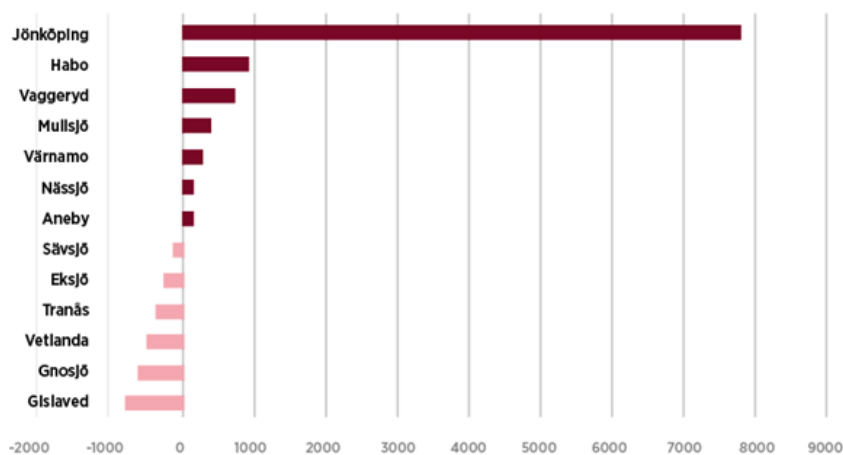
En del av samhällets kompetensutmaning är även utvecklingen av antal personer i arbetsför ålder. Idag arbetar 25 procent av de sysselsatta inom välfärden. Om allt är lika som idag, leder befolkningens utveckling till att behovet av anställda i välfärden (inklusive privata utförare) ökar med 91 000 personer under perioden 2021–2031. Det innebär att 54 procent av de tillkommande sysselsatta fram till 2031 skulle behöva välja att arbeta i välfärden. Dessutom spänner kompetensutmaningen över fler branscher och sektorer. Sysselsättningen i näringslivet beräknas öka med cirka 70 procent av den tillkommande arbetskraftsökningen enligt Svenskt Näringsliv. Den statliga satsningen på ett utbyggt försvar kräver enligt Försvarsmakten 108 000 fler anställda fram till 2030, vilket motsvarar cirka 64 procent av den ökade arbetskraften.

Om dessa branschers behov slås ihop med välfärdens behov blir det 188 procent, vilket innebär att 88 procent av arbetskraft saknas. Summa summarum betyder detta att en stor del av dagens arbetsmarknad behöver effektiviseras framöver. Digitalisering är en väg men det löser bara en del av behoven. Utländsk arbetskraft är en möjlighet men språkkunskaper och regelverk är ett hinder. Höjd pensionsålder underlättar också men frågan är om människor vill arbeta längre om det inte är väldigt lönsamt.

Figur 32 Behov andel, av tillkommande sysselsatta

Figur 33 Antalet personer i arbetsför ålder i Jönköpings län

Det ser olika ut i länets 13 kommuner över utvecklingen av antal personer i arbetsför ålder. Det innebär att det är olika förutsättningar att lyckas rekrytera och behålla personal mellan olika verksamheter och geografiska områden.

Figur 34 Andel förvärvsarbetande med eftergymnasial utbildning i Jönköpings län

Infrastruktur

Transport

Transportinfrastrukturen i Jönköpings län är starkt präglad av länets läge och det faktum att flera nationella stråk passerar genom länet.

På vägsidan gäller detta inte minst E4 och Rv40, som årligen hanterar stora trafikvolym, men även Rv26 är klassad som nationell stamväg och har stor betydelse för både långväga och regionala resor och transporter. Trafikmängden på länets vägar ökar för varje år. Detta innebär att slitaget på vägarna också ökar och därmed behovet av drift och underhåll. Historiskt har kostnaden för drift och underhåll ökat snabbare än tillgängliga medel vilket inneburit att standarden har blivit sämre över tid. Att åtgärda denna underhållsskuld är en prioriterad fråga som dock tar tid att komma till rätta med.

De främsta behoven för utveckling av vägnätet i länet är kopplade till att förbättra tillgänglighet och trafiksäkerhet på de större vägarna, att skapa tryggare trafikmiljöer längs statliga vägar inne i länets mindre tätorter samt att bibehålla funktion på länets enskilda vägnät.

Jönköpings län korsas också av flera tungt trafikerade järnvägssträckningar. Länet har ett omfattande järnvägsnät med stationer i samtliga kommuner. Södra stambanan, Jönköpingsbanan och Kust-till-kustbanan är elektrifierade och viktiga för person- och godstrafik ur såväl ett internationellt som nationellt perspektiv. HNJ-banan, Vaggerydsbanan, Bockabanan och Vetlandabanan är oelektrifierade och har lägre standard. Banorna har betydelse för det regionala resandet och godstrafikens koppling till hamnar på både väst- och ostkusten som exempelvis Halmstad och Oskarshamn.

De långväga järnvägsstråken har svåra kapacitetsproblem, medan låg standard snarare är utmaningen för de lågtrafikerade banorna inom länet. Detta försämrar möjligheten att erbjuda attraktiv trafikering längs järnvägarna. Länets viktigaste stråk och noder för godstransporter på järnväg är Södra stambanan med kombiterminalerna Gamlarp (Nässjö) och Stockaryd (Sävsjö) samt Vaggerydsbanan med kombiterminalerna i Båramo (Skillingsryd), Torsvik och Ljungarum (Jönköping). Länets omlastningscentraler ger goda förutsättningar för intermodala transporter. På samma sätt som för vägsidan är bristande underhåll av järnvägen en stor utmaning, på flera av länets banor är underhållet mycket eftersatt. Behovet av åtgärder för att möjliggöra en robust trafikering som exempelvis trädsäkring är akut. För att kunna bedriva en modern och effektiv trafik är det nödvändigt att alla järnvägar i länet på sikt blir elektrifierade.

Trafik och hållbarhet

För både personresor och godstransporter är vägsystemet helt dominerande och att nå fastlagda trafikmål är en utmaning. Förutom att främja en överflyttning till elektrifierade järnvägstransporter och kollektivtrafikresande samt gång- och cykel för de kortaste resorna är en snabb elektrifiering av vägtransportssystemet den absolut viktigaste åtgärden. Att elektrifiera vägtransportssystemet för både tunga lastbilar och personbilar kräver stora investeringar både i nya fordon och laddstationer i hela landet. Tills en elektrifiering av vägtransportssystemet är genomförd kommer användandet av biodrivmedel vara den åtgärd som har störst potential att minska vägtransportsystemets beroende av fossila drivmedel.

Digitalisering och bredband

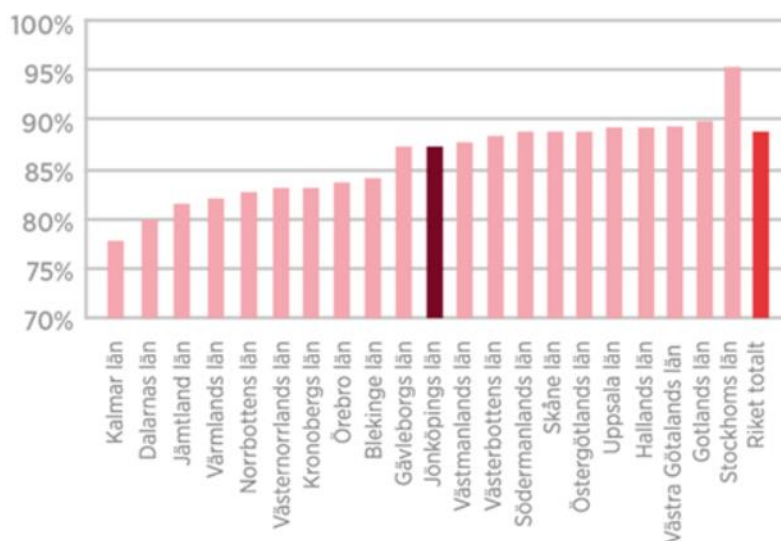
Den digitala utvecklingen är en stark drivkraft för regional utveckling. Behoven av digitala lösningar hos företag och offentlig sektor ökar och i takt med det ökar även invånarnas digitala behov. Digitaliseringen har god fart framåt i länet och utmaningarna finns framförallt i att det kan vara svårt att fullt ut realisera nyttorna av de digitala lösningarna. Den något långsamma utbyggnaden av bredband bromsar också möjligheterna till digitalisering hos både invånare och företag. Särskilt på landsbygden kvarstår fortfarande stora utmaningar för att nå både företag och hushåll med bredband.

Det finns även ett påtagligt riskperspektiv kopplat till digitaliseringen. Skulle el, mobiltelefoni och/eller internetuppkoppling slås ut som en konsekvens av klimathändelser, terroristhandlingar eller av en fientlig makt skulle både samhället och varje enskild individ påverkas på många sätt. Digitaliseringen behöver därför å ena sidan drivas framåt för att stärka konkurrenskraft, lösa väldfärdsutmaningar, bidra till ett socialt sammanhållet samhälle samt att hela länet ska utvecklas. Samtidigt behöver å andra sidan länet utvecklas och byggas medvetet, med resiliens och redundans.

Digitaliseringen är en mycket viktig faktor för att vi ska klara omställningen till det hållbara samhället. Digital innovation kommer att bli en viktig del av svaret på hur vi kan lösa t.ex. klimatutmaningen. Artificiell intelligens och robotar kommer att underlätta och ta över uppgifter som idag sköts av människor. Det kan lösa utmaningarna med arbetskraftsbrist och är en förutsättning för att de arbeten som bara kan skötas av människor kan bemannas i framtiden och för att lösa väldfärdsutmaningarna. Digitaliseringen bidrar också till möjligheten att bo och leva på landsbygden utan att välja bort attraktiva arbeten eller kulturella och sociala upplevelser.

I ett allt mer digitaliserat samhälle är tillgången till digitala tjänster och bredband en fråga om demokrati och delaktighet. Var i länet invånarna bor ska inte avgöra hur god tillgängligheten till bredband är. Den digitala delaktigheten behöver också öka så att vi minskar risken för att grupper och individer lämnas utanför det digitala samhället. Företag och privatpersoner ska kunna verka och bo både på landsbygden och i staden eller stadsnära områden. En attraktiv boendemiljö måste erbjuda digital delaktighet och det ska alla invånare ha möjlighet till i Jönköpings län.

Figur 35 Tillgång till fast bredband om minst 100 Mbit/s (faktisk hastighet)
(eventuellt finns det ett nytt diagram)

Tillgång till bredband är också en förutsättning för att samhället ska klara välfärdstjänsterna över tid och servicen till invånarna – inte minst på landsbygden. Då fler och fler viktiga samhällstjänster och funktioner erbjuds digitalt måste den digitala infrastrukturen vara robust och säker. Teknik används idag under dygnets alla timmar, överallt och nya tjänster tillkommer hela tiden.

Energiförsörjning

Energikrisen under 2022 och den gröna omställningen har flyttat energifrågan högt upp på agendan i Sverige, men också i vårt län. Rysslands invasion av Ukraina ger fortfarande följdverkningar på den europeiska energimarknaden. Samtidigt har olika utmaningar i det nationella systemet blivit påtagliga. Flera regionala och nationella initiativ har tagits för att säkerställa ett ändamålsenligt energisystem med tillräcklig effekt. Resultatet av detta kommer ses under budgetperioden.

De verktyg som finns i det regionala utvecklingsuppdraget behöver möta de behov som länet står inför på både kort och medellång sikt. För att klara den gröna industriomställningen och elektrifieringen behöver tillgången på fossilfri energi öka. För att nå visionen om att bli ett klimatsmart plusenergi län krävs att produktionen från förnybara och fossilfria energikällor är större än den energimängd vi använder.

Region Jönköpings län ska ha som mål att

- öka produktionen av el, värme och kyla från förnybara energikällor
- främja fossilfri energiproduktion.
- verka i förebyggande syfte för installation av kärnkraft i regionen.

Länets förutsättningar för förnybar och fossilfri energiproduktion är god. Det finns också goda förutsättningar för en fortsatt utbyggnad av solenergiproduktion.

Omställningen av energiproduktionen från fossilberoende till fossilfri och förnybar energiproduktion ställer stora krav på infrastrukturen för kraftöverföring. Det är nu en central utmaning för samhället att utveckla kraftnäten för att hantera omställningen och att samtidigt möta förändringar inom såväl näringsliv- som befolkningsstrukturer som andra samhällsutmaningar såsom elektrifiering av fordonsflottan och den tunga trafiken, näringslivets gröna omställning samt prognoser om ett generellt ökat effektbehov i samhället. Det är viktigt att förmedla en rättvisande bild av regionens framtida utmaningar och att samtidigt arbeta regionalt för att rusta energisystemet inför dessa utmaningar.

Finansiella förutsättningar

Finansiellt mål

Region Jönköpings län har en stark och stabil ekonomisk grund som skapats genom ett långsiktigt ansvarstagande. Kostnadsutvecklingen inom framförallt hälso- och sjukvården och kollektivtrafiken kommer att ställa krav på finansiering och kostnadskontroll för en ekonomi i balans. Nya satsningar och reformer samt investeringar i verksamheten ska därför ske med långsiktig stabilitet i fokus. Varje generation bör bära kostnaderna för den service som den beslutar om och själv konsumerar. För att säkerställa en hälso- och sjukvård med god tillgänglighet och hög kvalitet krävs en fortsatt tydlig prioritering av välfärdens verksamheter. Det övergripande finansiella målet för god hushållning är att vi över tid ska finansiera investeringarna med egna medel.

Utgångspunkten är att Region Jönköpings läns verksamheter inte kostar mer än vad som kan finansieras genom skatteintäkter och statsbidrag. Region Jönköpings läns ekonomiska resultat ska vara på en nivå där såväl konjunktursvängningar, oförutsedda händelser (t.ex. pandemier eller andra särskilda händelser) och framtida åtaganden kan klaras. Det handlar om att klara pensionsåtaganden gentemot personalen, investering och finansiering i all verksamhet som Region Jönköpings län ansvarar för.

Det övergripande finansiella målet innebär följande:

- Skatteintäkter och statsbidrag/kommunal utjämning ska räcka till verksamhetens nettokostnader och investeringsutgifter
- Soliditeten inklusive ansvarsförbindelser för pensionsförpliktelser ska inte understiga 20 %
- Det övergripande finansiella målet om egenfinansiering följs i rullande 10 års period med 5 år bakåt, innevarande år och 4 år framåt.

Verksamhetens resultat ska vara i balans. Resultatet över tid ska utgöra 2 % av skatteintäkter och statsbidrag/kommunal utjämning.

Redovisningsprincip - övergång till redovisning enligt blandmodellen

Region Jönköpings län har under många år redovisat pensionerna enligt så kallad fullfondering. Detta har inte följt Kommunallagens krav på att redovisa pensioner enligt blandmodellen. Det har genomförts en utredning om en god kommunal hushållning (SOU 2021:75). Regeringen bedömde i propositionen till riksdagen att det saknas skäl att ändra bestämmelserna om redovisning av de kommunala pensionsförpliktelserna samt att de kommunala pensionsförpliktelserna även fortsättningsvis bör redovisas enligt blandmodellen. Riksdagen beslut utifrån propositionen den 25 oktober 2023. Utifrån detta beslut redovisas pensionerna från år 2025 enligt blandmodellen.

Pensionsskuld

Den 31 december 2023 uppgick Region Jönköpings läns pensionsåtagande till 11 miljarder kronor. Pensionsåtagandet regleras i huvudsak genom tre avtal: PA-KL, KAP-KL och AKAP-KR. Avkastningen på de samlade finansiella tillgångarna på 10,5 miljarder kronor (marknadsvärde 2023-12-31) beräknas över tid täcka kostnaden för att värdesäkra pensionsåtagandet. Skulden påverkas av justeringar av diskonteringsräntan och prisbasbelopp (inflation).

Den totala kostnaden för pensioner enligt fullfond beräknas i budget för 2025 med flerårsplan 2026–2026 till 1327 miljoner kronor för 2025, 998 miljoner kronor för 2026 och 1111 miljoner kronor för 2027. 2025 års pensionskostnader påverkar verksamhetens nettokostnad med 823 miljoner kronor och de finansiella pensionskostnaderna med 504 miljoner kronor.

Jämfört med prognostiserade pensionskostnader 2024 innebär 2025 års budgeterade pensionskostnader en minskning med 1039 miljoner kronor, vilket påverkar verksamhetens nettokostnad med 449 miljoner kronor och de finansiella pensionskostnaderna med 590 miljoner kronor.

Den totala kostnaden för pensioner enligt blandmodellen beräknas i budget för 2025 med flerårsplan 2026–2026 till 1 486 miljoner kronor för 2025, 1 231 miljoner kronor för 2026 och 1 326 miljoner kronor för 2027. 2025 års pensionskostnader påverkar verksamhetens nettokostnad med 1160 miljoner kronor och de finansiella pensionskostnaderna med 326 miljoner kronor.

Finansiella förutsättningar

Region Jönköpings läns finansiella förutsättningar för att tillgodose medborgarnas behov beror i huvudsak på:

- befolkningsutvecklingen i länet relaterad till ökningen i riket
- samhällsekonomins utveckling och dess påverkan på skatteunderlag
- statens transfereringar
- avgiftsnivåer
- skattesats.

Sveriges Kommuner och Regioners (SKR) bedömning av samhällsekonomi 2024-04-26

SKR:s skatteunderlagsprognos bygger på antaganden om hur samhällsekonomi utvecklas de närmaste åren.

I år dämpas inflationen i flertalet av världens ekonomier och stabiliseras nära inflationsmålen, vilket får flera centralbanker att sänka styrräntorna. Det gör att den globala efterfrågan gynnas, men stimulansen blir liten jämfört med föregående års åtstramning. De högre prisnivåerna ligger kvar och det tar tid innan räntesänkningarna ger full effekt, den globala tillväxten tar därför fart först 2025.

BNP-tillväxten i Sverige dämpades mer än i stora delar av omvärlden 2022–2023, mycket beroende på högre räntekänslighet. Den lägre inflationstakten i år gör att bedömningen är att Riksbanken kommer att leverera sina första räntesänkningar till sommaren i år, samt att ytterligare sänkningar väntar 2025. Svensk ekonomi har legat före andra länder i nedgångsfasen och bedömningen är därför en tidigare uppgång, men det kommer ändå att dröja till 2025 innan de lägre räntorna slår igenom och tillväxten tar fart ordentligt.

År 2025 beräknas att BNP ökar med 2,8 procent jämfört med årets svaga tillväxt på 0,6 procent. I år blir löneökningstakten högre än inflationen, något som får hushållens reallöner att öka. Tillsammans med uppdämda konsumtionsbehov, bidrar reallöneutvecklingen till en högre hushållskonsumtion.

Den svaga efterfrågan i ekonomin leder till att antalet sysselsatta, och även antalet arbetade timmar, fortsätter att minska i år. Andelen arbetslösa ökar till 8,5 procent för helåret 2024, en ökning med nästan en procentenhet från 2023. När efterfrågan och BNP ökar under 2025 kommer medelarbetstiden att öka. Därefter ökar även sysselsättningen. År 2026 väntas en hög sysselsättningsstillväxt och arbetskraftsdeltagandet 2027 väntas nå samma nivå som 2023.

Minskningen av antalet arbetade timmar dämpar lönesumman rejält i år. Trots ovanligt stora pensionsinkomster, till följd av högt prisbasbelopp (i likhet med 2023) ökar skatteunderlaget 2024 mycket svagt. Åren 2025–2027 beräknas skatteunderlaget växa något snabbare än det historiska genomsnittet, till följd av en stor ökning av antalet arbetade timmar.

I reala termer minskar skatteunderlaget både 2023 och 2024 av en kombination av hög inflation och svag nominell skatteunderlagstillväxt 2024. Prisökningarna beror främst på ökade kostnader för avtalspensioner. Det dröjer till 2025 innan skattunderlaget reallt sett överträffar 2022 års nivå. Även om skatteunderlaget i reala termer stärks ytterligare 2026 och 2027.

Generella statsbidrag och utjämning

Statens bidrag till regionsektorn består främst av kommunalekonomisk utjämning och bidrag för läkemedelsförmånen. Syftet med det kommunala utjämningssystemet är att skapa likvärdiga ekonomiska förutsättningar för alla regioner för att kunna tillhandahålla likvärdig välfärd och service, oberoende av länsinvånarnas inkomster, geografi, demografi eller socioekonomiska förhållanden. Systemet för kommunalekonomisk utjämning omfattar:

- inkomstutjämning som utjämnar för strukturella skillnader i skatteinkomster (staten garanterar skattekraft på 115 procent)
- kostnadsutjämning som utjämnar för strukturella behovs- och kostnadsskillnader, till följd av till exempel skillnader i demografi, geografi eller socioekonomiska förhållanden.

En regleringspost kan vara positiv eller negativ – det beror på storleken på anslaget och summan av

övriga bidrag och avgifter i utjämningsystemet. Regleringsposten fördelas mellan kommunerna respektive regionerna med ett enhetligt belopp per invånare.

Tabell 1 Generella statsbidrag och utjämningsbidrag

miljoner kronor	Utfall 2023	Budget 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
Inkomstutjämnning	2 160	2 250	2 355	2 461	2 556
Kostnadsutjämnning	-42	-62	-53	-52	-53
Regleringsavgift/bidrag	158	137	135	80	21
Läkemedelsbidrag	1 232	1 288	1 441	1 535	1 635
Summa	3 508	3 613	3 878	4 024	4 159

Statsbidrag för läkemedel

Genom överenskommelser mellan SKR och staten ersatts regionerna med ett särskilt statsbidrag för kostnaden för läkemedelsförmånerna.

En ny behovsmodell för läkemedel infördes 2021. Variablerna i behovsmodellen är desamma som i den reviderade behovsmodellen för hälso- och sjukvården i kostnadsutjämningsystemet. Behovsmodellen för läkemedel syftar till att fördela statsbidraget till regionerna efter bedömt behov och inte efter faktisk förbrukning. Som en del i behovsmodellen ingår också att, genom en solidarisk finansiering mellan regionerna, ta hänsyn till en mycket ojämn fördelning av patienter mellan regionerna med en viss sjukdom som kräver kostsam läkemedelsbehandling. Behovsmodellen baseras på förbrukningen av läkemedel i olika åldrar, men hänsyn tas också till att behovet skiljer sig åt med hänsyn till socioekonomiska förhållanden som utbildningsnivå, inkomst och hushållstyp. Region Jönköpings läns bidrag för läkemedel beräknas för 2025 uppgå till 1 441 miljoner kronor.

Riktade statsbidrag

Hälso- och sjukvården

Utöver generella statsbidrag förekommer ett flertal riktade statsbidrag. De riktade statsbidragen inom hälso- och sjukvård är i de flesta fall knutna till en nationell överenskommelse som tecknas mellan staten och SKR. Dessa överenskommelser fokuserar på identifierade områden som är viktiga för utvecklingen av den samlade hälso- och sjukvården i Sverige. Samarbetet mellan SKR och regeringen sker inom områden som båda parter har identifierat som särskilt viktiga för den fortsatta utvecklingen av hälsa, vård och omsorg i kommuner och regioner. Varje överenskommelse beslutas separat av regeringen, oftast i december för det kommande året. I överenskommelserna, som kan vara ett- eller fleråriga, regleras insatser regionerna behöver utföra för att erhålla statsbidragen, samt hur insatserna ska återredovisas. Bedömningen av förväntade intäkter för riktade statsbidrag år 2025 är 385 miljoner kronor för Region Jönköpings län.

Statsbidragen budgeteras centralt och finansierar permanenta förstärkningar i verksamheten för långsiktighet och för att utveckla verksamheten utifrån intentionerna i överenskommelserna.

Regional utveckling

Inom den kommunalekonomiska utjämnningen ingår sedan 2022 en post för att regionerna inom ramen för sitt tillväxtarbete ska fastställa mål och prioriteringar för det regionala kompetensförsörjningsarbetet. I uppgiften ska det även ingå att tillhandahålla bedömningar av länets kompetensbehov inom offentlig och privat sektor på kort och lång sikt.

Region Jönköpings län erhåller även statsbidrag för förvaltningskostnader för uppgifter om regionalt utvecklingsansvar. Detta statsbidrag fördelas inom ramen för Regeringens beslut av anslag för regionala utvecklingsåtgärder. Den stora delen av detta hanteras genom Tillväxtverket, se avsnittet ”Det regionala utvecklingskapitalet”.

Statsbidrag ansöks och erhålls också till kultur inom ramen för kultursamverkansmodellen och genom särskilda beslut samt till utbildningsområdet för de delar som är statsbidragsberättigade för respektive

skolform.

Regionskatten

Region Jönköpings läns utdebitering 2024 är 11,76 kronor. Om hänsyn tas till regionernas olika kostnadsansvar för hemsjukvård, kollektivtrafik, färdtjänst med mera (den så kallade justerade skattesatsen), var 2023 för Region Jönköpings län 11,41 kronor, vilket är lägre än genomsnittet för riket.

En viktig förutsättning för fortsatt god samhällsekonomisk tillväxt är att skatten hålls på en långsiktigt hållbar nivå.

Tabell 2 Genomförda skatteförändringar sedan 2011

År	Förändring	Kronor	Skattesats
2019	Höjd utdebitering	0,50	11,76
2015	"Skatteväxling" region med mera	0,05	11,26
2014	Skatteväxling av färdtjänst	0,15	11,21
	Höjd utdebitering	0,40	
2013	Skatteväxling av hemsjukvård	0,34	10,66
2012	Skatteväxling av trafik	0,33	11,00
2011			10,67

Finansiella intäkter/kostnader

Årsavkastningen för de finansiella tillgångarna åren 2025–2027 beräknas uppgå till cirka 5,0 procent, vilket motsvarar cirka 500 miljoner kronor per år. Pensionsskulden vid 2024 års utgång beräknas uppgå till 12,280 miljarder kronor och beräknas öka till 12,350 miljarder kronor 2027.

Kostnaden för värdesäkring av pensionsskulden (fullfond) var 2023 941 miljoner kronor och beräknas för 2024 till 1 094 miljoner kronor, 2025 504 miljoner kronor, 2026 279 miljoner kronor och för år 2027 351 miljoner kronor. Variationen av värdesäkringens kostnadsnivå mellan åren beror på inflationen.

Finansiell bedömning 2025–2027

För en långsiktig och finansiellt hållbar utveckling är Region Jönköpings läns finansiella målsättning att över tid uppnå ett finansiellt resultat som ger förutsättning för egenfinansiering av investeringar. Föreliggande resultatbedömning och bedömning kring möjlighet av egenfinansiering av investeringar baseras på följande förutsättningar:

- Verksamhetens nettokostnad för 2025–2027 är en uppräknings av 2024 års budget utifrån av SKR bedömda pris- och löneförändring.
- Skatteintäkter och kommunal utjämning/statsbidrag utifrån SKR:s bedömning april 2024.
- Oförändrad skattesats 2025 (11,76).
- *Utgiftsramar för 2025–2027 har utökats, vilket redovisas i tabellen.*

Resultat

I kommunallagen anges att kommuner och regioner ska upprätta en budget så att intäkterna överstiger kostnaderna.

Region Jönköpings län budgeterar ett positivt resultat 2025 enligt blandmodell.

Region Jönköpings län har en stark finansiell ställning med en soliditet inklusive pensionsåtagande per 2024-04-30 på 22 %. Detta har uppnåtts genom hushållning av resurser, för att klara framtida åtaganden och konjunktursvängningar. *Det övergripande ekonomiska målet för god hushållning, att Region Jönköpings län över tid ska finansiera investeringar med egna medel, uppnås för perioden.*

Investeringar

Behov av investeringar i lokaler, utrustning och IT uppkommer av olika skäl. Huvuddelen av Region Jönköpings läns investeringar i utrustning avser återinvesteringar för att upprätthålla befintlig kapacitet i verksamheten. Med den tekniska utveckling som sker medför ofta återinvestering i utrustning även nya funktionaliteter. Det kan innebära krav på ombyggnation eller annan anpassning av lokaler för att kunna installera den nya utrustningen. Andra skäl till investeringsbehov är arbetsmiljökrav eller förändrade arbetssätt.

Vid prioritering av vilka investeringar som ska genomföras inom hälso- och sjukvården ska alltid prövning göras om åtgärden stödjer förflyttningen till nära vård. Detta gäller såväl lokaler som utrustning och IT. Hur investeringen påverkar kommande driftkostnader är en viktig aspekt i prioriteringen och tydliggörs inför beslut.

Erfarenheten visar att utfallet av investeringarna sällan når upp till målen i budget och flerårsplan. Bedömningen är att det är realistiskt att fastighetsinvesteringarna uppgår till procent av den beräknade investeringskalkylen för perioden 2023–2025. (För 2025 finns många redan beslutade fastighetsinvesteringar så rimlig nivå är 90-95 %), Egenfinansiering av investeringar under perioden 2015–2025 redovisas i tabellen.

Målet om egenfinansiering nås inom egenfinansieringsperioden 2015–2025. Inom ramen för egenfinansiering ingår även medfinansiering av järnvägsförbindelsen Y:et, beslutat i fullmäktige 2017. När genomförandavtal tecknas kommer överenskommet belopp belasta resultatet.

Tabell 3 Egenfinansiering av investeringar, budget 2025 med flerårsplan 2026-2027 (ska kompletteras med tabell)

Tabell 4 Förändring jämfört med budget 2025, totalt (ska kompletteras med tabell)

Gemensamt för Region Jönköpings län

Region Jönköpings län verkar inom områden som är avgörande för människors liv och hälsa, men också inom områden som ger länet förutsättningar för en hållbar tillväxt och utveckling. Sambanden mellan dessa områden är starka. Stöd- och servicefunktionernas övergripande uppdrag är att stödja verksamheterna utifrån deras behov och bidra till utveckling och kostnadseffektiv verksamhet. I nära dialog med verksamheterna ska stödfunktionerna ständigt utvecklas och arbeta med ständiga förbättringar i syfte att bidra till en alltmer hållbar verksamhet.

Strategiska mål och framgångsfaktorer

I balanced scorecard har strategiska mål och framgångsfaktorer för vårt arbete formulerats. De strategiska målen beskriver vilket tillstånd vi vill uppnå med vårt arbete på en längre tidshorisont. Framgångsfaktorerna beskriver de viktigaste områdena vi behöver arbeta inom för att uppfylla de strategiska målen de närmsta åren. Tabellen nedan beskriver vilka strategiska mål och framgångsfaktorer som finns formulerade i budget 2025 med flerårsplan och hur de hänger samman, därefter följer en beskrivning av de sju strategiska målen.

Strategiskt mål	Framgångsfaktor
Bästa plats att växa upp, leva, verka och åldras på	Nöjda kunder och intressenter
	God tillgänglighet
	God och jämlik hälsa
	Vitalt och tillgängligt kulturliv
	Ett demokratiskt och jämställt samhälle
	Utbildningsinnehåll anpassat till elevens behov
Enklare vardag för invånare och medarbetare	Utveckling av arbetssätt och digitala tjänster
	Samverkan med andra aktörer
Bästa möjliga kvalitet	Hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande
	Säker verksamhet
	Ändamålsenliga, resurseffektiva och hållbara processer
	Utveckla förmågan att dra nytta av de resurser som EU erbjuder
Långsiktigt hållbar och innovativ tillväxtregion	Innovationsstödande arbete
	Tillgänglig säker och hållbar infrastruktur
Bäst på att förbättra och förnya	Förbättringskunskap
	Professionell kunskap
	Forskning
Sveriges bästa offentliga arbetsgivare med Sveriges bästa arbetsplatser	Rätt kompetens och bemanning
	En god arbetsmiljö och hälsa
	Främja kreativitet och delaktighet
God och hållbar hushållning	Kostnadseffektiv verksamhet

Gemensamma inriktningar

Kopplat till de sju strategiska målen finns ett antal gemensamma inriktningar oavsett nämnd eller verksamhet inom Region Jönköpings län som följer nedan.

Bästa plats att växa upp, leva, verka och åldras på

Region Jönköpings län ska bidra till att Jönköpings län är bästa platsen att växa upp, leva, verka och åldras på. För att nå ditt behöver vi nöjda kunder och intressenter och skolorna behöver ha ett utbildningsinnehåll som är anpassat till elevernas behov. Vi behöver arbeta för en god tillgänglighet till våra sjukhus och vårdcentraler, men även för ett vitalt och tillgängligt kulturliv.

Region Jönköpings län arbetar för en god och jämlik hälsa och ett demokratiskt och jämställt samhälle. Ett arbete som i stor utsträckning sker i samarbete med kommunerna i länet.

Tillsammans i ett större system

Region Jönköpings län och länets 13 kommuner har alla för sin egen organisation och verksamhet formulerat visioner som speglar ambitionen att bidra till ett bra liv. För de cirka 370 000 invånarna i Jönköpings län är det i vardagen oviktigt vilken huvudman som har ansvar för en viss välfärdstjänst, det viktiga är att det fungerar. Därför gör vi det bäst tillsammans – *Tillsammans för ett bra liv för alla*. I arbetet är även Länsstyrelsen, Jönköping University och kommunernas samverkansplattform Kommunal utveckling viktiga, tillsammans utgör vi 17 delar i ett större system för våra invånare och utöver oss finns ytterligare samverkanspartners.

På flera nivåer och i olika strukturer pågår samverkan för att göra det bästa för invånaren. Men för att det ska få effekt för invånaren behöver vi se oss som ett större system och då är inte minst högsta ledningens insikt och engagemang viktigt. Sedan hösten 2021 har detta utvecklats på högsta tjänstemannanivå genom ett gemensamt utvecklingsprogram där tillit till varandra, att arbeta gränsöverskridande och samordna resurser, skapa gemensamma strukturer för lärande, kvalitet som strategi och de tre enkla reglerna är exempel på delar som fördjupats.

Under 2024 och 2025 utvecklas lärande- och samverkansstrukturerna i de delar det behövs för att på bästa sätt stödja det gemensamma arbetet för invånarna på alla nivåer, från politisk nivå och genom alla ledningsnivåer i verksamheten.

Jämlik verksamhet

Mänskliga rättigheter är både mål och medel för en bra och jämlik verksamhet. I vårt dagliga arbete utgår vi från de sex rättighetsprinciperna – icke-diskriminering och jämlikhet, deltagande och inkludering samt transparens och ansvar – för att säkra det rättighetsbaserade arbetet.

För att kunna bedriva en jämlik verksamhet utan diskriminering behöver vi vara medvetna om hur normer påverkar oss och vilka normer som kan riskera att leda till ett begränsande och diskriminerande förhållningssätt. Ett jämställdhets- och jämlikhetsperspektiv behöver finnas med i beslutsfattande, på alla nivåer och i alla steg av olika processer. Genom att arbeta med integrering av dessa perspektiv säkrar vi att jämställdhetsarbetet blir en del av det ordinarie arbetet.

Ingen ska uppleva sig kränkt eller missförstådd i mötet med vården eller regionens andra verksamheter och alla ska känna sig välkomna att arbeta inom vår organisation.

Vi har antagit mål och riktlinjer för arbetet med nationella minoriteters rättigheter, i enlighet med lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk.

Tillgänglighet är ett prioriterat utvecklingsområde för vårt arbete med jämlik verksamhet. I arbetet utgår vi från diskrimineringslagen och från FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

Kunskap om barn och ungas rättigheter ska hållas levande och utvecklas inom alla delar av organisationen. Genom ett årligt barnbokslut ges alla verksamheter möjlighet att på ett övergripande sätt redovisa barnrättsarbetet inom den egna verksamheten. Syftet är att säkerställa barnperspektivet inom organisationen.

Vi ska aktivt stötta jämställdhets- och demokratiarbetet inom ideell sektor/civilsamhälle, samtidigt som vi tydligt ska följa upp ekonomiskt stöd till verksamheter. De företag och institutioner som utövar sin verksamhet på uppdrag av oss ska också arbeta för jämställdhet och jämlikhet på sin arbetsplats.

Enklare vardag för invånare och medarbetare

För Region Jönköpings län är ett viktigt strategiska mål att arbeta för att förenkla vardagen både för invånare och medarbetare. För att lyckas med detta behöver vi utveckla våra arbetssätt och digitala tjänster. Även detta behöver ske i samverkan med andra aktörer.

Verksamhetsutveckling med digitaliseringens möjligheter

Med kvalitet som strategi leder vi utveckling av processer för att nå verksamhetens mål, nöjda kunder samt säkerställer en god arbetsmiljö för våra medarbetare. Vi är lyhörda för invånarens behov i dag och i framtiden och är en aktör som driver hållbar och resurseffektiv samhällsutveckling. Dagens snabba utveckling av digitala lösningar och nya teknologier skapar också möjligheter att utveckla interna arbetssätt och kundprocesser på ett sätt som tidigare inte var möjligt. Grunden för arbetet är därmed inte i sig digitalisering utan att skapa mervärde för invånare och medarbetare. Men digitaliseringen kommer förbättra och förenkla samverkan och kontakter med våra patienter, resenärer, besökare och samverkanspartner. Vi vill att det ska vara lätt, enklare och mer intuitivt att kommunicera, interagera, konsumera och påverka vårt tjänsteerbjudande.

Region Jönköpings län som del av det digitala samhället handlar också om att använda resurser optimalt. Vi vill frigöra manuella resurser med hjälp av automation och digitalisering så att vi kan använda vår arbetskraft till det mänskliga mötet för de situationer och dem som behöver det. För att nå full effekt av ett förändrat arbetssätt krävs att mindre värdeskapande arbetssätt fasas ut. För att fullt ut kunna bli en datadriven kvalitetssäkrad verksamhet med största nytta för våra invånare kommer det fordras att vi fortsätter utveckla våra processer och grundstrukturer på ett sätt där verksamheter kan agera tillsammans på ett bättre sätt. Fortsatt arbete med Rätt Använd Kompetens (RAK) pågår parallellt med den digitala omställningen som sker inom all verksamhet. Vissa av dagens uppgifter kommer att försvinna och nya roller kommer att skapas.

Flertalet av Region Jönköpings läns kundprocesser spänner över olika verksamhetsområden och ibland även över huvudmannagränser. För att möjliggöra nya innovativa digitala lösningar blir det allt viktigare att lagra vår verksamhetsdata så att den blir funktionellt sammankopplad och tillgänglig där och då den behöver användas. För att våra digitala tjänster ska bli kompletta, innehållsrika och enkla att använda för våra invånare kommer det att krävas allt tydligare sammanhållna planer för den verksamhetsomställning som spänner över verksamheter. Region Jönköpings läns kunder ska känna tillit till och bidra i användningen av våra digitala tjänster, forum och plattformar. Medarbetarna ska vara trygga och kompetenta i de digitala verktygen. För att digitalisering ska vara ett självklart alternativt för förbättring av arbetssätt kommer den digitala kompetensen behöva utvecklas kontinuerligt och alla våra medarbetare kommer att behöva använda digitala verktyg dagligen. Vi kommer även behöva fördjupa digitala kunskaper hos stödpersoner och handledare och dessutom behövs fler personer med spetskompetens. Investeringar för underhåll och fortsatt utveckling av digital teknik måste fortsätta för att hänga med i samhällets digitala utveckling.

Data kommer att spela en allt viktigare roll i vår verksamhet. Mikrosystemen behöver enkla effektiva utdatalösningar för att fatta dagliga beslut och data kommer att bli en självklar förutsättning för ledning, styrning och scenarioplanering. Att bli en kvalitetssäkrad och datadriven verksamhet innebär nya möjligheter på alla nivåer. Även delning av data med våra partners kommer att bli en allt viktigare möjlighet i takt med att lagutrymmen ger större möjligheter.

Utvecklingen av digitala tjänster och infrastruktur är även ett utpekat område i Region Jönköpings läns regionala utvecklingsstrategi (RUS) och regionfullmäktige har antagit en digitaliseringsstrategi och en bredbandsstrategi. Den utvecklingen i alla länets delar är en förutsättning för att invånare ska kunna nyttja Region Jönköpings läns erbjudande genom digitala verktyg.

Kommunikation som verktyg för målpuppfyllelse

Med kommunikation som strategiskt verktyg arbetar vi tillsammans med invånaren i fokus för att förverkliga Region Jönköpings läns mål och visionen om ett bra liv i en attraktiv region. God kommunikation bygger på vår förmåga att ta reda på och förstå vad länsinvånare, medarbetare, samarbetspartners och andra intressenter behöver och vill veta. Kommunikationen ska vara målgruppsanpassad och tillgänglig och alltid utgå från varje enskild målgrupps behov och förutsättningar.

Kommunikationen ska skapa förutsättningar för delaktighet, transparens och trovärdighet mellan chefer och medarbetare och i mötet med kunder och intressenter. Den ska bidra till att öka invånarnas kunskap om Region Jönköpings län och våra erbjudanden och ge möjlighet till insyn och delaktighet.

Sverigedemokraterna Region Jönköpings län, Budget och verksamhetsplan 2025 med flerårsplan 2026-2027

Kommunikationen ska vara en möjliggörare i att engagera medarbetarna i organisationens och arbetsplatsens uppdrag, strategier och mål samt stödja utveckling och ständiga förbättringar. Kommunikationen bidrar till att stärka organisationskulturen och att forma varumärket Region Jönköpings län.

Ett tydligt kommunikationssystem ska skapa förutsägbarhet och trygghet kring olika kommunikationsinsatser och kanalers syfte, innehåll och användning.

Region Jönköpings län ska arbeta för att vara en kommunikativ organisation både inom organisationen och utanför. Kommunikationen ska bidra till en tydlig riktning för verksamheten och till kommunikativa ledare som har kunskap om sitt kommunikationsansvar och förmågan att omsätta det i handling. Chefer och ledare är den viktigaste kanalen i kommunikationen med medarbetarna, och medarbetarna är de bästa ambassadörerna i dialogen med invånare, samarbetsparters och kollegor.

En väl fungerande kommunikation är avgörande för att Region Jönköping län ska arbeta i enlighet med uppdrag och ska tillämpas som verktyg och stöd för att nå uppsatta mål på både kort och lång sikt.

Bästa möjliga kvalitet

Region Jönköpings län ska även arbeta för bästa möjliga kvalitet inom all verksamhet. För att nå detta krävs att vi arbetar hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande, och att vi ska ha en säker verksamhet i alla delar. Vi behöver även ha ändamålsenliga, resurseffektiva och hållbara processer, samt utveckla förmågan att dra nytta av de resurser som EU erbjuder.

En global region

En global region är ett av sex strategiområden i den regionala utvecklingsstrategin. Liksom strategiområdet En hållbar region är området horisontellt, vilket innebär att samtliga insatser i den regionala utvecklingsstrategin måste förhålla sig till och har möjlighet att hämta kraft i dessa två.

Länets strategiska läge, den internationellt profilerade högskolan och den ökande globaliseringen skapar förutsättningar för länet att bli en långsiktig hållbar och innovativ tillväxtregion. En förutsättning för länets långsiktigt hållbara utveckling är att länets företag erövrar och blir en del av de globala värdekedjorna. Därför behöver insatser kontinuerligt göras för att stödja företagens internationalisering- och exportambitioner. Globaliseringen ger även möjlighet till kunskaps- och kompetensinflenser samt ökar möjligheten för internationella företags direktinvesteringar och nyetableringar i länet.

Den regionala nivån och dess utveckling har ett direkt samband med europeisk nivå. Enligt förordningen om regionalt tillväxtarbete ska det regionala utvecklingsarbetet bedrivas i syfte att uppfylla regionala mål och mål för EU:s sammanhållningspolitik. Som en del av EU har länet möjlighet att bidra till och dra nytta av europeiskt samarbete. På EU-nivå finns mål och strategier kring den dubbla omställningen (twin transition) med EU:s gröna giv och EU:s digitala agenda. Detta genomsyrar EU-program, initiativ och lagförslag, som, när de verkställs, har påverkan på regional nivå. Omvärldsbevakning och proaktivt påverkansarbete på EU-arenan ökar möjligheten att bidra till och på sikt dra nytta av utvecklingen. 2035 är Jönköpings län ett internationellt konkurrenskraftigt län.

Globaliseringen påverkar hur kultur, livsåskådningar och värderingar formas. Genom att aktivt delta i globaliseringen och den internationella konkurrensen kan länet skapa nya relationer med andra människor, med andra platser och med andra länder. Genom samverkan kan länet också påverka andra i en mer hållbar och fredlig inriktning utifrån perspektiven i de globala målen. Inriktningen är att Region Jönköpings läns ska bidra till hållbarhet med utgångspunkt i den regionala utvecklingsstrategin och med koppling till EU:s mål och strategier samt till Agenda 2030.

När beroendet av omvärlden ökar och en del av de politiska besluten fattas på europeisk nivå blir det internationella arbetet en förutsättning för att skapa en långsiktig regional utveckling. Detta är bakgrunden till Region Jönköpings läns internationella policy. Den internationella policyn slår fast att vårt internationella arbete ska främja den regionala utvecklingen och främja våra olika verksamheter. Genom våra kunskaper och nätverk är vi en resurs för länet vad gäller EU-finansiering och

projektstöd.

Ett internationellt fokus är nödvändigt och ökar potentialen för utveckling inom samtliga områden i den regionala utvecklingsstrategin. Det internationella arbetet ska genomföras som ett eget område inom utvecklingsstrategin, men också integreras tvärsektorielt inom andra områden. Inriktningen är att det regionala utvecklingsarbetet ska ha ett tydligt EU-perspektiv för att skapa ytterligare utvecklingspotential i samtliga områden i den regionala utvecklingsstrategin.

Inriktningen är att påverkan på EU-arenan ska ske utifrån omvärldsbevakning med utgångspunkt i den regionala utvecklingsstrategin och dess koppling till EU:s långsiktiga mål och strategier.

Säker verksamhet

En trovärdig totalförsvarsförmåga, som inkluderar en sammanhållen planering, ledning, beredskap samt nödvändiga resurser för att ytterst kunna hantera krig, förbättrar även möjligheterna att förebygga och hantera fredstida kriser samt konflikter i omvärlden. Region Jönköpings läns arbete inom området civilt försvar och krisberedskap inriktas genom lagar, förordningar och föreskrifter samt överenskommelser. Parallellt med detta förstärks även arbetet med allmän säkerhet i regionen.

I samarbete med regionala aktörer och näringslivet behöver en robust beredskap säkerställas. Ett viktigt område för att skapa en robust beredskap och förmåga att bedriva samhällsviktig verksamhet, även under störda förhållanden, är Region Jönköpings läns lokaler som behöver vara anpassade för de krav som ställs. I skriften den robusta sjukhusbyggnaden beskrivs målsättningar för ett sjukhus robusthet.

I takt med digitaliseringen blir IT-tjänster allt mer kritiska för att Region Jönköpings läns verksamheter ska fungera. Samtidigt medför digitaliseringen ofrånkomliga risker och hot, och utgör en komplex säkerhetsutmaning. Ett väl fungerande Informationssäkerhetsarbete och IT-säkerhetsarbete är därför en förutsättning för att upprätthålla en IT-miljö med hög funktionalitet, tillgänglighet, kapacitet och stabilitet.

Hållbar upphandling

Upphandling är en strategiskt viktig fråga för Region Jönköpings län. En bra process för upphandling av varor och tjänster har stor betydelse för verksamhetens effektivitet. Region Jönköpings län är i många fall en stor kund och kan genom upphandlingar påverka utbudet på marknaden i en hållbar riktning. Sociala hållbarhetskrav och mer långtgående miljökrav ställs i prioriterade upphandlingar. Region Jönköpings län ställer sig positiv till samverkan med länets kommuner när det gäller gemensamma upphandlingar där det kan skapa klokt resursutnyttjande och bättre service till länsinvånarna.

De kommande åren kommer kraven höjas och ett bredare perspektiv kommer att tas kring socialt ansvarstagande för att ge fler människor möjlighet att delta och bidra i samhället/alternativt för att ge personer långt ifrån arbetsmarknaden en väg in i arbete.

Vid upphandlingar ges förutsättningar för innovationer och innovationsvänliga lösningar. Region Jönköpings län ska möjliggöra för små och medelstora aktörer, inte minst på landsbygden, samt den idéburna sektorn att konkurrera om Region Jönköpings län avtal när det är relevant.

Cirkulära materialflöden och resurseffektivitet

Region Jönköpings län ska möjliggöra en hållbar tillväxt och resurseffektivitet utifrån ett helhetsperspektiv samt bidra till cirkulär ekonomi där returflöden skapas och material tas tillvara. Andelen cirkulära materialflöden ska öka, avfallsmängden ska minska och återvinningen ska öka. Användning av förbrukningsartiklar är prioriterade ur ett klimatperspektiv och riktlinjer finns för att så långt som möjligt använda flergångsmaterial och i övrigt använda rätt förbrukningsmaterial vid rätt tillfälle.

Hållbara resor och transporter

Klimatpåverkan från Region Jönköpings läns transporter ska minska och transportsystemet ska vara resurseffektivt. Klimatpåverkan från privata resor till vårdinrättningar och medarbetares resor till och

från arbetet står för en betydande del av vårt totala klimatavtryck. Privata resor till vårdinrättningar ska minska genom digitala och samordnade vårdmöten och tillhandahållande av hållbara resealternativ. Region Jönköpings län kan erbjuda medarbetare mer hållbara resealternativ för arbetspendling. Även klimatpåverkan från tjänsteresor, inklusive egna godstransporter bör minska. Region Jönköpings län har antagit Fossilfritt Sveriges transportutmaning med målet att köpta och utförda transporter har som mål att vara fossilfria år 2030.

Region Jönköpings län har åtagit sig att göra sin del för att bidra till att nå 1,5-gradersmålet i Parisavtalet. Genom att uppfylla de mål som är uppsatta i Region Jönköpings läns program för hållbar utveckling bidrar vi till att uppfylla vårt åtagande. Enligt hållbarhetsprogrammet ska bussar i allmän kollektivtrafik drivas med 100 procent förnybara drivmedel, dieseltåg drivas med den andel förnybara drivmedel som är godkänt, dock minst 20 procent förnybara drivmedel, eltåg drivas med 100 procent förnybar el och fordon inom serviceresor drivas med minst 40 procent förnybara drivmedel, till år 2025. Omställning till förnybara drivmedel innebär ökade kostnader. Även förändring av skattesatser på exempelvis biogas har inneburit ökade kostnader vilket tagits höjd för i budget för 2024.

Långsiktigt hållbar och innovativ tillväxtregion

Region Jönköpings län har även som strategiskt mål att vara en långsiktigt hållbar och innovativ tillväxtregion. Det betyder att vi behöver arbeta innovationsstödjande och ha en tillgänglig, säker och hållbar infrastruktur.

Hållbar utveckling

En hållbar utveckling tillgodoser alla människors behov och rättigheter idag utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillgodose sina. För att utvecklingen ska vara hållbar måste vi uppnå hållbarhet inom alla de tre dimensionerna – miljömässig, social och ekonomisk hållbarhet – och säkerställa att de tre dimensionerna hela tiden samverkar.

Ett miljömässigt hållbart samhälle innebär att ta ansvar för hur vi använder planetens resurser. Vi kan bidra genom att använda våra resurser klokt, minimera utsläpp till luft och vatten, bevara biologisk mångfald och arbeta för en hållbar konsumtion, produktion och samhällsplanering.

Ett *socialt hållbart samhälle* är ett jämställt och jämlikt samhälle där människor lever ett bra liv med god hälsa, utan orättvisa skillnader – helt enkelt ett samhälle där människors lika värde står i centrum. Det kräver att människor känner tillit och förtroende till varandra och är delaktiga i samhällsutvecklingen.

Ekonomisk hållbarhet innebär att förvalta och utveckla mänskliga och materiella resurser på ett långsiktigt hållbart sätt. Vi arbetar för en varaktig, inkluderande och hållbar ekonomisk utveckling där varje generation bär kostnaderna för den service som den generationen beslutar om och själv konsumerar.

Bäst på att förbättra och förnya

Region Jönköpings län arbetar för att nå det strategiska målet att vara bäst på att förbättra och förnya. Det kräver att vi arbetar både med förbättringskunskap, professionell kunskap och forskning.

Innovation, forskning och utveckling

Forskning, utveckling och innovation ingår i sjukvårdens uppdrag. I takt med de förändringar som sker i omvärlden ska Region Jönköpings län stärka och förnya verksamheten för attraktivitet och tillväxt för att nå bättre folkhälsa och bättre vård. Utgångspunkten är att arbeta med det som skapar värde för invånarna inom hälso- och sjukvård och regional utveckling.

En integrerad klinisk forskning är en nödvändig förutsättning för en kunskapsbaserad, jämlik och högkvalitativ hälso- och sjukvård. Region Jönköpings län stärker den kliniska forskningen genom att stödja regionens forskande medarbetare och forskningsinfrastruktur såsom universitetssjukvårdsenheter, Jönköping Academy och biobanken. Effektivare och rättssäkrare forskningsprocesser för uttag av hälsodata och vävnadsprover ger bättre tillgång till prov och data och skapar förutsättningar för bättre forskningskvalitet. Regionen stödjer ansökningar för ett nytt forskningsområde och en ny tandläkarutbildning vid Jönköpings University.

Behovet av utveckling, innovation, effektiviseringar och medarbetarnas möjligheter att bidra till förnyelse av service och teknologi är stort. Stärkt innovationskraft och förmåga till innovation är viktigt för regionens verksamheter. Att ge medarbetare förutsättningar stärker långsiktigt regionen som arbetsgivare och leder till att vi kan öka takten i förnyelsearbetet. För att stödja detta har regionen inrättat en innovationsplattform. Innovation är nya lösningar som svarar mot behov och efterfrågan i vardagen och omvärlden. Värdet för våra invånare uppstår då insikter och idéer omsätts i praktiken och nyttiggörs. Det värde som skapas kan anta många former – ekonomiska, sociala eller miljömässiga.

Genom en strukturerad innovationsprocess och stödresurser kopplade till arbetet ges därför medarbetare i regionen möjlighet att föreslå och själv utveckla innovationer. Innovationsplattformen har etablerad samverkan med partners som t ex kommuner, myndigheter, näringsliv och universitet för att säkra nyttiggörandet och för att stärka innovationskraft och förmåga i hälso- och sjukvården. Modeller och metoder för arbetet är under utvecklande liksom framtagandet av nödvändiga utbildningssatsningar.

Sveriges bästa offentliga arbetsgivare med Sveriges bästa arbetsplatser

För att Region Jönköpings län ska utvecklas till att vara Sveriges bästa offentliga arbetsgivare med Sveriges bästa arbetsplats behövs rätt kompetens och bemanning. Det behövs en god arbetsmiljö och hälsa bland våra medarbetare, samt att våra medarbetare kan vara delaktiga och kreativa i utvecklingen av verksamheten och arbetsplatsen.

För att våra verksamheter ska kunna utföra sina uppdrag behöver vi ständigt attrahera och rekrytera nya medarbetare. En välfungerande rekryteringsprocess och ett bra bemötande av alla arbetssökande är en viktig del i strategin för att bygga arbetsgivarvarumärket. Motiverade medarbetare som känner sig uppskattade och respekterade är en förutsättning för en framgångsrik organisation. Såväl ledare som medarbetare är engagerade i att utveckla en god arbetsmiljö. Alla ser sin roll i helheten och har ett tydligt mandat att bidra till verksamhetens utveckling.

Sveriges befolkning fortsätter att växa och det finns en stor utmaning i att antalet unga och äldre totalt sett ökar snabbare än den arbetsföra befolkningen. Den demografiska utvecklingen i Region Jönköpings län stämmer väl överens med utvecklingen nationellt vilket innebär att det inte kommer finnas utrymme att öka personalstyrkan i förhållande till de krav som den totala befolkningstillväxten betingar. Det kommer därför krävas fler och andra insatser än bara rekrytering för att fortsatt kunna ha en god kompetensförsörjning av verksamheten. Detta för att säkra bästa möjliga verksamhet i hela Region Jönköpings län.

Verksamheten utförs dels i egen regi, dels av privata aktörer. Region Jönköpings läns planering och åtgärder har betydelse för hela verksamheten, medan detta avsnitt handlar om medarbetare anställda i Region Jönköpings län.

Vid utgången av 2023 hade Region Jönköpings län 11 579 anställda. Av dem var 10 973 tillsvidareanställda och 606 visstidsanställda. Utöver dessa avlönades motsvarande 311 årsarbetare med timlön under 2023 (tabell 5, sidan X).

Region Jönköpings län mäter även antal anställda uttryckt i faktiska årsarbetare, som visar hur många årsarbetare som varit i tjänst i genomsnitt under året. Hänsyn tas i den beräkningen till både tjänstgöringsgrad och frånvaro. Förändring av faktiska årsarbetare kan bero både på fler anställda årsarbetare men också på förändringar i frånvaron (fler eller färre i tjänst). I genomsnitt har antalet faktiska årsarbetare ökat med 251 för hela Region Jönköpings län under 2023 jämfört med 2022. Fördelning och utveckling inom Region Jönköpings läns personalgrupper mätt i faktiska årsarbetare framgår av tabell 6, sidan X.

Även om antalet medarbetare i Region Jönköpings län totalt sett har ökat finns utmaningar och det är svårt att rekrytera inom vissa verksamheter och områden. Då förutsättningarna att lyckas rekrytera och behålla personal kan skilja mellan olika verksamheter och geografiska områden kan riktade satsningar i områden med bemanningsutmaningar krävas.

Sjukfrånvaron förändras vanligen på ett regelbundet sätt över tid (figur 37, sidan X). Under åren 2020-2026-2027

2022 var sjukfrånvaron något förhöjd beroende på pandemin och folkhälsomyndighetens rekommendationer att stanna hemma vid minsta symptom. Region Jönköpings läns sjukfrånvaro ligger på en nivå som riksgenomsnittet jämfört med andra regioner. Detta är en försämring jämfört med för cirka 10 år sedan då sjukfrånvaron var bland de lägsta jämfört med landets regioner.

Under 2023 var personalomsättningen 8,3 procent; 898 medarbetare slutade sin anställning varav 215 gick i pension. Under samma period tillsvidareanställdes 1 160 medarbetare (figur 38, sidan X).

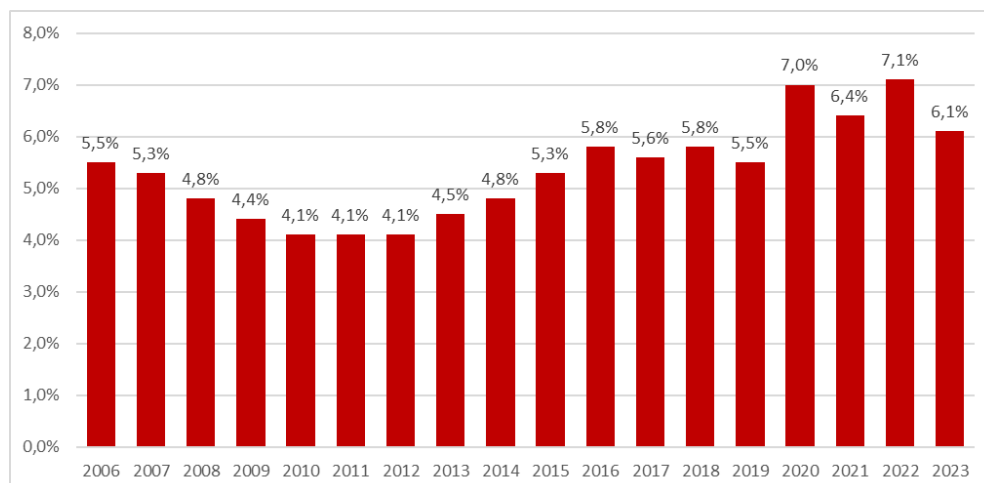
Tabell 5 Anställda inom Region Jönköpings län

Anställningsform	Kön	Heltid	Deltid	Totalt	Andel heltidsanställda
Antal anställda tillsvidare	Kvinnor	7 558	1 244	8 802	86 %
	Män	2 056	115	2 171	95 %
Antal anställda visstid	Kvinnor	350	86	436	80 %
	Män	141	29	170	83 %
Totalt antal anställda		10 105	1 474	11 579	87 %

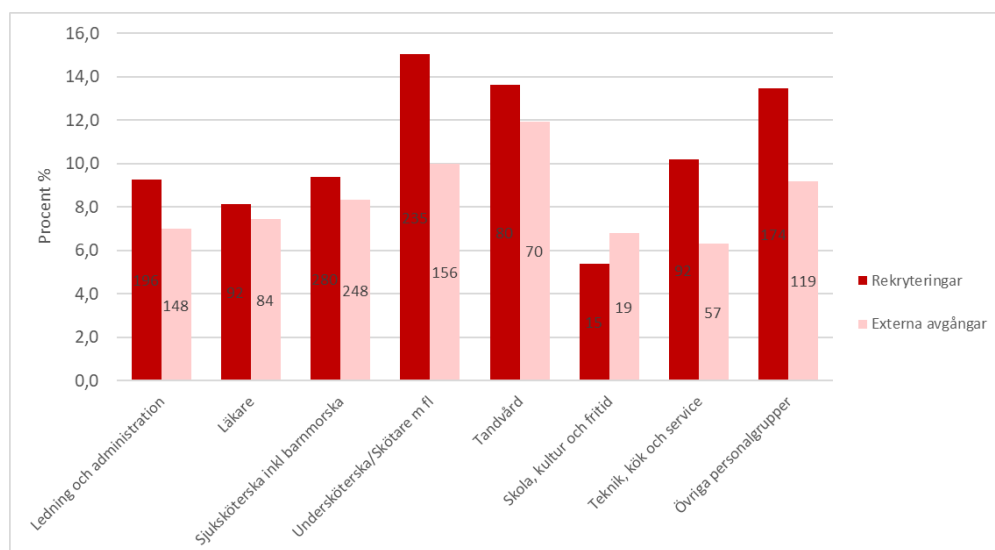
Tabell 6 Yrkesgrupper inom Region Jönköpings län

Yrkesgrupp	Faktiska årsarbetare 2021	Faktiska årsarbetare 2022	Faktiska årsarbetare 2023
Ledning och administration	1 882	1 914	1 982
Läkare	1 129	1 144	1 162
Sjuksköterskor (inklusive barnmorskor)	2 390	2 360	2 393
Undersköterska/Skötare med flera	1 373	1 362	1 400
Tandvård	487	475	491
Skola, kultur och fritid	269	266	259
Teknik, kök och service	836	834	862
Övriga personalgrupper	1 044	1 044	1 098
Summa	9 410	9 397	9 648

Figur 37 Den totala sjukfrånvarotiden, ackumulerad under året, som andel (%) av den tillgängliga ordinarie arbetstiden

Figur 38 Personalomsättning och antal externa avgångar/rekryteringar inom Region Jönköpings län 2023 (antalet avgångar/rekryteringar står angivet i staplarna)

Involvera motiverade medarbetare

En förutsättning för en framgångsrik organisation är motiverade medarbetare som känner sig uppskattade och respekterade. Ledare och medarbetare är engagerade i att utveckla en god arbetsmiljö. Alla ser sin roll i helheten och har ett tydligt mandat att bidra till verksamhetens utveckling.

Vårt mål är att vara Sveriges bästa offentliga arbetsgivare och tillsammans skapar vi Sveriges bästa arbetsplats för att kunna erbjuda och bedriva en verksamhet med högsta kvalitet. För att långsiktigt kunna säkerställa kompetensförsörjning och vara en attraktiv arbetsgivare är en god arbetsmiljö och möjlighet till kompetensutveckling avgörande. Det gäller både för rekrytering och för att behålla viktig kompetens. Alla medarbetare ska ha ett hållbart arbetsliv och möjlighet att påverka sin arbetsmiljö. Medarbetarna är vår främsta och viktigaste resurs oavsett var de arbetar i organisationen.

Region Jönköpings län ska vara en god förebild för andra arbetsgivare och lyhörd gentemot medarbetarna. I arbetet med ständiga förbättringar och klok resursanvändning krävs en öppenhet för nya arbetssätt och delaktiga medarbetare med möjlighet till inflytande. Kompetensförsörjning och en aktiv personalpolitik är och kommer fortsatt vara en av de strategiskt viktigaste frågorna för utvecklingen av Region Jönköpings län.

Rätt kompetens och bemanning

Samhällets kompetensutmaning är en av de viktigaste frågorna för kommuner och regioner i Sverige. För att räcka till för invånarnas behov, både nu och i framtiden, behöver vi arbeta med långsiktiga åtgärder och samarbeta – både inom hela organisationen och med andra aktörer, till exempel länets kommuner.

Kompetensplanering är Region Jönköpings läns gemensamma arbetssätt för hur vi säkerställer att de resurser vi har idag möter verksamhetens behov. Med stöd av processen för kompetensplanering analyserar alla chefer sitt behov på kort och lång sikt och genomför åtgärder för att säkra sitt kompetensbehov. Det innebär att hitta andra lösningar på kompetensutmaningar genom förändrade arbetssätt, behålla och utveckla befintlig personal men också att identifiera framtida rekryteringsbehov.

Arbetet med att identifiera och använda rätt kompetens är centralt på varje nivå och del i organisationen. En ändamålsenlig fördelning av arbetsuppgifter, ansvar och roller utifrån personalens kompetens och där de gör mest nytta är en förutsättning för kvalitet och resurseffektivitet.

Region Jönköpings län behöver ständigt attrahera och rekrytera nya medarbetare för att våra verksamheter ska kunna utföra sina uppdrag. Under ett år söker cirka 30 000 kandidater jobb i Region Jönköpings län och cirka 1 000 nya medarbetare tillsvidareanställs varje år. En välfungerande rekryteringsprocess och ett bra bemötande av alla arbets sökande är en viktig del i strategin för att trygga kompetensförsörjningen och skapa ett starkt arbetsgivarvarumärke.

Region Jönköpings län driver en lönepolitik inriktad mot konkurrenskraftiga löner som kan hävda sig på marknaden. Lönebildningen ska stimulera till ökat engagemang och utveckling av verksamhetens produktivitet och kvalitet. Våra kollektivavtal och riktlinjer för lönebildning i Region Jönköpings län ger förutsättningarna för arbetet.

Region Jönköpings län fortsätter arbetet med att minska kostnaderna för hyrbemanning och ska under mandatperioden arbeta för att minska kostnaderna av hyrbemanning till 1 procent av lönekostnaderna. I verksamheternas kompetensplaner ska framgå vilka åtgärder som genomförs för att säkra kompetensförsörjningen och minska beroendet av hyrbemanning.

Kompetensutveckling hela arbetslivet

Kännetecknande för oss som attraktiv arbetsgivare är utbudet av intressanta, utmanande och meningsfulla arbetsuppgifter, och utvecklande yrken som skapar värde för invånarna i länet. En förutsättning för en framgångsrik organisation är att varje medarbetare känner sig ha förtroende att utföra och utveckla sina arbetsuppgifter. Var och en behöver därför se sin roll i helheten, ha klara mål, de medel som krävs samt kunskap om hur resultat ska uppnås. För Region Jönköping län som arbetsgivare är det viktigt att medarbetarna känner att de har intressanta och viktiga arbetsuppgifter oavsett var i organisationen de arbetar.

Att alla medarbetare ges möjlighet till relevant och kontinuerlig kompetensutveckling är centralt för att ständigt förbättra och på bästa sätt bedriva verksamhet för de vi är till för. Genom att utveckla och tydliggöra utvecklingsmöjligheter för olika yrken ges medarbetare en möjlighet att utveckla både sig själva och verksamheten.

Verksamhetens behov, regelbundna medarbetarsamtal och individuella kompetensutvecklingsplaner ligger till grund för att utveckla och tillföra kompetens på ett sätt som stärker såväl individen som verksamheten i sin helhet. Chefen ska, tillsammans med sina medarbetare, på ett individuellt och metodiskt sätt arbeta med kompetensutveckling utifrån verksamhetens nuvarande och framtida behov samt den enskildes och yrkesgruppernas olika förutsättningar.

En god arbetsmiljö och hälsa

Medarbetarskapet bygger på ett välfungerande samarbete mellan kollegor, medarbetare och chefer i det dagliga arbetet. Det är allas gemensamma ansvar att bidra till god arbetsmiljö och god kommunikation.

De åtta friskfaktorerna är Region Jönköping läns gemensamma arbetssätt för hur vi systematiskt skapar bästa arbetsplatsen. Friskfaktorerna sammanfattar de förutsättningar som forskning visar behöver finnas på en arbetsplats för att medarbetarna ska må bra, utvecklas, prestera bra och trivas.

I det systematiska arbetsmiljöarbetet görs riskbedömningar, åtgärder, handlingsplaner och uppföljningar regelbundet för att främja en god hållbar arbetsmiljö och förebygga ohälsa och olycksfall.

Långsiktigt hållbara arbetsvillkor är en viktig förutsättning för att fortsatt vara en attraktiv arbetsgivare. Som arbetsgivare strävar Region Jönköpings län efter att ha en god relation med fackförbunden och en god samverkan centralt och lokalt.

Region Jönköpings län ska arbeta för att uppnå en god grundbemanning inom hälso- och sjukvården och skapa förutsättningar för att samtliga anställda ska ha ett hållbart arbetsliv och med särskilt fokus på att all personal ska kunna arbeta heltid. Att alla medarbetare erbjuds att arbeta heltid bidrar till att lösa de kommande demografiska utmaningarna samt gör det både attraktivt att arbeta i vår organisation och bidrar till ökad jämställdhet. Samtidigt är det viktigt att medarbetarna ges inflytande över den egna arbetssituationen och har en möjlighet att påverka sitt dagliga arbete och sina arbetstider utifrån verksamhetens behov. Att ge medarbetare förutsättningar att förlänga arbetslivet bidrar till att möta kompetensutmaningen genom att viktig kompetens behålls samtidigt som behovet av nyrekryteringar kan minskas.

Region Jönköpings län står för en inkluderande arbetsmiljö med lika rättigheter och möjligheter för alla medarbetare. Vi möter varandra med respekt och står för människors lika värde. Våra olika bakgrunder och erfarenheter skapar en positiv utveckling av verksamheten. Tillsammans främjar vi lika rättigheter och möjligheter och vår arbetsmiljö är fri från diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller könsrelaterat våld.

Arbetet med aktiva åtgärder och det interna sociala hållbarhetsarbetet för lika rättigheter och möjligheter ingår som en del i det ordinarie systematiska arbetsmiljöarbetet, där varje arbetsplats arbetar mot målet att skapa arbetsplatser som är tillgängliga för alla. För att värna om lika rättigheter har vi en öppenhet i rekryteringssammanhang för att inkludera personer med svårighet att komma in på arbetsmarknaden.

Främjar kreativitet och delaktighet

Genom ledare som är tillgängliga, tydliggör mål, inspirerar och visar vägen skapas en kultur som främjar jämlikhet, kreativitet, innovation och ständiga förbättringar. Ett framgångsrikt chefskap vilar på Region Jönköpings läns ledningsstrategier och är en nyckel till att skapa en attraktiv arbetsplats. Med fokus på invånarnas behov verkar chefen för verksamhetens resultat och utveckling, medarbetares kompetensutveckling, arbetstillfredsställelse och leder det systematiska förbättringsarbetet.

Chefer behöver få rätt förutsättningar för att kunna utöva ett närvarande, tillitsfullt och engagerat ledarskap och nå verksamhetens uppsatta mål. Samlad forskning visar tydligt att arbetsgruppens storlek påverkar både de anställdas arbetsmiljö och kvalitén på verksamheten. Genom ett rimligt antal medarbetare per chef, en gemensam bild av vad som förväntas av chefer och hur stödet kring chefer ska se ut skapas förutsättningar för ett nära och tillitsfullt ledarskap. Regiongemensamma program och utbildningar kring chefs- och ledarskap är en viktig förutsättning för att kunna leda det systematiska förbättringsarbetet.

Medarbetares delaktighet och engagemang är grunden för att utveckla verksamhetens arbetssätt och dess kvalitet. Grundläggande för att uppnå detta är delaktighet på alla nivåer samt tillit mellan ledare och medarbetare. Genom en gemensam värdegrund skapas en kultur som utvecklar medarbetarengagemang och främjar kreativitet och delaktighet i hela verksamheten. Att vara medarbetare och ledare i Region Jönköpings län ger förutsättningarna för varje arbetsplats lokala kulturarbete.

God och hållbar hushållning

Inom Region Jönköpings län är en god och hållbar hushållning ett viktigt strategiska mål och för att nå detta arbetar alla för en kostnadseffektiv verksamhet.

Utgångspunkten för styrningen är kommunallagens krav på god hushållning, både ur ett verksamhetsperspektiv (ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet) och ur ett finansiellt perspektiv (långsiktig och uthållig finansiering). God ekonomisk hushållning är en förutsättning för att även i framtiden ge invånarna i Region Jönköpings län en god hälso- och sjukvård och regional utveckling.

Verksamhetsmål inom hälso- och sjukvård och regional utveckling ska uppnås med lägsta möjliga resursinsats. För en bra styrprocess krävs att olika verksamhetsnivåers mål, resurstilldelning och resultat är tydliga, i såväl planering som genomförande och uppföljning. En ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet uppnås genom god måluppfyllelse där tjänsten producerats med en hög produktivitet. Kvalitet är Region Jönköpings läns strategi inom alla områden. Genom att prioritera, förbättra och effektivisera nuvarande verksamhet frigörs resurser och medel till utveckling för nya områden och åtaganden.

Medborgare och kund

Skapa värde med kunden och intressenter

En organisations långsiktiga framgång beror på dess förmåga att skapa värde tillsammans med de som den finns till för. Kundens och intressenternas uttalade och underförstådda behov, krav, önskemål och förväntningar är vägledande för organisationens beslut och handlande.

Kunder är de vår verksamhet ytterst finns till för, ”Esther med närstående”, invånare, deltagare, elever, patienter, besökare, resenärer, brukare etc.

Interna kunder: Kunder inom vår egen organisation

Intressenter: Samarbetspartners, företag, kommuner, andra regioner, privata vårdgivare, leverantörer etc.

Strategiska mål: Bästa plats att växa upp, leva, verka och åldras på

Framgångsfaktorer: God och jämlik hälsa

Uppdrag	Beskrivning
Analysera gapen utifrån den reviderade CEMR- deklARATIONEN.	Den europeiska deklARATIONEN för jämställdhet mellan kvinnor och män på lokal och regional nivå (CEMR-deklARATIONEN) är ett verktyg för kommuner och regioner att integrera jämställdhetsperspektivet i all verksamhet. DeklARATIONEN som antogs 2006, uppdaterades i december 2022 framför allt med nio nya artiklar inom sakområden som tidigare täcktes otillräckligt eller inte alls.
Öka kunskap och medvetenhet om diskriminering.	Region Jönköpings läns välfärdstjänster ska vara tillgängliga för alla, ingen diskriminering ska förekomma.
Erbjuda utbildning om rättigheter och möjligheter till inflytande.	Utveckla arbetet med de fem nationella minoriteternas rättigheter, inklusive uppdraget som finskt förvaltningsområde
Tillgängliggöra praktikmöjlighet/erbjuda arbetstillfällen med låg tröskel.	Ge länsinvånare som står långt ifrån arbete idag möjlighet att bidra med sin kompetens. Detta kan vara en del av arbetet med rätt använd kompetens (RAK).

Process och produktion

Utveckla värdeskapande processer

Organisationens verksamhet ses som processer som skapar värde med kunden och intressenter.

Processorientering stimulerar förebyggande arbete, att grundorsaker till problem identifieras och att faktabaserade beslut tas. Processerna är utformade för att skapa förutsägbara resultat. Samtidigt finns förmågan att snabbt ställa om med hänsyn till förändrade behov från kunden och intressenter.

Strategiska mål: Enklare vardag för invånare och medarbetare

Framgångsfaktorer: Utveckling av arbetssätt och digitala tjänster

Uppdrag	Beskrivning
Erbjuda digitala tjänster som en del av verksamheternas ordinarie utbud.	Erbjuda digitala tjänster som gör att invånarna kan nå och använda våra tjänster på liknande sätt som andra tjänster i samhället.

Strategiska mål: Bästa möjliga kvalitet

Framgångsfaktorer: Säker verksamhet

Uppdrag	Beskrivning
Med utgångspunkt i den nationella planeringen och överenskommelser med myndigheter öka tempot i planeringsarbetet.	De mest prioriterade områdena är kompetenshöjning gällande totalförsvaret och säkerhetsskydd samt grundläggande förberedelser i frågor av betydelse för totalförsvaret och Sveriges säkerhet. Arbetet med att skapa en krigsorganisation fortgår. Region Jönköpings län ansvarar för att planera och hantera alltifrån dagliga störningar, till större olyckor, fredstida kriser och ytterst krig. Under perioden 2021-2025 är det viktigt att förmågan i det civila försvaret utvecklas. Det försämrade säkerhetspolitiska läget gör att planeringstakten för det civila försvaret behöver öka.

Framgångsfaktorer: Ändamålsenliga, resurseffektiva och hållbara processer

Uppdrag	Beskrivning
Utveckla cirkulära materialflöden och minska mängden avfall.	Andelen cirkulära materialflöden ska öka, avfallsmängden ska minska och återvinningen ska öka. Detta bland annat genom att öka materialåtervinningen av vårt avfall, minska användningen av engångsprodukter samt minimera matsvinn.
Utveckla ett hållbart byggande med sund inom- och utomhusmiljö.	Utveckla byggprocessen så att klimatpåverkan tydligare beaktas i tidiga skeden, bland annat genom ökat inslag av trä och andra klimatsmarta konstruktioner. Nybyggnation ska minst motsvara kriterierna för miljöbyggnad silver. Utvärdera möjligheten till synligt vatten inom våra fastigheter vid byggnationer och markprojekt, gröna tak i våra ny- och ombyggnationsprojekt samt främja bevattning med dagvatten.
Utveckla miljökrav och sociala krav inklusive uppföljning i upphandlingar.	För miljökrav ska livscykelperspektivet guida oss i val av produkter. Krav på förnybara drivmedel ska ställas vid upphandling av hyrbilar och transporttjänster med målsättningen om minst 80 % förnybara drivmedel senast 2025. Region Jönköpings län har även antagit Fossilfritt Sveriges transportutmaning med målet att både köpta och utförda transporter ska vara fossilfria år 2030. Inom den sociala dimensionen ställer Region Jönköpings län krav på kollektivavtalsliknande villkor i upphandlingar inom riskbranscher. En god arbetsmiljö och goda arbetsvillkor ska även omfatta

Uppdrag	Beskrivning
	personal i upphandlad verksamhet. Region Jönköpings län ställer sig positiv till samverkan med länets kommuner när det gäller gemensamma upphandlingar där det kan skapa klokt resursutnyttjande och bättre service till länsinvånarna.
Servera måltider som främjar hälsosamma matvanor med minskad klimatpåverkan.	Uppmärksamma invånare om betydelsen av hälsosamma matvanor, för att förebygga vanliga folksjukdomar, samt belysa hur hälsosamma matvanor stämmer överens med hållbara matvanor ur ett miljöperspektiv.

Mätetal	Målvärde	Resultat 2022	Resultat 2023	Periodicitet
 Köpt energi (kWh/m2)	145 kWh/m2	145 kWh/m2	142 kWh/m2	Tertial
 Andel förnybart drivmedel - dieseldrivna tåg	20 %	19 %	20 %	År
 Andel svenskproducerat kött, mejeriprodukter och ägg	95 %	88 %	84 %	Tertial

Framgångsfaktorer: Utveckla förmågan att dra nytta av de resurser som EU erbjuder

Uppdrag	Beskrivning
Integrera EU-frågor i ordinarie planerings-, lednings- och uppföljningsarbete.	Region Jönköpings län ska se EU-frågor och EU-finansiering som en integrerad del (den fjärde nivån) i Region Jönköping läns arbete.

Lärande och förnyelse

Förbättrar verksamheten och skapa innovationer

Framgångsrik hållbar verksamhet över tid kräver såväl ständiga förbättringar som innovation av produkter, tjänster och processer. Förutsättningen för detta är en kultur som stimulerar till kontinuerligt lärande, kreativitet och nya idéer. Genom jämförelser med ledande organisationer få ledare och medarbetare kunskap om vad som kan uppnås och vägen dit. Ett systematiskt och uthålligt förbättringsarbete leder till nöjdare kunder, nöjdare medarbetare, bättre samhälle och miljö samt ökad effektivitet.

Strategiska mål: Bäst på att förbättra och förnya

Framgångsfaktorer: Professionell kunskap

Uppdrag	Beskrivning
Utveckla verksamhets- och ledarutvecklingsprogram till att inkludera deltagare från kommunerna i länet.	Erbjuda kompetensutveckling för Region Jönköpings län och kommuner i samverkan, praktisk träning och teoretisk bas.
Region Jönköpings län ska kunna bidra med lärarresurser i Jönköping Universitys tandläkarutbildning.	Säkerställ relevant nivå på ST-utbildning av tandläkare. Stimulera forskning för såväl allmäntandläkare som specialistandläkare.

Medarbetare

Involvera motiverade medarbetare

En förutsättning för en framgångsrik organisation är motiverade medarbetare som känner sig uppskattade och respekterade. Ledare och medarbetare är engagerade i att utveckla en god arbetsmiljö. Alla ser sin roll i helheten och har ett tydligt mandat att bidra till verksamhetens utveckling

Strategiska mål: Sveriges bästa offentliga arbetsgivare med Sveriges bästa arbetsplatser

Framgångsfaktorer: Rätt kompetens och bemanning

Uppdrag	Beskrivning
Strategisk kompetensplanering.	Kompetensplanering är Region Jönköpings läns gemensamma arbetssätt för att ta reda på om de resurser som finns möter invånarnas behov idag och i framtiden. Med utgångspunkt i analysen arbetar chefer och verksamheter på olika nivåer i organisationen med aktiviteter och åtgärder för att möta kompetensbehovet på lång och kort sikt.
Kompetensutveckling hela arbetslivet.	Att alla medarbetare ges möjlighet till relevant och kontinuerlig kompetensutveckling är centralt för att förbättra och på bästa sätt bedriva verksamhet för de vi är till för. Chefen ska, tillsammans med sina medarbetare, på ett individuellt och metodiskt sätt arbeta med kompetensutveckling utifrån de behov som framkommer i verksamhetens kompetensplan, samt utifrån den enskildes och yrkesgruppernas olika förutsättningar.

Mätetal	Målvärde	Resultat 2022	Resultat 2023	Periodicitet
 Årsarbetare		9 398	9 650	Månad
 Kostnad för bemanningsföretag (hyrkostnad som andel av egna personalkostnader)	2 %	4,2 %	5 %	Månad
 Personalomsättning (andel externa avgångar exkl pension) under de senaste 12 månaderna	5 %	7,4 %	6,4 %	Tertial

Framgångsfaktorer: En god arbetsmiljö och hälsa

Uppdrag	Beskrivning
Ett systematiskt arbetsmiljöarbete med utgångspunkt i friskfaktorerna.	De åtta friskfaktorerna är Region Jönköping läns gemensamma arbetssätt för hur vi systematiskt skapar bästa arbetsplatsen. Friskfaktorerna sammanfattar de förutsättningar som forskning visar behöver finnas på en arbetsplats för att medarbetarna ska må bra, utvecklas, prestera bra och trivas.

Mätetal	Målvärde	Resultat 2022	Resultat 2023	Periodicitet
 Andel heltidsanställda	91 %	87 %	88 %	Tertial
 Personalthälsa - Sjukfrånvaro %	5,5 %	7,1 %	6,1 %	Tertial

Framgångsfaktorer: Främjar kreativitet och delaktighet

Uppdrag	Beskrivning
Arbeta vidare med chefers förutsättningar för ett hållbart chef- och ledarskap.	Region Jönköpings län behöver chefer med rätt förutsättningar att kunna leda och styra verksamhet och medarbetare på ett ändamålsenligt sätt. Det uppnås bland annat genom ett rimligt antal medarbetare per chef, att man har rätt form av administrativt stöd samt att alla delar av organisationen försöker jobba bort icke värdeskapande arbetsuppgifter. På så vis skapas förutsättningar för ett nära och tillitsfullt ledarskap som främjar välmående hos chef och medarbetare genom aktivt förutsättningskapande arbete med bland annat jämlikhet, kreativitet, innovation och ständiga förbättringar.

Mätetal	Målvärde	Resultat 2022	Resultat 2023	Periodicitet
 Arbetstillfredsställelse (HME)	78 %	Ingen uppföljning	79 %	År
 Andel chefer med 10-35 medarbetare	80 %	Ingen uppföljning	61 %	Tertial

Ekonomi

Leder för hållbarhet

Med engagerade ledare som utgår från kund- och intressentbehov förstärks en kultur som skapar förutsättning för hållbar utveckling. Ledare ser verksamheten, dess produkter, tjänster och processer som delar i en större helhet och verkar aktivt för att förbättra samhälle, miljö och ekonomi. Ledare tar till vara och utvecklar medarbetarnas och organisationens samlade kompetens.

Strategiska mål: God och hållbar hushållning

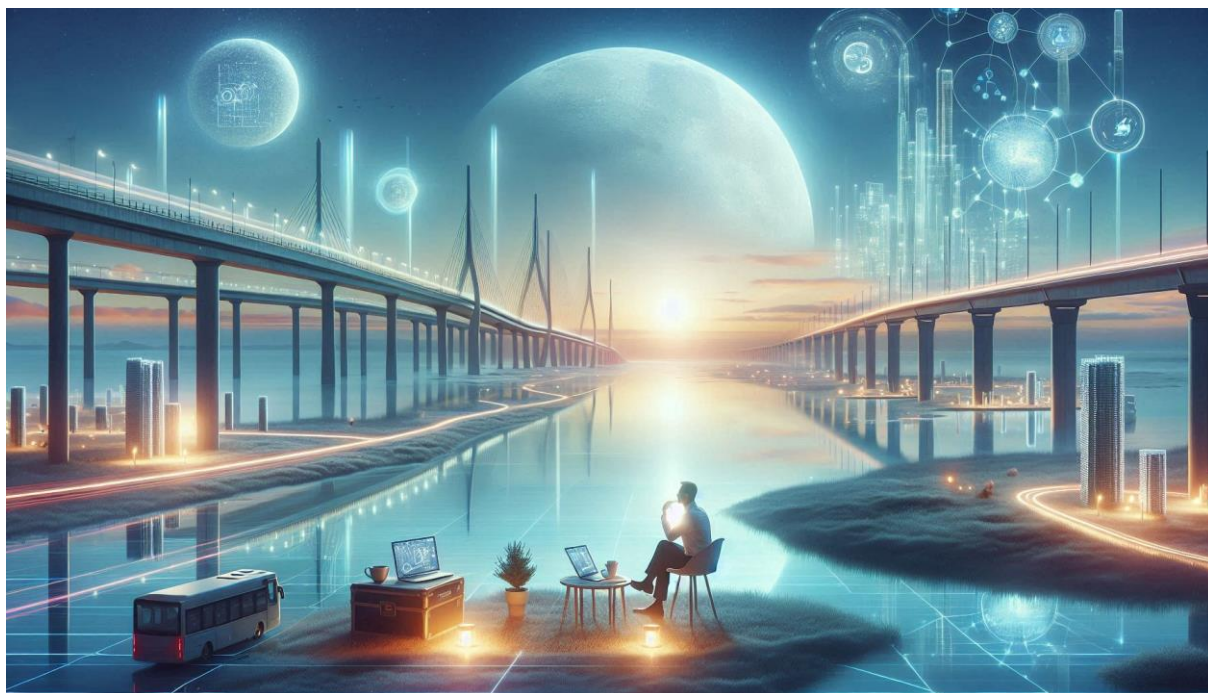
Framgångsfaktorer: Kostnadseffektiv verksamhet

Uppdrag	Beskrivning
Utveckla en mer hållbar kapitalförvaltning jämfört med jämförbara index.	Vår kapitalförvaltning ska vara socialt hållbar och bidra till minskat fossilberoende. Den relativa klimatbelastningen från vår kapitalförvaltning bör minska jämfört med 2019. En lämplig långsiktig uppföljningsmetod behöver väljas.
Genomgång av våra vårdlokaler utanför sjukhusområdena.	I steg ett genomförs en kartläggning och förslag till åtgärder.

Mätetal	Målvärde	Resultat 2022	Resultat 2023	Periodicitet
 Klimatpåverkan kapitalförvaltning, ton CO2e/mnkr av portföljens innehavs totala omsättning	7,2	5ton CO2-ekv/mnkr	5,6ton CO2-ekv/mnkr	År
 Ekonomi i balans Region Jönköpings län totalt	0 mnkr	-567 mnkr	329 mnkr	Månad
 Prognos	Inte överstiga budget			Tertial

Regional utveckling

Målet med det regionala utvecklingsarbetet är att Jönköpings län ska bli Sveriges mest hållbara, attraktiva och tillgängliga län där invånarna trivs, utvecklas och mår bra.

POLITISK SAMMANFATTNING

Principen om att hela Sverige ska leva är mycket viktig för oss Sverigedemokrater. För att bland annat kunna garantera medborgare i alla delar av landet en godtagbar nivå av samhällsservice och tillgänglighet till en rimlig kostnad måste stat, region och kommuner behålla ett betydande mått av inflytande över infrastruktur och kollektivtrafik.

Sverigedemokraternas inställning är att värna städernas unika särprägel genom att undvika onödig förtätning. Vår utgångspunkt är att kommuner och regioner bör arbeta för att bygga fler vägar till städernas ytterområden. Med bättre vägnät ökar incitamenten för byggföretagen att våga satsa på att bygga nya bostäder i ytterområdena. Likaså visar undersökningar att bristande kommunikationer är en av orsakerna till arbetslöshet inom vissa områden.

Genom att minska avstånden mellan stadskärnan och ytterområden vill vi möjliggöra uppkomsten av nya marknads- och mötesplatser. Regionernas organisation, infrastrukturens utformning och den fysiska miljön i allmänhet har en stor inverkan på medborgarnas trygghet, trivsel, hälsa och identitet. Miljöer som riskerar att skapa känslor av otrygghet, eller underlättar för brottslig verksamhet, bör därför motverkas och förändras.

Barn- och familjeperspektivet, liksom tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning, bör vidare vara genomgående vid samhällsplanering för att stärka vår gemensamma välfärd. Det är vår övertygelse att satsningar på tillgänglighet för funktionsnedsatta även kan ha positiva samhällsekonomiska effekter.

Det regionala utvecklingsuppdraget

Samtliga regioner i Sverige har ett regionalt utvecklingsansvar. Uppdraget är lagstadgat och innebär att regionerna ska utarbeta en strategi för länets utveckling och samordna insatser för att genomföra strategin. Det handlar om att, tillsammans med aktörer i länet, arbeta för en hållbar regional utveckling utifrån länets specifika förutsättningar. Det regionala utvecklingsuppdraget finns reglerat i förordning och lag. I korthet innebär uppdraget att regionerna ska:

- arbeta fram och fastställa en strategi för utvecklingen i länet
- samordna insatser för att genomföra denna strategi
- besluta om hur medel för regionalt utvecklingsarbete ska användas
- följa upp, utvärdera och redovisa resultaten av arbetet till regeringen
- utföra uppgifter inom ramen för EU:s strukturfondsprogram
- upprätta och fastställa länsplaner för transportinfrastruktur.

Uppdragen kan ses som kärnan i det regionala utvecklingsansvaret och det som staten ålägger regionerna att utföra. I egenskap av direktvalt självstyrande organ har regionerna möjlighet att ta egna initiativ utifrån regionala utmaningar och behov. I Region Jönköpings län är det regionala utvecklingsuppdraget organiserat i en avdelning under den regionala utvecklingsdirektören. I avdelningen ingår även Europa Direkt, Företagsjouren, Biblioteksutveckling och Energikontor Norra Småland. I Regional utveckling ingår, förutom avdelningen, verksamheterna Smålands Musik och Teater (SMOT), Sörängens folkhögskola, Värnamo folkhögskola, Tenhults naturbruksgymnasium och Stora Segerstads naturbrukscentrum. Oberoende av om uppdragen kommer från staten eller om regionen tar egna initiativ är det regionala utvecklingsansvaret kopplat till att samverka och att arbeta tillsammans med kommuner och andra aktörer för att uppnå en hållbar regional utveckling.

Den regionala utvecklingsstrategin

Den regionala utvecklingsstrategin visar vägen till ett hållbart län. Den regionala utvecklingsstrategin är den regionala visionen kring hur länet ska utvecklas. I strategin konkretiseras internationella och nationella strategier samt styrdokument i ett regionalt perspektiv. Strategin utgör grund för beslut gällande utvecklingsinsatser i länet.

Ansvar för genomförandet av den regionala utvecklingsstrategin delas av många olika aktörer. Region Jönköpings län har uppdraget att leda och hålla samman arbetet i länet. Det sker i nära samverkan med t.ex. kommuner, näringsliv, civilsamhälle, akademi och övriga utbildningsaktörer, Länsstyrelsen och statens övriga verksamheter i länet. Region Jönköpings län ansvarar också för analys, utvärdering och redovisning. För att nå framgång i det regionala utvecklingsuppdraget sker samverkan också interregionalt, nationellt och internationellt. Exempel på detta är samverkan inom södra Sverige med Regionsamverkan Sydsverige (RSS) och samverkan inom Småland Blekinge Halland South Sweden (SBHSS) med gemensamt kontor i Bryssel.

Utgångspunkten för den regionala utvecklingsstrategin är Agenda 2030 med de 17 globala målen för hållbar utveckling. Målen är integrerade i strategin och ska vara vägledande för en utveckling i riktning åt ökad ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet.

Den regionala utvecklingsstrategin omfattar sex strategier:

- Hållbar region
- Attraktiv region
- Tillgänglig region
- Smart region
- Kompetent region
- Global region

Strategierna förhåller sig till prioriteringarna i den nationella strategin för hållbar regional utveckling. Fyra strategier är vertikala, medan två, Hållbar region och Global region är horisontella. Det innebär att samtliga insatser förhåller sig till och har möjlighet att hämta kraft i dessa.

Figur 39 Sex strategier

Verksamheter spelar en viktig roll i arbetet med att förverkliga den regionala utvecklingsstrategin. Skolorna ska lära ut demokratiska principer, kulturverksamheten ska skapa förutsättningar för det demokratiska samtalet och det regionala utvecklingsarbetet ska skapa förutsättningar för att länets invånare – både nuvarande och framtida – ska kunna forma sina egna liv utifrån sina önskningar och drömmar. En attraktiv och hållbar kollektivtrafik är en förutsättning för att invånarna ska kunna resa mellan boende, arbete, studier och fritidsaktiviteter.

Figur 40 Regional utveckling inom Region Jönköpings län

Figuren visar Regional utveckling inom Region Jönköpings län. Utbildning och bildning innefattar skolorna Tenhults naturbruksgymnasium, Stora Segerstads naturbrukscentrum, Sörängens folkhögskola och Värnamo folkhögskola. Kulturuppdraget innefattar sektionen för kulturutveckling samt Smålands Musik och Teater. Kollektivtrafikens primära uppdrag är att kunna erbjuda bra möjligheter till pendling mellan hem och arbete eller utbildning samt fritids- och kulturaktiviteter.

Det regionala utvecklingskapitalet

De medel som finns till förfogande för det lagstadgade regionala utvecklingsarbetet kommer, förutom från regional nivå, även från statlig och europeisk nivå. Enligt förordning om regionalt tillväxtarbete har Region Jönköpings län rätt att besluta om användningen av vissa statliga medel för regionalt tillväxtarbete så kallade 1.1-medel. Dessa regleras årligen genom regeringsbeslut av villkor för budgetåret inom utgiftsområde 19 regional utveckling. I beslutet framgår bemyndiganderam och anslag. Bemyndiganderamen fastställer den totala möjliga volymen av pågående utvecklingsprojekt och anslagsramen fastställer volymen medel som är möjlig att betala ut under året. Regeringsbeslut för år 2025 förväntas i december 2024. Förutom dessa medel, som tilldelas regional nivå för självständiga beslut utifrån den regionala utvecklingsstrategin, finns möjlighet att söka statliga medel genom utlysningar hos framförallt Tillväxtverket. Riktade utlysningar där enbart regionalt utvecklingsansvariga aktörer kan söka genomförs genom erbjudanden utifrån de förväntningar nationell nivå har på den regionala nivån.

En stor del av det regionala utvecklingskapitalet kommer från EU:s strukturfonder i form av Europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF) och Europeiska socialfonden (ESF). I strukturfondssammanhang tillhör Jönköpings län tillsammans med Kalmar län, Kronobergs län och Gotlands län regionen Småland och Öarna (NUTS 2-nivå i EU:s regionindelning). Medel från ERUF och ESF tillfaller regional nivå utifrån geografisk tilldelning med regionala utvecklingsstrategier och EU-mål som utgångspunkter. För innevarande programperiod 2021–2027 har Småland och Öarna tilldelats 60,6 miljoner euro i ERUF och 40,3 miljoner euro i ESF. Initiativ inom strukturfonderna, ett samlat arbete i länet med tydliga prioriteringar, samt samverkan med andra regioner öppnar också upp möjligheten för att söka andra så kallade "konkurrensutsatta medel" från EU.

Bredbandsstrategi

Utbyggnaden av bredband är en grundläggande nationell angelägenhet där staten har huvudansvaret. Kommunerna har gjort olika mycket framsteg när det gäller att bredda

tillgången till fibernätverk, vilket är i linje med Sveriges övergripande mål för bredbandsutbyggnad.

Det är viktigt att kommunerna fortsätter att arbeta mot att förbättra och utöka infrastrukturen för att möta de växande behoven av snabb och pålitlig internetanslutning.

Regionens roll är att säkerställa att nya arbetsmetoder, som är beroende av teknologiska framsteg och digitalisering, implementeras på ett sätt som är både strategiskt och kostnadseffektivt.

Staten skapar de ramar inom vilka regionen kan agera, och det är inom dessa ramar som regionen måste navigera för att uppnå sina mål.

För Jönköpings län är det av yttersta vikt att utforma en klar och tydlig strategi för bredbandsutbyggnad. Denna strategi bör tydligt ange länets ambitioner när det gäller utbyggnadstakten och vilka förväntningar som finns på statens bidrag och stöd i denna process. En väldefinierad strategi kommer att vara avgörande för att säkerställa att länet kan hålla jämna steg med den digitala utvecklingen och tillgodose invånarnas och näringslivets behov av höghastighetsinternet.

Det är genom en sådan strategi som Jönköpings län kan sträva efter att bli en mer uppkopplad och teknologiskt avancerad region.

- **Regional bredbandsstrategi med tydliga målsättningar.**

Solcellsinstallationer på regionala tak

Installationen av solceller på fastigheter inom regionen representerar en strategisk investering för att uppnå ekonomiska besparingar över tid.

Genom att omvandla solens strålar till elektricitet, minskar man beroendet av traditionella energikällor och därmed de löpande energikostnaderna. Detta är inte bara ekonomiskt fördelaktigt utan bidrar även till en hållbar utveckling genom att minska utsläppen av växthusgaser. Solenergi är en ren och förnybar energikälla som inte genererar några direkta utsläpp under drift, vilket gör den till ett utmärkt alternativ i kampen mot klimatförändringarna.

Sverigedemokraterna stödjer entusiastiskt användningen av solceller som en del av en bredare miljöstrategi. Vi ser solenergi som en väg framåt för att främja en grönare och mer hållbar framtid. Genom att förespråka solceller, visar vi på vårt engagemang för miljövänliga lösningar och vår vilja att investera i teknologier som kan säkra en renare miljö för kommande generationer.

Detta ställningstagande reflekterar en förståelse för vikten av att övergå till fossilfria energikällor och en strävan efter att minska vår kollektiva miljöpåverkan. Solceller erbjuder en konkret dellösning på dessa utmaningar och representerar en positiv riktning för energipolitiken.

Ett rikt utbud inom utbildning tillsammans med ett gott kontaktnät mot och med näringslivet där vi är framåtsyftande och välkomnar goda idéer och tankar nytt är avgörande för vårt läns utveckling.

En verkligt levande landsbygd och glesbygd kräver att livets alla nödvändigheter finns tillgängliga.

Villkoren för svenska bönder är ofta svåra. Höga skatter på drivmedel och konkurrens från grannländer med lägre ambitioner vad gäller djurvälstånd hotar affärsmässigheten för många lantbruk.

Näringsliv

Jönköpings län har 30000 små och medelstora företag och är ett av de mest industritäta län i riket. Näringslivet är en förutsättning för att bedriva den offentliga verksamheten. Vi ser att regionens arbete för att stötta företag går i rätt riktning men att det finns ett behov av att stärka ytterligare.

Företag har olika behov av stöd, här anser vi att regionen bör erbjuda ett större mer generellt stöd till små och medelstora företag.

Att skapa möjligheter och stödjande funktioner för företag är avgörande för att främja ekonomisk tillväxt och innovation.

Genom att erbjuda ett brett spektrum av stöd, kan vi hjälpa företag att övervinna utmaningar, utnyttja nya möjligheter och växa. Detta kan inkludera teknisk rådgivning, tillgång till nätverk och partnerskap, samt finansiellt stöd.

För små och medelstora företag, som ofta har begränsade resurser, kan detta stöd vara avgörande. Det kan hjälpa dem att utveckla nya produkter och tjänster, förbättra sina processer och bli mer konkurrenskraftiga. Dessutom kan det bidra till att skapa arbetstillfällen och stärka den lokala ekonomin.

Vi tror att genom att stärka vårt stöd till företag, kan vi bidra till att göra Jönköpings län till en ännu mer dynamisk och framgångsrik region.

Kultur

I Jönköpings län finns många kulturskatter och ett arv från tidigare generationer. Att dessa skyddas och bevaras har ett stort kulturhistoriskt värde. Utöver statliga stöd som har till syfte att främja och bevara de historiska kulturella värdena behöver kulturverksamheten i regionen engagera sig mer i länets kulturarv.

Sverigedemokraterna stödjer ett fritt konst- och kulturliv. Friheten för konst och kultur är extremt viktig i ett demokratiskt samhälle och principen om armlängds avstånd är därför avgörande. Vi välkomnar alla former av kulturella uttryck i samhället och har ingen avsikt att hindra någon från att uttrycka sina åsikter eller att ifrågasätta genom konst och kultur.

Men vi erkänner behovet av att prioritera och fördela skattepengarna i form av bidrag till det som ger mest nytta för samhället och glädjer så många som möjligt.

Skogsbruk

Jönköpings län är ett skogslän med ängsmark och brukad jord däremellan. Det är viktigt att slå vakt om skogsägarnas villkor att bruka skogen på ett miljömässigt gott sätt ur ett hållbart och ekonomiskt perspektiv.

Statens inblandning i privata skogsägares förvaltning med möjlighet till övertagande av skog är ett hot mot familjers rätt att själva äga och vårda den skog som brukats och vårdats i generationer. Inventeringar som grund för skyddsvärde får inte drabba större arealer än nödvändigt. Rätt skog ska värnas och med större precision.

Levande landsbygd

Vi vill att landsbygderna skall vara platser med en stark samhällsgemenskap och ett starkt civilsamhälle, där det svenska kulturarvet har en central position och där människor känner att de har goda möjligheter att påverka sin vardag och sina livsbetingelser genom att beslut fattas nära de människor som berörs.

Vi vill att välfärden, samhällsservicen och infrastrukturen skall vara minst lika väl utbyggd i landsbygderna som i de stadsnära regionerna.

Utbildning

Folkbildningens ursprung i Norden och Sverige kan spåras tillbaka till 1800-talets Danmark och den tidens nationalistiska och socialkonservativa strävanden efter att stärka medborgarskapet och den nationella samhörigheten. Under sina formande år spelade folkbildningen en kritisk roll för att ge mindre förmögna individer möjligheter till utbildning och personlig utveckling, vilket i sin tur var en viktig grund för den fortsatta demokratiseringen.

Som ett tillägg till det offentliga utbildningsalternativ och som en kanal till social samhörighet och spridning av lärandets glädje, har folkbildningen fortfarande en viktig roll i vårt samhälle idag.

Därför är det helt rimligt att samhället via skattemedel ger ett visst stöd till folkbildningen. Det är också helt rimligt att de som tar emot statsbidrag uppfyller vissa minimikrav på kvalitet och samhällsnytta.

Allt annat vore att visa bristande respekt för demokratin och skattebetalarnas pengar.

Vi är bekymrade över den bristande kontrollen som uppvisats på många håll och ännu mer över att vissa aktiviteter inom folkbildningens ram, till exempel det återkommande direkta och indirekta stödet till vänsterextrema grupper, står i direkt motsats till en konstruktiv samhällsutveckling och grundläggande demokratiska principer.

Naturbruksgymnasierna.

Våra naturbruksgymnasier producerar volymer av både kött och mjölk och ägg som skulle kunna försörja olika sjukhuskök via återtag och/eller egen förädling.

Detta är en viktig del i regionens självförsörjning vid beredskap och leveransstörningar. På sikt behövs investeringar i lokaler som kan hantera detta. Under 2025 undersöks möjligheten att starta minimejeri och mini slakteri inom ramen för naturbruksgymnasierna. Detta medför att utbildningen blir mer attraktiv.

En mycket kritisk del för att bibehålla och utveckla våra naturbruksgymnasier är att ha ett gott underhåll av fastigheter. Det är därför viktigt att vi fortsätter att investera i verksamheterna, både vad gäller ny- och reinvesteringar och säkerställer utbildningslokaler som svarar upp till förväntningarna hos de som söker sig till gymnasiernas utbildningsprogram.

- **Investering av underhåll på våra naturbruksgymnasier**

Folkhögskolor

Regionens folkhögskolor spelar en avgörande roll för livslångt lärande. Denna utbildningsform är tillgänglig när som helst i livet. Folkhögskolor har en lång nationell historia och är en del av vårt kulturarv, även här i regionen.

Vi betonar vikten av att bevara denna utbildningsform i regionen, särskilt med tanke på att internatbaserad utbildning är en viktig verksamhet. Dessutom bidrar folkhögskolor till samhällsnyttan genom att stödja kompetensförsörjningen och undvika överflödigt teorisering.

Bredare utbildningsutbud för regionens framtida självförsörjning.

Sedan 1990-talet har Sveriges självförsörjning av mat minskat drastiskt, från 75% till under 50%. Denna nedgång är alarmerande och kräver omedelbara åtgärder. Vårt långsiktiga mål bör vara att öka självförsörjningsgraden till 80%, vilket är avgörande för att säkerställa matförsörjningen vid kriser som kan begränsa både produktion och import.

Sveriges bönder står inför flera utmaningar som gör dem mindre konkurrenskraftiga jämfört med sina EU-kollegor. Dessa inkluderar högre bränsle- och energipriser, strikta regelsystem, långsam byråkrati och högre skatter.

För att stärka vår jordbrukssektor och öka självförsörjningen, behöver vi ta itu med dessa utmaningar och skapa förutsättningar att genom utbildning stå väl rustade när eventuella kriser inträffar.

- **Översyn av kursutbud på våra skolor med avsikt att utöka och erbjuda kurser med inriktning att öka regionens självförsörjningsgrad.**

Studieförbunden

Under 2024 ska Region Jönköpings Läns bidrag till studieförbunden anpassas till ett riksnitt av vad Sveriges regioner delar ut till sina studieförbund och samtidigt arbeta fram statistik och underlag i enlighet med statens minimikrav på redovisning.

För att få bidrag från regionen ska ansökan alltid lämnas till regionen och ANA nämnden, vilka beslutar om bidragets storlek ett år i taget. Årsredovisning med uppföljning av hur regionens bidrag använts ska alltid lämnas in före ny ansökan. Det ska även framgå vilka andra offentliga aktörer som bidragit till verksamheten.

- **Anpassa bidraget till studieförbunden till riksnittet i Sverige.**

Kulturarvspott

En kulturarvspott skulle möjliggöra ytterligare engagemang hos aktörer och hembygdsföreningar som vill värna och utveckla vårt fina kulturarv genom att lyfta dess historia ytterligare lite längre än vad de statliga anslagen medger.

När regionen delar ut kulturbidrag är det inte ovanligt att sökande får avslag. Inriktningen ska vara att hellre ge en lägre summa bidrag till fler sökande än större summor till färre sökande.

- **Utreda möjligheterna att inrätta en kulturarvspott.**

Smålands musik och teater.

Regionens egen kulturverksamhet, SMOt, har under året 2024 haft flertalet projekt igång ute i kommunerna vilket är mycket positivt och vi tror att verksamheten kan bära sig i högre grad av de egna biljettintäkterna, varför vi vill ha ett mål om egenfinansiering för verksamheten.

Utgångspunkten är att kulturen ska ha stor frihet att själv planera sin verksamhet och bestämma biljettpriser.

Vi ser att det finns ett behov av olika typer av anställningsformer och att bemanningen i högre grad ska utgöras av projektanställningar, beroende på projektens storlek och löptider, snarare än tillsvidare.

- **Öka självfinansieringsgraden för verksamheten, samt möjligheten att i större utsträckning planera sina projekt.**

Kulturhuset Spira.

Spira är en fantastisk byggnad med stor potential att driva kultur, konferens och evenemang i olika former. Denna möjlighet ska tas tillvara och utvecklas för att utbudsmässigt främja regionens position i landet.

Vi vill arbeta för att kunna erbjuda fler kvalitativa och attraktiva evenemang som efterfrågas av en större publik i det nationella perspektivet.

- ***Utreda möjligheten för kulturhuset Spira att ingå i regionens fastighetsbolag.***

Öppen musikfestival

Projektet planeras under sommaren på platser med mycket folk i rörelse, gärna nära kollektivtrafik. Information sprids kostnadsfritt via Regionens sociala medier och digitala plattformar. Regionen ansvarar för tillstånd, utrustning inklusive en mobil scen, och genomförande.

Konceptet innebär att Regionen tillhandahåller en gratis spelplats där regionala musiker kan anmäla sig för att uppträda live. Projektet är öppet och gratis för allmänheten. Platser kan inkludera stadsparker eller torg. Regionen säkrar nödvändiga tillstånd och tillhandahåller utrustning, inklusive ljud- och ljus system.

Alla lokala musiker kan anmäla sig för att uppträda live inför publik. Detta ger dem en möjlighet att visa upp sin talang och nå ut till en större publik. Invånarna i regionen får uppleva live-musik och stödja lokala artister, vilket skapar en levande och inkluderande kulturell atmosfär.

- ***Regionen genomför ett pilotprojekt och tillhandhåller nödvändig plats och utrustning för genomförandet av en musikfestival.***

Vargen

Jönköpings län har problem med rovdjur och nu även bofasta vargar. Detta ger stora konsekvenser för uppfödningen av tamdjur. Riskerna ökar också för olyckor med exempelvis jakthundar.

Vi prioriterar våra djurhållare och ser Jönköpings län som ett län fritt från både varg och revir.

- ***Region Jönköpings län ska verka för att vara ett vargfritt län.***

Norra Kärr

Gruvbrytning kan utgöra en betydande risk för bestående skador på miljön i både Vättern och längs med Svartån. Vättern är i dag vattentäkt till hundratusentals hushåll och i framtiden kanske fler än så. Ett risktagande med viktiga ekologiska värden kan inte accepteras.

- ***Region Jönköpings län är emot eventuell brytning av sällsynta jordartsmetaller i Norra Kärr norr om Gränna.***

Timbanken

Regionerna Halland, Örebro, Kronoberg, Jämtland och Härjedalen erbjuder företagare konsulttimmar via en plattform som kallas Timbanken. Denna plattform ger företagare tillgång till hjälp och stöd i frågor som ekonomi, juridik, skatter och lagar.

Det är inte avgörande om man väljer att skapa en egen plattform, eller söker eventuellt samarbete med andra regioner för att tillgängliggöra denna tjänst. Det viktigaste är att vi tillhandahåller den för att främja etableringen av nya företag och bevara de som redan har startats.

- **Stödja och hjälpa små- och medelstora företag i Region Jönköpings län.**

VÅRA FÖRSLAG

Uppdrag	Beskrivning
SMoT - utveckling	Under det gångna året har SMoT alltjämt arbetat med projekt ute i kommunerna. Detta har varit ett väl fungerande koncept vilket bör utvecklas vidare.
SMoT - egenfinansiering	Idag har SMoT en finansieringsgrad på 13 %. Vi vill öka målet om egenfinansiering till 25 % där kulturen har stor frihet att planera sin verksamhet och bestämma biljettpriserna själva. Verksamheten ska kunna bära sig självt i större utsträckning. Detta kan uppnås genom att sänka sina kostnader, eller få in mer publika intäkter.
Öppen musikfestival	Vi vill ge musiker med anknytning till regionen en möjlighet att utvecklas genom att fritt spela inför publik och därmed även kunna marknadsföra sig. Projektet kan anordnas under sommartid och på platser där mycket folk är i rörelse.
Livsmedelsupphandling	Regionen ser över kraven på livsmedelsupphandling för inköp av mer närodlat från mindre producenter i södra Sverige.
Naturbruksgymnasierna	Upprätta och följa en underhållsplan för naturbruksgymnasierna Stora Segerstad och Tenhult.
Minimejeri- och slakteri	Utreda möjlighet för lantbruksskolor att starta minimejeri och minislakteri vilket också ger en attraktivare utbildning som kan locka fler yngre att satsa på lantbruk.
Studieförbunden	Under 2025 ska Region Jönköpings bidrag till studieförbunden anpassas till ett rikssnitt av vad Sveriges regioner delar ut till sina studieförbund. Bidrag skall endast ges till förbund som följer regionens värdegrund och andra demokratiska grunder.
Kulturarvspott	Inrätta en kulturarvspott vilken har som syfte att ge aktörer och föreningar som vill värna och utveckla vårt fina kulturarv fler möjligheter att lyfta dess historia ytterligare än vad de statliga anslagen gör.

Uppdrag	Beskrivning
Spira	Verka för att Kulturhuset Spira ska ingå i regionens fastighetsbolag och arbeta för en högre nyttjandegrad.
Utbildning inom modern energilösning.	Regionen arbetar tillsammans med lärosätena fram en plan för att möjliggöra utbildning, forskning, utveckling och etablering av kärnkraft i regionen.
Timbanken.	Utreda och identifiera de mest effektiva åtgärderna för att stödja och hjälpa små- och medelstora företag i Region Jönköpings län.

Regional kulturplan och kultursamverkansmodellen

Den regionala kulturplanen är ett styrdokument för det kulturpolitiska området på regional nivå och omfattar hela det regionala kulturansvaret, inklusive fördelning av statliga och regionala bidrag till regional kultur. Kulturplanen är ett verktyg för dialogen med staten avseende fördelning av statliga medel, samt en beskrivning om hur Region Jönköpings län vill att kulturområdet ska utvecklas.

Region Jönköpings län ingår i samverkansmodellen för statens stöd till regional kulturverksamhet, den så kallade kultursamverkansmodellen. Målet med modellen är att öka utrymmet för regionala prioriteringar och variationer. Detta innebär att Region Jönköpings län ansvarar för fördelningen av statsbidraget till regional kulturverksamhet. Samtliga verksamheter inom kultursamverkansmodellen har uppföljningsbara uppdragsbeskrivningar.

Regionala kulturverksamheter som helt eller delvis finansieras med statliga medel via kultursamverkansmodellen:

- Sektionen för kulturutveckling, Region Jönköpings län
- Smålands Musik och Teater, Region Jönköpings län
- Arkiv Jönköpings län
- Jönköpings läns museum
- Riksteatern Jönköpings län
- Vandalorum, museum för konst och design
- Sharemusic and performing arts

Sektionen för kulturutveckling, Smålands Musik och Teater och Jönköpings läns museum styrs av de regionala styrdokument som finns, exempelvis budget med verksamhetsplan. Dessutom ska dessa verksamheter långsiktigt planera och agera enligt de nationella och regionala kulturpolitiska målen, kulturplanens prioriteringar samt den regionala utvecklingsstrategin. Bland annat så innebär det att exempelvis Smålands Musik och Teater ska erbjuda ett varierat utbud av musik, teater och dans för barn, ungdomar och vuxna samt bidra till ett bra liv i en attraktiv region genom att i första hand med egna ensembler producera professionell scenkonst.

Medborgare och kund

Skapa värde med kunden och intressenter

En organisations långsiktiga framgång beror på dess förmåga att skapa värde tillsammans med de som den finns till för. Kundernas och intressenternas uttalade och underförstådda behov, krav, önskemål och förväntningar är vägledande för organisationens beslut och handlande.

Kunder är de vår verksamhet ytterst finns till för, ”Esther med närstående”, invånare, deltagare, elever, patienter, besökare, resenärer, brukare etc.

Interna kunder: Kunder inom vår egen organisation

Intressenter: Samarbetspartners, företag, kommuner, andra regioner, privata vårdgivare, leverantörer etc.

Strategiska mål: Bästa plats att växa upp, leva, verka och åldras på

Framgångsfaktorer: Nöjda kunder och intressenter

Mätetal	Målvärde	Resultat 2022	Resultat 2023	Periodicitet
✚ Sökande per utbildningsplats (folkhögskolan)	1,5	2,1	2,1	År
✚ Andel antagna i förhållande till antal elever som slutar årskurs 9 i länet (Naturbruksskolorna)	3 %	3,7 %	3,1 %	År

Framgångsfaktorer: Vitalt och tillgängligt kulturliv

Mätetal	Målvärde	Resultat 2022	Resultat 2023	Periodicitet
✚ Publik Smålands Musik och Teater	85 000	83 722	81 828	Tertial
✚ Publik vid föreställningar för barn och ungdom	35 000	23 252	19 708	Tertial
✚ Publik i länet (exklusive Kulturhuset Spira)	30 000	11 491	13 940	Tertial

Smålands Musik och Teater

Verksamhetsstatistik	2022	2023
Publik Smålands Musik och Teater	83 722	81 828
<i>varav Kulturhuset Spira</i>	71 138	67 139
<i>varav Jönköpings kommun, exklusive Kulturhuset Spira</i>	2 347	3 100
<i>varav övriga kommuner i länet</i>	9 144	10 840
<i>varav turné utanför länet</i>	1 093	749
Varav publik vid föreställningar för barn och ungdom Smålands Musik och Teater	23 252	19 708
<i>varav Kulturhuset Spira</i>	18 935	16 054
<i>varav Jönköpings kommun, exklusive Kulturhuset Spira</i>	1 355	676
<i>varav övriga kommuner i länet</i>	2 671	2 650
<i>varav turné utanför länet</i>	291	328

Framgångsfaktorer: Utbildningsinnehåll anpassat till elevens behov

Uppdrag	Beskrivning
Andel elever som når gymnasieexamen från naturbruksprogrammet ska öka.	Kraven för att nå en gymnasieexamen är: Minst 2250 godkända gymnasiepoäng och <ul style="list-style-type: none">•Godkända betyg i kurserna Svenska 1 eller Svenska som andraspråk 1.•Godkänt betyg i Engelska 5.•Godkänt betyg i Matematik 1.•Godkänt Gymnasiearbete 100 p.•Minst 400 poäng godkända i de programgemensamma ämnena.
Deltagarna inom folkhögskolan ska slutföra sina kurser.	Målet är att deltagarna ska slutföra påbörjade kurser.

Mätetal	Målvärde	Resultat 2022	Resultat 2023	Periodicitet
 Andel elever som når en gymnasieexamen inom 3 år.	100 %	63 %	58 %	År
 Andel elever som nått målen för gymnasieexamen.	100 %	71 %	67 %	År

Naturbruksskolorna

Verksamhetsstatistik	2022	2023
Andel som har fått jobb efter avslutad gymnasieutbildning	Nytt	Nytt

Process och produktion

Utveckla värdeskapande processer

Organisationens verksamhet ses som processer som skapar värde med kunden och intressenter.

Processorientering stimulerar förebyggande arbete, att grundorsaker till problem identifieras och att faktabaserade beslut tas. Processerna är utformade för att skapa förutsägbara resultat. Samtidigt finns förmågan att snabbt ställa om med hänsyn till förändrade behov från kunden och intressenter.

Strategiska mål: Enklare vardag för invånare och medarbetare

Framgångsfaktorer: Utveckling av arbetssätt och digitala tjänster

Uppdrag	Beskrivning
Bidra till ökad kapacitet i den digitala omställningen bland små och medelstora företag.	Det finns ett stort behov hos små och medelstora företag att öka sin förmåga att bidra till och dra nytta av digital omställning. I Kompetensbarometern som visar arbetsgivares kompetensbehov lyfter samtliga branscher en av avsaknad av kompetens inom digitalisering och AI.

Framgångsfaktorer: Samverkan med andra aktörer

Uppdrag	Beskrivning
Utveckla arbetet med att initiera och främja samtal om yttrandefrihet, mångfald, demokrati och mänskliga	Skapa och genomföra forum där samtal förs kring yttrandefrihet, mångfald, demokrati och mänskliga rättigheter.

Uppdrag	Beskrivning
rättigheter samt väcka uppmärksamhet för frågorna.	
Stärka och utveckla samt tydliggöra formerna för samverkan med civilsamhället.	En produktiv dialog och samverkan ger länets civilsamhällesaktörer ett bra utgångsläge att planera långsiktigt, genomföra förändringar och möta utmaningar vilket är en viktig förutsättning för länets utveckling. För att nå fram till en samverkansmodell med civilsamhället, vilket lyfts som en prioriterad delstrategi i den regionala utvecklingsstrategin, sker kontinuerlig dialog med civilsamhällets aktörer.

Strategiska mål: Långsiktigt hållbar och innovativ tillväxtregion

Framgångsfaktorer: Innovationsstödjande arbete

Uppdrag	Beskrivning
Etablera effektiva strukturer för validering för att öka möjligheten att tillvarata alla länsinvånarens potential och kompetens.	De valideringsmodeller som finns på plats, t.ex. branschvis tydliggörs och kopplas samman med valideringsmöjligheter och kompetensutveckling inom t.ex. vuxenutbildning, folkbildning, yrkeshögskolor och högskoleutbildningar. Matchning på arbetsmarknaden förbättras och livslångt lärande möjliggörs. På sikt utjämnas utbildningsklyftor och utbildningsnivån i hela länet ökar.
Årligen tillhandahålla bedömningar av länets kompetensbehov inom offentlig och privat sektor på kort och lång sikt som underlag för kompetensförsörjningsinsatser. Utifrån detta tas framtidspaning fram en gång per mandatperiod.	Kompetensbehoven tydliggörs i Kompetensbarometern där översikt länsvis, delregionalt och kommunalt möjliggörs. Underlaget kan användas av arbetsgivare och kan utgöra underlag gällande dimensionering och genomförande av utbildningar. Det ökar förutsättningarna för lärosätens möjligheter att stärka det regionala kompetensförsörjningsarbetet och bidrar till att utbildningar på olika nivåer som är anpassade efter arbetsmarknadens behov erbjuds.
Att skapa förutsättningar för ökad omställningsförmåga och försörjningsförmåga.	Förmågan till omställning i näringslivet, vilken är avgörande för en stark konkurrenskraft, kan öka genom olika företagsfrämjande insatser, inte minst genom forskning och utveckling samt interaktion mellan näringsliv och akademi. Länets omställningskapacitet kan öka genom ett mer diversifierat näringsliv med fler högteknologiska tillverkningsföretag och fler kunskapsintensiva tjänsteföretag. Omställningsförmågan kan fungera som ett led i stärkt beredskap utifrån omvärldshändelser vars påverkan på länet blir alltmer oförutsägbara.
Att skapa förutsättningar i länet för att attrahera företagsetableringar och finansiella investeringar samt verka för att företag stannar kvar i länet.	För området krävs samverkan över kommunala och regionala gränser. Ett samordnat och enat län som samverkar i en större geografi ökar förutsättningarna för att dra nytta av och bidra i arbetet med den nationella strategin för utrikeshandel, investeringar och global konkurrenskraft. I arbetet är medlemskapet i Business Sweden centralt liksom det kontinuerliga arbetet med det företagsfrämjande systemet samt samverkan mellan länets kommuner.
Att utveckla och stärka de styrkeområden som fastställs i den smarta specialiseringsstrategin och att inom dessa skapa förutsättningar för specialisering inom respektive område	För respektive styrkeområde och mellan styrkeområden krävs samordning, företagsfrämjande insatser, interaktion med forskning och ett kompetensförsörjningsperspektiv. Detta ökar förmågan att från styrkeområden utveckla specialisering. En större geografi med ett totalt sett starkare näringsliv har konstaterats som en framgång. Med denna utgångspunkt bedrivs arbetet genom interregional

Uppdrag	Beskrivning
och utifrån det bygga kapacitet för europeisk samverkan.	Samverkan i Småland och Öarna. För att bidra till och dra nytta av den europeiska arenan används Småland Blekinge Halland South Sweden med kontor i Bryssel.
Bidra till de gröna näringarnas utveckling genom att skapa förutsättningar för att utveckla naturbruksskolorna till kompetenscentrum för de gröna näringarna.	För detta behöver tillämpad forskning, försöksverksamheter, öppna testbäddar och kompetensutveckling utvecklas på skolorna i samarbete med akademi, forskningsinstitutioner och näringsliv. Resurser behövs för investeringar, projektledning och kompetensutveckling. Stark konkurrenskraft och innovation inom gröna näringar stärker länets förmåga att möta omvärldshändelser som hastigt kan förändra behovet av alltmer egenproducerade livsmedel.
Att främja en hållbar och inkluderande platsutveckling utifrån länets specifika förutsättningar.	Genom fokus på platsutveckling skapas attraktivitet för boende, besökare, företag och investeringar. Platsutvecklingsbegreppet öppnar upp för att t.ex. kulturutveckling, näringslivsutveckling, landsbygdsutveckling, och besöksnäringens utveckling gemensamt stärker och utvecklar länet. Genom platsutveckling finns möjligheter att stärka demokrati och att möta samhällsutmaningar på ett inkluderande sätt.
Utveckla arbetet med landsbygdsutveckling för att ta tillvara hela länets utvecklingskraft och sysselsättningsmöjligheter och för att skapa likvärdiga möjligheter för länets invånare.	Centralt för en stark landsbygdsutveckling är samverkan och att initiera utvecklingsinsatser utifrån platsens förutsättningar och utmaningar. Ett konkret verktyg är möjligheten att ge stöd åt kommersiell service vilket är både ett näringslivsfrämjande stöd och ett stöd som möjliggör tillgång till service för länets invånare.
Stärka alla barn och ungas möjlighet att ta del av och skapa kultur i Jönköpings län oberoende av socioekonomiska och geografiska förutsättningar.	Kultur till och för barn och unga är prioriterat. Alla barn har, enligt lag, en demokratisk rätt till kultur och ska ha likvärdiga möjligheter att utvecklas. Utifrån ett tillgänglighetsperspektiv är det viktigt att det finns en mångfald av kultur för en mångfald av barn och unga. Kulturrätten är en ny satsning som ska jobba med dessa frågor.
Stärka den kulturella infrastrukturen.	Region Jönköpings län ska bidra till att utveckla fler kulturella mötesplatser, främja kulturskapares villkor, främja arrangörskap och publikutveckling i hela länet samt utveckla kommunernas kapacitet att ta emot professionell kultur som kan spridas utanför den egna kommunen.

Lärande och förnyelse

Förbättrar verksamheten och skapa innovationer
Framgångsrik hållbar verksamhet över tid kräver såväl ständiga förbättringar som innovation av produkter, tjänster och processer. Förutsättningen för detta är en kultur som stimulerar till kontinuerligt lärande, kreativitet och nya idéer. Genom jämförelser med ledande organisationer få ledare och medarbetare kunskap om vad som kan uppnås och vägen dit. Ett systematiskt och uthålligt förbättringsarbete leder till nöjdare kunder, nöjdare medarbetare, bättre samhälle och miljö samt ökad effektivitet.

Strategiska mål: Bäst på att förbättra och förnya

Framgångsfaktorer: Professionell kunskap

Uppdrag	Beskrivning
Tillvarata den pedagogiska kompetensen.	Målet är att samtliga tillsvidareanställda lärare inom gymnasiegemensamma ämnen ska ha lärarlegitimation.

Mätetal	Målvärde	Resultat 2022	Resultat 2023	Periodicitet
 Andel behöriga lärare	100 %	Resultat saknas	94 %	År

Ekonomi

Leder för hållbarhet

Med engagerade ledare som utgår från kund- och intressentbehov förstärks en kultur som skapar förutsättning för hållbar utveckling. Ledare ser verksamheten, dess produkter, tjänster och processer som delar i en större helhet och verkar aktivt för att förbättra samhälle, miljö och ekonomi. Ledare tar till vara och utvecklar medarbetarnas och organisationens samlade kompetens.

Strategiska mål: God och hållbar hushållning

Framgångsfaktorer: Kostnadseffektiv verksamhet

Mätetal	Målvärde	Resultat 2022	Resultat 2023	Periodicitet
 Ekonomi i balans	0 tkr	19 223 tkr	11 183 tkr	Månad
 Prognos	Inte överstiga budget			Tertial

Trafik, infrastruktur och miljö

En samhällsutveckling baserad på insikten om att en god infrastruktur, anpassad för snabba och säkra transporter, är en grundförutsättning för ett sammanhållet och välfungerande land. Det inkluderar även ett tillväxtorienterat och konkurrenskraftigt näringsliv utanför storstäderna.

Ambition

Region Jönköpings län ska erbjuda en kollektivtrafik som är till för alla, oavsett vilka förutsättningar man har. Den som bor på landsbygden eller i staden med sysslor som arbete, studier, eller andra göromål ska kunna åka trygg och pålitlig kollektivtrafik.

Alla invånare är i behov av att kunna transportera sig antingen via bil, buss, tåg, cykel eller vanligt gående varför det också krävs ett helhetsperspektiv i sammanhanget.

Att missgynna ett visst trafikslag ser vi som problematiskt och den samlade bilden måste vara goda förutsättningar för samtliga trafikslag.

Undersökningar visar att bristande kommunikationer är en av orsakerna till arbetslöshet inom vissa områden och genom att minska avstånden mellan stadskärnan och ytterområden vill vi möjliggöra uppkomsten av nya marknads- och mötesplatser.

Kollektivtrafik

Tillgänglighet, trygghet och punktlighet är viktiga faktorer för att fler ska känna att kollektivtrafiken är ett alternativ till bilen. Den viktigaste principen för kollektivtrafiken är att underlätta för de som saknar körkort eller av andra skäl inte kan ta sig själv till arbete, skola och samhällsservice.

Kollektivtrafiken bör ses som ett komplement till andra transportslag genom att vara ett gångbart alternativ till bilen. Inte genom att exempelvis göra det besvärligare att åka bil. Det ska finnas god tillgänglighet till parkeringsplatser och rimliga P-avgifter.

Det trafikslag som passar bäst för situationen ska vara det man satsar på oavsett om det innebär bussen eller tåget.

I nuläget satsar man på tåg och drar ned på busstrafik, även om bussen ibland vore ett bättre och billigare alternativ.

En utbyggd kollektivtrafik på landsbygden kan nås genom upphandling av mindre aktörer, exempelvis lokala taxiföretag, där invånare på landsbygden bereds mer delaktighet i val av tider och linjestråk, varefter trafiken förslagsvis kan planeras årsvis.

Idag genomförs upphandlingar av stora bussar på flerårskontrakt på landsbygden, även på linjer där resandeunderlaget är lågt. Detta är ett förlegat system.

Syftet med kollektivtrafiken ska primärt vara att människor utan bil ska ha möjlighet ta sig till en större tätort för service, skola och arbete. Kommunens ansvar för skolskjuts sträcker sig enbart till grundskolan, därför behövs exempelvis skoltransporter även för gymnasieelever som bor långt från en busslinje.

Tåg

En uppgradering av befintliga tågbanor där längre tåg kan köras med hög robusthet är ett bättre alternativ än en höghastighetsbana, som är både dyr och med oklar nyttoeffekt.

Beslut om en ny dubbelspårig järnväg mellan Göteborg och Borås är nära förestående och vi ser gärna ambitionen att koppla ihop Jönköping med denna spårdragning.

När man fattar beslut bör man alltid se till att kostnaderna står i rimligt förhållande till de förväntade nyttoeffekterna. Om det uppstår en betydande skillnad bör man överväga att ompröva beslutet. Ett exempel på detta är det s.k. Y:et där kostnadsläget är osäkert.

Flyg

Flygplatserna i Sverige fyller en oerhört viktig funktion för försvaret, polisen, ambulansverksamheten samt för beredskap vid exempelvis skogsbränder. Våra flygplatser behövs för rikets säkerhet i oroliga tider. För att arbetet ska kunna bedrivas krävs såväl kompetent personal som god utrustning.

Vi vill utveckla Jönköpings Airport och utreda om eventuell utbyggnation. Dess betydelse för vår region kan inte överskattas - den är en nödvändig komponent för att upprätthålla vår regions attraktivitet och kompetens. En ökning av antalet avgångar från Jönköping Airport skulle gynna både turismen och företagen i länet, och bör därför övervägas..

Energi

Kärnkraft

Då regeringen nu öppnat upp för utbyggnad av kärnkraft i Sverige på fler platser för nya aktörer så bör Region Jönköping redan nu utreda förutsättningarna för etablering av en eller flera SMR (Small Modular Reactor) i regionen då antalet platser i Sverige är begränsade. En etablering av fjärde generationens kärnkraft har mycket stora fördelar.

För Region Jönköpings del skulle det innebära en planerbar, säker, fossilfri och självförsörjande elproduktion till en betydligt lägre kostnad än de icke planerbara energikällorna såsom vind- och solenergi.

Den allmänna opinionen för kärnkraft i Sverige har aldrig varit så stark som nu. Hela sex av tio vill bygga ny kärnkraft enligt Novus undersökning från december 2022. Produktionskostnaden för ett verk är relativt jämn under driftsperioden.

Ur ett nationsperspektiv är etablering av en eller flera SMR i regionen särskilt gynnsamt då det stora stamnätet och ledningen från Oskarshamn finns i just Jönköpings län. En eller flera SMR i regionen skulle därmed tillföra mer svängmassa i det totala elnätssystemet och bidra till att stabilisera elförsörjningen i hela södra Sverige.

I vår region är många hårt drabbade, såväl privata hushåll, som företag, av de extremt höga energipriserna som dessutom är förödande för inflationen och på sikt riskerar att äventyra Sveriges ställning inom den gröna näringen och som industrination.

Sverigedemokraterna anser därför att det är mycket viktigt att Region Jönköping redan nu agerar skyndsamt för att arbeta fram en etableringsplan för en eller flera SMR i regionen, gemensamt med de kommunala energibolagen samt berörda myndigheter och andra aktörer i syfte att framhålla Jönköpings län som ett gynnsamt alternativ för den geografiska placeringen av en eller flera SMR.

- **Arbeta fram en etableringsplan** för att aktualisera byggnation av en, eller flera, SMR i Region Jönköpings län.

Solenergi

När det kommer till solenergi, är situationen unik. Det är betydligt snabbare att gå från beslut till drift av en anläggning, vilket är en stor fördel på kort sikt. Solenergin är mer förutsägbar, vilket innebär att den kan användas under sommarmånaderna i kombination med batterier på natten.

Detta kan kompensera en förlorad elproduktion från kärnkraft om underhållet planeras under denna period. Mindre solcellsanläggningar kan dessutom minska det externa energibehovet hos mindre aktörer och hushåll, vilket ger en decentraliserad lösning. Sverigedemokraterna ser positivt på solceller som ett miljövänligt och fossilfritt alternativ.

- **Installation av solceller** på regionens fastighetstak när så är möjligt.

Bredbandsutveckling.

Vi ser att utbyggnation av bredband i grunden är en statlig fråga med tillhörande ansvar, och där kommunerna kommit olika långt i sitt arbete att utöka anslutningsmöjligheterna till fiber, i enlighet med intentionerna i bredbandsutbyggnaden.

Regionen ansvarar för att nya arbetssätt, vilka är avhängig teknikutveckling med bäring på digitalisering, införs på ett strategiskt och kostnadseffektivt sätt. Staten sätter ramarna för regionen att verka inom.

- **Bredbandsutveckling för hela regionen.**

Vindkraft

Storskalig vindkraft har många nackdelar och mycket små fördelar. Under en livscykel så släpper ett vindkraftverk ut betydligt mer koldioxid än andra fossilfria energikällor såsom solceller och kärnkraft. Vindkraft producerar bara el när det blåser, det vill säga då elpriset är lågt p.g.a. för mycket vindkraft i det totala elproduktionssystemet.

Vindkraftparkeres oplanerbarhet kräver likvärdig planerbar energiproduktion, vilket underminerar vindenergens syfte. Energiutvinningen från varje vindkraftverk är liten jämfört med kostnaderna för att ansluta dem till stamnätet, vilket destabiliserar energisystemet och har lett till en kostsam energilagransbransch i Sverige.

Vindkraft är inte bara ekonomiskt olönsamt, utan har också miljömässiga nackdelar.

Skövlingen av naturen för vindkraftverk påverkar djur- och naturlivet. Rotorbladens lågfrekventa ljud orsakar bullerstörningar och skadar fågellivet. Rotorbladen frigör mikroplaster i luften och kan inte återvinnas, vilket leder till miljöproblem. Dessutom finns det risk för bränder i vindkraftverk. Därför anser vi att vindkraftparker inte är ett hållbart energialternativ på grund av dess oförutsägbarhet, ekonomiska olönsamhet och miljöpåverkan, och förespråkar att vindkraften fasas ut.

Sverigedemokraterna ser dock inga problem med enskilda vindkraftverk i slutna system så länge de inte finansieras med allmänna medel.

- **Utfasning av vindkraftverk genom att inte ersätta befintliga verk med ett nytt efter att utgången levnadscykel uppnåtts.**

Länstrafiken

Länstrafikens mål ska inte vara att öka antalet resande i kollektivtrafiken, det gynnar bara satsningar på stadstrafiken där det finns många resande. Istället bör målet vara fler nöjda resenärer i kollektivtrafiken.

Hundratals miljoner har de senaste åren investerats i Länstrafiken och trots detta har inte antalet resande ökat. Idag finansieras Länstrafiken till 70 % av regionskatt och 30 % biljettintäkter. Vår inriktning är att finansieringen ska vara 50 % skatt och 50 % biljettintäkter. Detta kan nås bland annat genom smartare upphandlingar.

De senaste åren har Länstrafiken, procentuellt sett, tilldelats högre budgetutökningar än vad sjukvården har fått. Det är därför inte rimligt med fler utökningar i närtid och krav på efterlevnad av tilldelad budgetram måste ställas.

För att få fler resande satsade det gamla styret (koalitionen) på att bygga ut fler linjer där resandeunderlaget var högt. Städerna har gynnats med tätare linjer på bekostnad av landsbygden, som har ett lägre resandeunderlag. Detta behöver omprioriteras så att landsbygden inte ständigt blir lidande.

- **Bygg ut kollektivtrafiken på landsbygden.**

Trygghet i kollektivtrafiken

Vi ser det som nödvändigt att införa ett säkerhetsnummer, synligt för både personal och passagerare, som kan användas för att rapportera hotfulla händelser, skadegörelse eller klotter. Ett kort samtal till detta nummer kan säkerställa att säkerhetspersonal snabbt är på plats, vilket minskar både ekonomisk förlust och personligt lidande.

För att ytterligare öka säkerheten bland de som arbetar ombord på resorna föreslår vi kameraövervakning nära busschauffören, samt ge tågvärdar möjlighet att bära kroppskameror.

Detta kommer inte bara att bidra till att öka säkerheten, utan också skapa en känsla av trygghet för både personal och passagerare. Kameraövervakning kan också fungera avskräckande mot potentiella störningar och brott.

- **Införa trygghetsnummer i kollektivtrafiken.**
- **Kameraövervakning på bussar.**
- **Utrusta tågvärdar med kroppskamera.**

Serviceresor

Vår strävan är att varje individ som har ett behov av färdtjänst ska få tillgång till den och att bedömningssystemet präglas av rättvisa och jämlikhet. Detta är en service våra regioninvånare alltjämt nyttjar och behovet bör rimligtvis återspeglas i antalet resor varje enskild person gör.

Vi ser ett behov av att tydliggöra gränsdragningarna mellan färdtjänst och serviceresor då förändring av antal resor med framför allt serviceresor skett.

- **Bedömningsstöd vid beslut om typ av färdstätt.**

VÅRA FÖRSLAG

Uppdrag	Beskrivning
Införa anropsstyrd närtrafik	Pilotprojektet med anropsstyrd linjetrafik är nu genomförd och resultatet behöver sammanställas och ett förslag till beslut från förvaltningen ska presenteras.
Ny järnvägsförbindelse Göteborg-Jönköping-Nässjö	För att öka tillgängligheten i det regionala järnvägsnätet är det nödvändigt att vi binder samman länkar där vi ser ett stort behov. På denna sträcka syns ett tydligt sådant behov där både person- och godstrafik skulle gynnas av en förbindelse.
Trygghetsnummer i Länstrafiken.	Inrätta ett telefonnummer till Länstrafiken vilket man kan ringa till när/om hotfulla situationer uppstår vid sin resa på buss eller tåg.
Jönköping Airport	Utveckling av flygplatsen med fler avgångar samt utredning om utbyggnation.
Höjt mål om kundnöjdhet /kvalitetsindex.	Målet på kundnöjdhet/ kvalitet för resenärer höjs till 80 %.
Etableringsplan för Small Modular Reactors (SMR)	Arbeta fram en etableringsplan och framhålla Jönköpings län som ett gynnsamt alternativ för den geografiska placeringen av en eller flera SMR.
Kameraövervakning.	Installera kameraövervakning på bussar i nära anslutning till chaufförerna.
Kroppskamera.	Utrusta tågvärdar med kroppskamera.
Utfasning av vindkraftverk.	Inga nya vindkraftverk ska föras upp, befintliga verk ska inte ersättas efter sin levnadstid.

Hållbart resande

En utvecklad och tillgänglig kollektivtrafik bidrar till minskade koldioxidutsläpp och ett mer jämlikt samhälle där alla invånare, oavsett ekonomisk förmåga har möjlighet att resa mellan studier, arbete och boende. Detta är en förutsättning för att invånare ska kunna ta del av kultur- och fritidsaktiviteter, service och omsorg. Även för besöksnäringen är ett välfungerande transportsystem av yttersta vikt för att lyckas locka turister till alla delar av länet.

Medborgare och kund

Skapa värde med kunden och intressenter

En organisations långsiktiga framgång beror på dess förmåga att skapa värde tillsammans med de som den finns till för. Kundernas och intressenternas uttalade och underförstådda behov, krav, önskemål och förväntningar är vägledande för organisationens beslut och handlande.

Kunder är de vår verksamhet ytterst finns till för, ”Esther med närstående”, invånare, deltagare, elever, patienter, besökare, resenärer, brukare etc.

Interna kunder: Kunder inom vår egen organisation

Intressenter: Samarbetspartners, företag, kommuner, andra regioner, privata vårdgivare, leverantörer etc.

Strategiska mål: Bästa plats att växa upp, leva, verka och åldras på

Framgångsfaktorer: Nöjda kunder och intressenter

Mätetal	Målvärde	Resultat 2022	Resultat 2023	Periodicitet
🚩 Andel nöjda NKI - allmän trafik - alla länsbor	55 %	47 %	46 %	Tertial
🚩 Andel nöjda NKI - allmän trafik - resenärer	65 %	59 %	57 %	Tertial
🚩 Andel nöjda NKI - serviceresor	85 %	82 %	80 %	Tertial

Process och produktion

Utveckla värdeskapande processer

Organisationens verksamhet ses som processer som skapar värde med kunden och intressenter.

Processorientering stimulerar förebyggande arbete, att grundorsaker till problem identifieras och att faktabaserade beslut tas. Processerna är utformade för att skapa förutsägbara resultat. Samtidigt finns förmågan att snabbt ställa om med hänsyn till förändrade behov från kunden och intressenter.

Strategiska mål: Bästa möjliga kvalitet

Framgångsfaktorer: Ändamålsenliga, resurseffektiva och hållbara processer

Uppdrag	Beskrivning
Etablera en samverkansarena i syfte att samla relevanta aktörer för att säkerställa ett samordnat och hållbart arbete avseende den framtida elförsörjningen i regionen.	Region Jönköpings län ska vara sammankallande och drivande för ett aktivt regionalt arbete för hållbar energiförsörjning i länet. Arbetet bör i första hand ta sin utgångspunkt i att skapa förutsättningar för den gröna omställningen i länets industri, dess expansion samt skapa attraktionskraft för nya företagsetableringar.
Analysera och föreslå lösningar inom området kollektiv hållbar mobilitet.	Genomföra analys och föreslå lösningar för kollektiv hållbar mobilitet för att möjliggöra effektiva, hälsosamma och klimatneutrala resor som är tillgängliga för många av våra invånare. Uppdraget ska genomföras i samverkan med kommunerna och med berörda funktioner inom Region Jönköpings län.
Göra separata avsiktsförklaringar med alla länets kommuner om kollektivtrafiken.	Avsiktsförklaringarna ska klargöra vilket ansvar varje part har för att på bästa sätt verka för att göra kollektivtrafiken mer tillgänglig. Det kan gälla linjedragningar, turtäthet, hållplatser och möjlighet till att växla mellan olika fordon vid knutpunkter för smidiga och hållbara resor.

Mätetal	Målvärde	Resultat 2022	Resultat 2023	Periodicitet
🚩 Antal resor	24 500 000	16 743 000	22 084 912	Månad

Strategiska mål: Långsiktigt hållbar och innovativ tillväxtregion

Framgångsfaktorer: Tillgänglig säker och hållbar infrastruktur

Uppdrag	Beskrivning
Aktivt driva påverkansarbete för nya stambanor och viktiga vägsträckor i länet.	Region Jönköpings län ska fortsätta driva på för att staten ska bygga nya stambanor enligt Sverigeförhandlingen. Arbetet ska också ske för att verka för statlig upprustning av viktiga vägsträckor i länet.
Breda plattformen funktionella samband med fler samhällsbyggnadsperspektiv.	Den befintliga plattformen omfattar idag transporter och transportinfrastruktur. För att kunna identifiera fler samband inom Jönköpings läns geografi behöver ytterligare perspektiv läggas till.
Se över den regionala bredbandsstrategin i syfte att öka tillgången till infrastruktur i form av bredband och mobila nät.	Genomföra en översyn och vid behov revidera den regionala bredbandsstrategin. Arbetet ska ske i samverkan med länets kommuner.

Ekonomi

Leder för hållbarhet

Med engagerade ledare som utgår från kund- och intressentbehov förstärks en kultur som skapar förutsättning för hållbar utveckling. Ledare ser verksamheten, dess produkter, tjänster och processer som delar i en större helhet och verkar aktivt för att förbättra samhälle, miljö och ekonomi. Ledare tar till vara och utvecklar medarbetarnas och organisationens samlade kompetens.

Strategiska mål: God och hållbar hushållning

Framgångsfaktorer: Kostnadseffektiv verksamhet

Mätetal	Målvärde	Resultat 2022	Resultat 2023	Periodicitet
 Ekonomi i balans	0 tkr	-131 817 tkr	-12 515 tkr	Månad
 Prognos	Inte överstiga budget			Tertial

Folkhälsa och sjukvård

Den svenska hälso- och sjukvården ska erbjuda de senaste kunskaperna, beprövade och avancerade behandlingsmetoder, den senaste tekniken och väl fungerande kostnadseffektiva läkemedel. Allt detta behövs för att på bästa sätt kunna bota och lindra samt förebygga sjukdom och ohälsa.

Tillsammans för bästa möjliga hälsa
och jämlik vård

Ambition

Sjukvården är en grundläggande rättighet och ska alltid vara tillgänglig för alla som behöver den. Den ska präglas av högsta kvalitet och tillgänglighet, och varje individ ska kunna lita på att de får den bästa möjliga vården, oavsett tidpunkt eller plats.

Förebyggande hälsovård är inte bara en fördel för individen, utan också en investering för hela samhället. Privata vårdgivare spelar en avgörande roll i detta sammanhang, genom att komplettera och avlasta det offentliga sjukvårdssystemet.

För att uppnå en sjukvård i världsklass är det nödvändigt att säkerställa tillgängligheten över hela regionen och inom alla delar av sjukvården. Detta innebär att vi måste utnyttja all tillgänglig kompetens på bästa möjliga sätt.

Detta kräver i sin tur en hälsosam arbetsmiljö och möjligheter för personalen att utveckla sina färdigheter och kunskaper.

Det är också viktigt att vi erkänner och uppskattar det hårda arbete som vårdpersonalen utför varje dag. Deras engagemang och professionalism är avgörande för att upprätthålla en hög standard inom sjukvården.

Dessutom bör vi ständigt sträva efter att förbättra och modernisera våra sjukvårdsfaciliteter och -utrustning, för att kunna erbjuda den bästa möjliga vården till våra patienter.

Genom att göra detta kan vi skapa ett sjukvårdssystem som är robust, effektivt och hållbart, och som verkligen är i världsklass.

Tillgänglighet

Patienter ska garanteras den vård de behöver, när de behöver den, och i enlighet med deras specifika behov. Det ska finnas en möjlighet att välja en fast läkarkontakt. I dagsläget tillåter inte regionens regler att patienterna själva får välja läkare.

Ett starkt förhållande mellan patient och läkare kan förbättra kommunikationen och öka chanserna för en framgångsrik behandling.

Befolkningsutvecklingen, särskilt med en fortsatt hög migrationsnivå, belastar vårt välfärdssystem. Sverigedemokraterna har fastställt att svenska medborgare ska prioriteras i den skattefinansierade vården.

Fri sjukvård för alla kan låta idealiskt, och om Sverige hade obegränsade resurser skulle det vara möjligt att erbjuda detta. Men verkligheten är annorlunda. Trots detta erbjuds nyanlända i Sverige i stort sett full tillgång till våra välfärdssystem så snart de anländer till landet.

Det är viktigt att vi fortsätter att sträva efter en balans mellan att upprätthålla en högkvalitativ sjukvård och att hantera de ekonomiska begränsningarna. Detta innebär att vi måste vara innovativa i vår strategi och ständigt söka efter effektiva lösningar för att förbättra vården.

Vi måste också se till att vi upprätthåller en stark dialog med patienterna och lyssnar på deras behov och önskemål. Genom att göra detta kan vi skapa ett sjukvårdssystem som är både rättvist och hållbart.

Driftsformer

Sverigedemokraterna fokuserar inte på vem som driver sjukvården, och vi låser oss inte till någon specifik politisk skala. Vi stöder dock idén om att förstatliga den svenska hälso- och sjukvården.

Detta innebär inte bara en förändring av huvudmannskapet, utan också införandet av ett nytt system där professionell kompetens, expertkunskap och evidensbaserad praxis prioriteras framför kortsiktiga politiska förändringar. Vi tror att detta bidrar till att skapa en mer stabil och effektiv sjukvård.

Vårt främsta mål är att erbjuda bästa möjliga vård för varje investerad krona, oavsett om vården bedrivs av offentliga eller privata aktörer. Vi strävar efter en sjukvård där privata, skattefinansierade aktörer behandlas likvärdigt med offentliga aktörer, och där patienter har rätt att välja vårdgivare inom både primär- och specialistvård.

Personalpolitik

För att uppnå våra ambitioner om en tillgänglig sjukvård av högsta kvalitet, är det avgörande att vi säkerställer tillgången på kvalificerad personal. Detta innebär att vi måste erbjuda våra medarbetare en arbetsplats som är hållbar och hälsosam, och som ger utrymme för kontinuerlig professionell utveckling.

Vi måste ta höga sjukskrivningstal på allvar, särskilt inom vissa verksamhetsområden. Detta innebär att vi måste genomföra riktade insatser för att förbättra arbetsmiljön, stödja vår personal och säkerställa patienternas välbefinnande. Dessa insatser bör vara en integrerad del av vårt arbete för att förhindra och hantera sjukskrivningar.

Minskad administration.

I sjukvården är dokumentation och administration en viktig del av arbetsflödet, men det kan också vara tidskrävande och ibland onödigt repetitivt. En studie visade att vårdpersonal kan spendera upp till en tredjedel av sin arbetstid på administrativa uppgifter, vilket inkluderar dokumentation. Detta kan leda till dubbelregistrering och registrering av information som inte bidrar till patientvården.

För att effektivisera detta arbete och minska onödig dokumentation, kan digitala lösningar som förberedda mallar och checklistor vara till hjälp. Genom att använda standardiserade mallar kan vårdpersonal snabbt bocka av rutinerade uppgifter och säkerställa att endast relevant information registreras. Detta kan minska risken för fel och öka kvaliteten på patientvården.

Genom att minska det administrativa arbetet kan mer tid och resurser allokeras till patientnära arbete, vilket inte bara förbättrar patientupplevelsen utan också bidrar till vårdpersonalens arbetsnöjdhet. Detta kan leda till bättre vårdresultat och ett mer effektivt hälsovårdssystem överlag

- **Förbättrad digital kommunikation mellan olika vårdsystem**

Elevhälsan.

Elevhälsans kvalitet och tillgänglighet varierar stort mellan olika kommuner och skolor, även tillgängligheten till skolsköterskorna. Om regionen har ett övergripande utföransvar för skolhälsovården kan fler barn få hjälp snabbare utan att riskera att falla mellan olika instanser.

Regionen bör undersöka förutsättningarna att överta utföransvaret från kommunerna för skolhälsovården och samla all hälsovård för barn och unga under samma tak. Varje elev ska bjudas in till ett obligatoriskt besök på elevhälsan varje år.

- **Regionövergripande ansvar för elevhälsan.**
- **Årligt besök för elever på elevhälsan.**

Hälsokontroller 80 och 90 år.

Från och med år 2025 organiseras hälsokontroller för personer i åldrarna 80 och 90 år på äldrevårdsmottagningar. Alla kommer att få en inbjudan och återbesöken kommer att ske vid olika tidpunkter beroende på varje persons situation och behov.

- **Hälsokontroller på äldrevårdsmottagningar.**

Språkrav vid nyanställning.

För att kvalificera sig för anställning inom sjukvården i Region Jönköping, är det ett grundläggande krav att ha goda kunskaper i svenska språket.

När man arbetar nära patienter, ska språkkunskaperna vara av ännu högre nivå. Vid nyanställning inom sjukvården, ska det finnas bevis på att den lägsta språknivån uppnås, vilket ska verifieras genom ett språktest. Det är avgörande att personalen kan kommunicera klart och tydligt på svenska, både muntligt och skriftligt, i interaktionen med patienter och kollegor.

Detta är särskilt viktigt för att säkerställa patientsäkerheten och för att effektivt kunna kommunicera med äldre patienter.

- **Vid nyanställning inom sjukvården ska det finnas underlag på att den lägsta språknivån uppnås hos den som söker arbete.**

Äldrevårdssjuksköterskor.

Vårt förslag är att införa Äldrevårdssjuksköterskor (ÄVS) på primärvårdsnivå som kan fungera som fasta vårdkontakter för personer över 80 år. Deras arbetsuppgifter skulle innefatta hembesök för hälsosamtal, vaccinationer och telefonkontakt.

De skulle också ha ett nära samarbete med pensionärsföreningar och anordna föreläsningar om hälsofrämjande åtgärder.

- **Införa Äldrevårdssjuksköterskor på primärvårdsnivå.**

Tillgänglighet till/inom vården.

Vi önskar ett flexibelt regelverk som tillåter vårdcentraler att själva bestämma sina öppettider veckans alla dagar. Detta ger utrymme för kvällsöppet och möjliggör för personalen att anpassa arbetstiderna efter sina önskemål samtidigt som det ökar invånarnas möjlighet att besöka sin vårdcentral på mer än bara dagtid.

Det har länge varit ett problem att parkera vid Ryhovs sjukhus för personalen och patienterna. Nu finns en ny parkering öster om sjukhuset och nästa naturliga steg är att införa gratis parkering dygnet runt för alla som besöker eller jobbar på Ryhov.

- **Utökade öppettider på vårdcentraler.**
- **Fri dygnsparkering vid Ryhovs sjukhus.**

Ambulans

Insatstiderna och tillgängligheten på ambulansen måste säkras för alla våra invånare i Jönköpings Region. Idag varierar insatstiderna för prio-1 larm stort i vår region, vart i regionen du bor ska inte ha en inverkan då det kommer att handla om prio-1 larm.

Sverigedemokraterna vill att det ska utgå minst en dagambulans från samtliga kommuner i länet för att säkerhetsställa insatstiderna.

- ***Dagambulanser i samtliga kommuner i länet.***

Ingrepp av icke-medicinska skäl.

Omskärelse av pojkar på grund av religiösa skäl har sina rötter djupt etablerade i vissa kulturella traditioner, denna praxis menar vi är en överträdelse av barnets grundläggande rättigheter, och deras rätt till sin egen kropp och integritet.

Detta ingrepp utförs utan barnets medgivande och saknar ofta medicinska grunder, vilket kan resultera i onödig smärta och risk för komplikationer.

Det finns en överhängande risk att detta kan påverka barnets framtida sexuella och emotionella välbefinnande varför vi också anser att barnets rättigheter bör väga tyngre än traditionella och religiösa övertygelser.

Beslutet om omskärelse bör överlåtas till individen när denne är mogen nog att göra ett informerat val. Denna synpunkt får stöd av internationella överenskommelser som Barnkonventionen, som framhäver barnets rätt till skydd mot alla former av fysisk eller psykisk skada.

- ***Omskärelse av religiösa skäl ska inte förekomma inom regionens hälso- och sjukvård.***
- ***Överlåta till individen att göra ett informerat val vid mogen ålder.***

Folkhälsoarbete med riktade informationsinsatser

Trots att folkhälsan generellt har förbättrats, med en ökad medellivslängd och bättre hälsostatus, finns det fortfarande utmaningar kvar, såsom att minska de växande hälsoskillnaderna mellan olika befolkningsgrupper.

Folkhälsoarbete är av yttersta vikt för att främja hälsa och förebygga sjukdomar i samhället. Genom att aktivt arbeta med folkhälsan kan vi identifiera och hantera hälsorisker, vilket leder till en förbättrad livskvalitet för alla.

Ett gott förebyggande arbete bidrar till att minska hälsoklyftor, förbättra produktiviteten, stärka samhällsekonomin och minska belastningen på hälso- och sjukvården. Det är inte bara en investering i vår nuvarande hälsa, utan också en investering i framtida generationers välbefinnande.

För att ytterligare förbättra folkhälsan är det viktigt med informationskampanjer där vi på skolor, vårdcentraler, elevhälsan eller andra inrättningar framhåller våra tjänster inom hälsa-

och sjukvård som finns på ex. 1177.se, 1177 Direkt och via telefon. Det är också avgörande att bedriva uppsökande verksamhet bland hemlösa för att förbättra tillgången till hälso- och sjukvård.

- **Förebyggande insatser för att förbättra folkhälsa.**

Geografiskt utsatta arbetsplatser.

I områden och på arbetsplatser där det länge varit utmanande att fylla vakanta tjänster, är det nödvändigt med en stabil och permanent personalstyrka samtidigt som man minskar inhyrd personal.

För att åstadkomma detta investeras 150 miljoner kronor över en period på tre år, med ett särskilt fokus på individanpassad lönesättning som tar hänsyn till olika yrkesgrupper och platser med akut personalbrist.

Chefer på plats kommer att få stöd och vägledning för att navigera i processen med lönesättning.

- **Lönesättning på geografiskt utsatta arbetsplatser.**

Digital översättning vid tolkbehov.

Enligt Socialstyrelsen har Region Jönköpings Län ett ansvar att tillhandahålla tolktjänster för patienter med specifika funktionsnedsättningar, såsom de som är döva sedan barndomen, dövblinda, vuxendöva och hörselskadade. Denna skyldighet sträcker sig dock inte till andra patienter vad gäller tolkning i ett talat språk.

För patienter som inte omfattas av lagkravet för tolkning finns det idag ett antal olika översättare som specialiserat sig på medicinska områden. Region Jönköpings Läns nuvarande praxis är att alltid använda fysiska eller telefonbaserade tolkar. Detta medför betydande kostnader, som potentiellt kan minskas avsevärt genom att utnyttja digitala översättningsalternativ.

Digital översättning ska vara det primära alternativet för de patienter som inte omfattas av Socialstyrelsens krav.

Patientsäkerheten kommer alltid att vara i fokus, och vårdpersonal kommer att ha möjlighet att bedöma vilken typ av tolkning som är mest lämplig i varje enskilt fall. Detta är avgörande för att säkerställa att patienten fullt ut förstår den information som förmedlas, vilket i sin tur bidrar till en mer effektiv och patientcentrerad vård.

- **Digitalt översättningsalternativ ska vara det primära alternativet för de patienter som inte omfattas av Socialstyrelsens krav vid tolkning.**

Vård som inte kan anstå.

Vården som tillhandahålls av regionen ska vara likvärdig för alla patienter, oavsett dennes ursprung, vare sig det är från en specifik region, kommun eller ett annat land.

Det är av yttersta vikt att patientavgifterna är enhetliga för alla och att de ekonomiska kostnaderna reflekteras på ett rättvist sätt, oavsett vem patienten är.

Region Jönköpings län ska inte erbjuda lägre priser för patienter som inte innehar medborgarskap. Detta är grundläggande för att upprätthålla en rättvis sjukvård.

- **Rättvist kostnadsuttag av patientavgifter.**

Specialistläkare.

Patienter har ofta insikt om sina specifika hälsoproblem och det bör vara lättare för dem att direkt konsultera en specialist. Specialistläkare bör vara tillgängliga på större vårdcentraler vid specifika tider och dagar, åtminstone via digitala medier.

Patienter som är medvetna om sina problem bör ha möjlighet att boka en tid på sin vårdcentral och få en specialistbedömning på plats. Detta minskar belastningen på remisshantering och sparar tid.

När vårdcentraler skickar patienter till sjukhus för specialistbedömning uppstår det ofta en tidsförlust för både patienten och sjukvården.

- **Specialistbedömning på vårdcentral.**

Patientföreningarna.

Patientföreningar bidrar till förbättrad hälsa och vård genom att erbjuda stöd och resurser, samt genom att samla in data som främjar patientcentrerad forskning och tjänster.

Genom att tillåta distribution av informationsmaterial i vårdinrättningar kan dessa föreningar öka medvetenheten om sina tjänster och därmed ge bättre stöd till sjukdomsdrabbade.

Patientföreningar kan samla in data genom olika metoder, såsom enkäter, intervjuer, fokusgrupper och genom att samarbeta med hälso- och sjukvårdsinrättningar. De kan också använda digitala verktyg som appar och webbplattformer för att spåra och analysera patienters hälsostatus och behandlingsresultat.

Dessa data är värdefulla för att förbättra vårdkvaliteten och för att driva patientcentrerad forskning och innovation framåt.

- **Öka synligheten för patientföreningar:** Tillåt patientföreningar att placera ut sina foldrar i väntrum på vårdcentraler och sjukhus för att öka medvetenheten om deras tjänster och stöd.
- **Förbättra hälsa och vård:** Utnyttja patientföreningarnas förmåga att samla in och analysera data om patienters upplevelser och resultat för att förbättra hälsa, vård och vetenskap.
- **Utveckla patientcentrerade lärandesystem:** Skapa system där patienter, kliniker och forskare tillsammans producerar bättre hälsoutfall, förbättrade tjänster och patientcentrerad forskning.

Munhälsan.

Dålig tandhälsa kan leda till flera sjukdomar. Vårt mål är att tandvård ska ingå i högkostnadsskyddet för att förbättra folkhälsan och göra det ekonomiskt möjligt för alla att gå till tandläkaren.

Vi föreslår att patientavgiften för tandhygienistbesök minskas, vilket kan öka antalet besök. Detta skulle sänka patientintäkterna med ca 4 milj. kr men hålla sig inom referensprislistans gränser.

Tandvården bör då också minska sina kostnader för tolkservice i enlighet med ovanstående syfte av hänsyn till konkurrensneutraliteten.

- **Sänkt kostnad** för besök hos tandhygienist.

Rättspsykiatrisk vård.

Region Jönköpings län köper idag 30 platser rättspsykiatrisk vård för strax över 100 miljoner kronor per år. Något som placerar regionen på plats 3 i landet. Dessa platser med tillhörande öppenvård köps från Vadstena/Östergötland.

Vi ser en stadigvarande ökning av antalet och vi måste nu vara framåtsyftande och arbeta fram lösningar inom regionens egen verksamhet då det finns möjlighet till långsiktiga besparingar.

Vår motion om utökning av vårdplatser inom rättspsykiatri har nu hörtsammats och samverkanspartierna väljer att ta med det i sin budget, med 60 miljoner i satsning under en 3-års period.

Psykiatrisk vård

Vi anser att det satsas för mycket resurser på diagnostik och för lite på behandling. Diagnostik som inte leder till behandling saknar nytta ur ett patient hälsoperspektiv.

Vi ser ett ökat behov av att ta hjälp av privata vårdgivare för att komma tillrätta med de långa behandlingstiderna som finns och inte gällande diagnostik särskilt då inom BUP.

- **Fokus på behandling** inom psykiatri, särskilt barn- och unga.

VÅRA FÖRSLAG

Uppdrag	Beskrivning
Minskad administration.	Sjuksköterskor och läkare ska inte lägga mer tid på dokumentation än på det patientnära arbetet. Förbättrad digital kommunikation mellan de olika systemen.
Elevhälsan.	Då regionen genomför ett pilotprojekt kallat Elevhälsocentral tillsammans med Jönköpings kommun, ser vi det som möjligt för regionen att ha ett utföransvar för verksamheten.
Hälsokontroll 80-90 år.	Organisera hälsokontroll för utpekad målgrupp.
Språkkrav vid nyanställning.	Obligatoriskt språktest vid nyanställning.
Äldrevårdssjuksköterska (ÄVS).	Möjlighet för äldre att komma i kontakt med en ÄVS som kan genomföra hälsosamtal i hemmet, samordna vaccinationer och liknande.
Öppettider vårdcentraler.	Möjliggöra för vårdcentraler att bestämma sina egna öppettider veckans alla dagar.
Insattstider ambulansen prio-1 larm.	Varje kommun ska ha en dagambulans stationerad.
Ingrepp av icke-medicinska skäl.	Beslut om ingrepp av icke-medicinska skäl bör överlåtas till individen när denne är mogen nog att göra ett informerat val.
Folkhälsoarbete med riktade informationsinsatser.	Arbeta med att informera unga och hemlösa om negativa effekter vid användning av ex. droger, alkohol och rökning. Upplysning om regionens olika typer av vård, ex. de digitala vägarna in via 1177.se etc.
Fortsatt satsning på geografiskt utsatta arbetsplatser.	Särskild lönesatsning på arbetsplatser med geografiskt utsatt placering där kontinuerlig personalbrist konstaterats. Pågående projekt vid Skillingaryd, Sävsjö och Vaggeryd vidareutvecklas till andra kommuner.
Specialistläkare.	Patienter som har god kunskap om sina problem ska ha möjlighet att, på större vårdcentraler, kunna boka tid och få en specialistbedömning, antingen fysiskt eller digitalt, vid bestämda tider och dagar.
Hjälp av privata vårdgivare för behandling inom VUP och BUP.	För att minska trycket på vuxenpsykiatri (VUP) och barn- och ungdomspsykiatri (BUP) finns ett behov av privata vårdgivares hjälp för behandling. Diagnostik som inte leder till behandling saknar nytta ur ett patienthälsoperspektiv och det måste arbetas med ett rimligt förhållande mellan diagnostik och behandling.
Årligt besök på Elevhälsan.	Elever ska genomföra ett obligatoriskt besök på elevhälsan en gång per år.

Tillsammans för bästa möjliga hälsa och jämlik vård

När hälso- och sjukvården i Region Jönköpings län planeras och genomförs utgår vi från vad som är bäst för Esther och hennes närstående och vänner. Ett särskilt fokus ligger på att stödja Esther att kunna leva ett bra liv så oberoende som möjligt efter var och ens förmåga. Personcentrering och samskapande är därför viktigt. Esther ska alltid veta vart hon ska vända sig och primärvården ska vara den naturliga kontaktpunkten. Att fortsatt förstärka primärvården är därför en viktig del av att bygga ut den nära vården. Region Jönköpings län planerar att under året fortsätta att utveckla arbetet med bästa platsen att växa upp, leva och åldras, och strävar efter *"Jag får den vård jag behöver, när jag behöver den och på det sätt jag behöver."*

Region Jönköpings län har tre välfungerande akutsjukhus. En utmaning för akutsjukhusen är att få vårdplatserna att räckas till för de patienter som har behov av sjukhusvård. Bemanning och kompetensförsörjning är en fortsatt stor utmaning under de kommande åren. Därför ska den akuta vården ses över, inklusive in- och utflödet samt behov av ambulanstransport.

Tillgänglighet till sjukvården i länet är bland den bästa i landet. Det finns ändå områden som behöver förbättras. Det finns ökade behov inom en del grupper, ett sådant exempel gäller barns och ungas hälsa, där allt fler barn behöver stöd för att klara sin skolgång eller sin vardag på grund av neuropsykiatrisk funktionsnedsättning.

Hälso- och sjukvårdens budget för 2025 motsvarar cirka 12 miljarder kronor. Region Jönköpings län arbetar med kvalitet som strategi, vilket innebär att den stora resursen för utveckling uppstår genom att förbättra och effektivisera nuvarande verksamhet, samt fasa ut mindre värdeskapande arbetssätt och aktiviteter. Då nya arbetssätt och rutiner införs är det viktigt att värdera nyttan i förhållande till kostnaden och att ta hänsyn till eventuella undanträngningseffekter. På detta sätt frigörs arbetstid och andra resurser som kan satsas på nya områden och åtaganden. Detta arbete är särskilt viktigt när vi är i en lågkonjunktur, för att kunna fortsätta utveckla vården och skapa attraktiva arbetsförhållanden.

Tillsammans möter vi framtidens behov av hälso- och sjukvård

Under 2020 togs en plan fram för hur vi tillsammans möter framtidens behov av hälso- och sjukvård. Planen avser sjukvårdsutveckling under en tioårsperiod, fram till 2030. Planen utgör grunden för budget och verksamhetsplan.

I planen beskrivs sex övergripande strategier:

1. Förstärka invånarens egna resurser och bidra till ett samhälle som stödjer hälsosamma val i vardagen
2. Öka tryggheten genom jämlik, säker och personcentrerad vård
3. Enklare vardag för patienter och medarbetare med stöd av anpassat tjänsteutbud och ökad digitalisering

4. Primärvården är basen, specialiserad och högspecialiserad diagnostik och sjukhusvård finnas tillgänglig när den behövs
5. Utveckling av framtidens arbetsplats med fokus på medarbetarskap och kompetensutveckling
6. Leda och utveckla för att förstärka goda relationer som bidrar till sömlös samverkan där värde skapas tillsammans.

Utvecklingsarbetet sker genom att verksamheterna får stor frihet och mandat att driva och utveckla sin verksamhet utifrån planen för framtidens hälso- och sjukvård. Syftet är att transformera arbetssätt för att ställa om till nära vård, skapa god arbetsmiljö och utveckla digitala verktyg.

I planen, *Tillsammans möter vi framtidens hälso- och sjukvård*, lyfts behovet av att förstärka invånarnas egna resurser, att bidra till ett samhälle som stödjer hälsosamma val i vardagen, samt att öka tryggheten genom jämlik, säker och personcentrerad vård. Att skapa en vård som är jämlik, personcentrerad och tillgänglig är en av vårdens viktigaste utmaningar. Införandet av nya angreppssätt syftar till att fortsätta stärka patientens ställning och göra det möjligt för människor att ta eget ansvar för sin hälsa. Det ska ske genom att involvera patienter och närstående i utvecklingen av hälso- och sjukvården samt erbjuda vård med god kvalitet och bästa möjliga tillgänglighet, valmöjligheter och stöd för egenvård. Alla invånare har rätt till god och jämlik vård utifrån behov oavsett var i länet man bor. Avståndet till vården är en viktig tillgänglighetsfaktor.

Nära vård är en viktig del i arbetet med att möta behoven för framtidens hälso- och sjukvård. Huvuddelen av invånarnas behov av öppen hälso- och sjukvård tillgodoses i den nära vården. Detta inbegriper verksamheter i hela samhället; främst inom Region Jönköpings läns egen verksamhet, men även kommunerna och civilsamhället. Även det förebyggande arbetet ska stödjas. En mer personcentrerad vård som skapar förutsättningar och tar till vara patienters och närståendes förmåga är en mycket viktig del.

Figur 41 Sex övergripande strategier

Den nära vården

Den nära vården:

- är en personcentrerad vård och omsorg som utgår från patienten/brukarens och närståendes behov och förmåga att hantera sin sjukdom
- skapas tillsammans mellan patient och vårdgivare
- arbetar preventivt och proaktivt och möter problemen uppströms, det vill säga att arbeta förebyggande för att lösa grundproblemet
- är det stöd kommuner, regioner och civilsamhälle kan ge för att möjliggöra en personcentrerad vård
- är en kultur av tillit och samverkan, där var och en tar ansvar för sitt arbete och underlättar för steget före och efter för att skapa en sammanhållen vårdkedja
- har vårdcentralen som bas, och specialiserad sjukhusvård tillgänglig när den behövs
- använder e-hälsans alla möjligheter att möta patientens behov
- innebär att delar av den vård som idag ges i slutenvård kan ges i annan form nära patienten.

Folkhälsa

Folkhälsan i Jönköpings län förbättras, men det finns fortfarande betydande skillnader i hälsa mellan olika grupper i samhället. Målet är att sluta de påverkbara hälsoklyftorna inom en generation och att alla ska kunna leva ett aktivt och självständigt liv. Region Jönköpings län arbetar för länsinvånarnas hälsa och livskvalitet genom att främja hälsa och förebygga sjukdom och skador. Folkhälsoarbetet bygger på samverkan med olika samhällsaktörer, bland annat länets kommuner, myndigheter, organisationer, näringsliv och civilsamhälle.

I folkhälsoarbetet är både hälso- och sjukvården och verksamheterna inom regional utveckling viktiga. Möjligheter till arbete och utbildning samt tillgängliga fritids- och kulturaktiviteter betyder mycket för befolkningens hälsa. Region Jönköpings län har ett stort ansvar att leda utvecklingen av samarbete och samverkan. Som prioriteringsgrund för kommunsamverkan används underlag som beskriver variationen i befolkningens hälsa på kommunnivå. Spridningen av Hälsocenter i länets kommuner underlättar samspelet mellan den nära vården och samhällets möjligheter att ge stöd.

Förebyggande insatser ska genomsyra hälso- och sjukvården och vara en självklar del i all vård och behandling. Verksamheterna ska lägga stor vikt vid att främja patienternas hälsa och livskvalitet genom att stödja arbetet med hälsosamma levnadsvanor samt förebygga och behandla sjukdom. Struktur för arbetet med ohälsosamma levnadsvanor utgår från tre steg: att uppmärksamma, åtgärda och följ upp. Samtal om levnadsvanorna ska vara en naturlig del i patientmötet.

I arbetet för jämlik hälsa ska vården erbjudas och fördelas på lika villkor till alla. För att kunna erbjuda detta till invånare med utländsk bakgrund behöver hälso- och sjukvården en ökad kulturell förståelse för hur målgruppens behov kan skilja sig och behöver bemötas. Samtidigt behöver en stor del av

invånarna med utländsk bakgrund riktade insatser med anpassad kommunikation kring hälso- och samhällsrelaterade frågor, såsom exempelvis levnadsvanor, tandvård, föräldraskapsstöd, våld i nära relationer, hur socialtjänsten arbetar. I samverkan med länets kommuner och andra aktörer vill vi stärka och främja en positiv utveckling för migranternas liv och hälsa samt underlätta integration. Att arbeta för en jämlik hälsa innebär att vården även ska tillgängliggöras på lika villkor för målgrupper inom funktionshinderområdet som exempelvis personer med en intellektuell funktionsnedsättning.

Region Jönköpings län beviljar årligen stöd till länsövergripande organisationer för att stödja och stimulera verksamheter som syftar till att främja en jämlik hälsa och bidra till att minska hälsoklyftor i regionen. Bidragen är en viktig stimulans till civilsamhället för att stödja invånarna att hantera sin hälsa. Bidraget kan ges som organisationsstöd och/eller verksamhetsstöd men också som stöd till olika projekt. Nykterhetsfrämjande organisationer, idrottsrörelsen och organisationer inom funktionsrättsområdet är exempel på stödmottagare. Inom funktionsrättsområdet ska stödet bistå föreningar att genom olika mötesplatser sprida information, upplysa och delge kunskap om funktionsnedsättningar samt stödja organisationer till att verka för en förbättrad hälsa.

Bästa platsen

Bästa platsen att leva på är ett lärande nätverk som utvecklats genom stärkt samverkan mellan kommunerna, Region Jönköpings län och civilsamhället. Det är ett hälsofrämjande och förebyggande folkhälsoarbete för att stärka barn och ungas hälsa, samt äldres hälsa. Både generella och riktade insatser krävs för att utjämna de påverkbara skillnader som finns relaterat till hälsa, uppväxtvillkor och socioekonomi. Den psykiska ohälsan, som ökar, har behov av samma insatser. Målet är att förbättra barn och ungas hälsa med två procentenheter per år.

Det övergripande målet för barnrättsarbetet är att barns och ungas mänskliga rättigheter ska beaktas. De ska bemötas med respekt, ges möjlighet till utveckling och trygghet samt delaktighet och inflytande. Ett länsövergripande barnskyddsteam bedriver utbildning och verkar för att en generell kunskapsnivå inom samtliga hälso- och sjukvårdsinstanser upprätthålls kring barn som far illa. Teamet bistår konsultativt vid medicinska utredningar och vid anmälningar till de sociala och polisiära myndigheterna. Dessutom bedriver teamet även uppföljning och kvalitetssäkring samt formulerar rutiner för handläggning. De ska också utveckla kunskap om hedersrelaterad problematik.

Barnahus är en samverkan mellan polis, åklagare, socialtjänst, barnmedicin, rättsmedicin och BUP (barn- och ungdomspsykiatri) vid misstanke om misshandel eller sexuella övergrepp mot barn och ungdomar. Barnahus har två övergripande mål; dels att förstärka barns rättigheter och ge barnen bättre stöd, dels att höja kvaliteten på genomförda utredningar så att domstolarna på bättre grunder kan fälla eller fria misstänkta gärningsmän.

Bästa platsen att åldras på inspireras av Världshälsoorganisationens (WHO:s) arbete med ett äldrevänligt samhälle och hälsosamt åldrande inom områdena hälsa, hälso- och sjukvård, omsorg och rehabilitering, socialt sammanhang, livsmiljö. Tillsammans med länets kommuner skapas och stöds utveckling och förbättringar utifrån lokala behov, möjligheter och utmaningar. Region Jönköpings län vill bidra till att skapa ett mer äldrevänligt län genom samverkan, lärande, erfarenhetsutbyte, inspiration, mål och resultat. Inom äldreområdet beaktas också faktorer som levnadsvanor, delaktighet och känsla av sammanhang samt egenkraft och samskapande. Parametrar som uppmärksammas bland äldre är vikten av att arbeta fallförebyggande samt att främja fysisk aktivitet och minskat alkoholintag.

Målet för arbetet med trygg och säker vård och omsorg är att de äldre invånarna i Jönköpings län ska kunna säga "Jag får den vård jag behöver, när jag behöver den och på det sätt jag behöver den". Arbetssätten för äldre personer med behov av insatser hemma eller på särskilda boenden behöver kontinuerligt utvecklas. Samverkan, kontinuitet och proaktiva arbetssätt ger trygghet och kvalitet för individ och närstående, patientsäkerhet, trygga medarbetare och effektivt använda resurser. För målgruppen krävs hög grad av personcentrering. Vikten av koordinering, en tydlig plan i samverkan och fast läkarkontakt och vårdkontakter kan inte nog betonas. Proaktiva insatser bör prioriteras för att förhindra försämring och de negativa konsekvenser som uppkommer om sköra och mest sjuka äldre förflyttas.

Tillsammans med kommunerna fortsätter utvecklingen av vård och stöd i hemmet med primärvården
Sverigedemokraterna Region Jönköpings län, Budget och verksamhetsplan 2025 med flerårsplan
2026-2027

som bas, liksom samordnad vårdplanering vid in- och utskrivning från sjukhus. De gemensamma processerna för samverkan i utskrivningsprocess utvecklas, liksom tillgången till informationsöverföring och resultatuppföljning. Ledtiderna vid utskrivning från den slutna vården ska hållas så korta som möjligt när vistelse på sjukhus är nödvändig.

I linje med Nära vård intensifieras arbetet för att mer proaktivt öka den specialiserade vårdens insatser utanför sjukhuset i samverkan med primärvården. Syftet är att kunna ge personer vård i hemmet både i ordinärt och särskilt boende, samt på korttidsboende.

God hälso- och sjukvård

Tillsammans med Region Östergötland och Region Kalmar län har löften tagits fram till patienterna. Som patient i Sydöstra sjukvårdsområdet ska du:

- erbjudas vård som är lätt tillgänglig för kontakt, bedömning och besök
- erbjudas diagnostik och behandling samt uppföljning enligt bästa kunskap i varje möte
- vara delaktig och välinformerad genom hela vårdkedjan
- få tillgång till jämlik vård
- erbjudas bästa möjliga hälsofrämjande insatser och välfungerande screeningprogram
- få tillgång till patientsäker vård
- erbjudas kostnadseffektiv vård.

Bemötandet inom hälso- och sjukvården har stor betydelse för hur patienten upplever sin vård. Varje mänskligt möte ger uttryck för värderingar och olika människosyn. Arbetsplatser och verksamheter ska präglas av ett bra bemötande som bygger på ett humanistiskt och normmedvetet synsätt, respekt och allas lika värde.

Grundläggande för en god hälso- och sjukvård är ett etiskt förhållningssätt. Den etiska värdegrund som uttrycks i bland annat lagstiftning, i riksdagens prioriteringsbeslut, professionernas etiska riktlinjer samt i det synsätt som företräds av WHO och FN, utgör en etisk plattform för hälso- och sjukvården. Här inryms också det viktiga arbetet med jämlik vård och hälsa, jämställdhet och mänskliga rättigheter. Arbetsplatser och verksamheter ska präglas av ett bra bemötande som bygger på ett humanistiskt och normmedvetet synsätt, respekt och allas lika värde.

Etikrådet har uppdraget att övergripande initiera, stödja och stimulera etikarbetet. Detta innebär bland annat att höja den etiska kompetensen hos medarbetare och förtroendevalda, främja samtal och etisk reflektion i planering, beslut och daglig verksamhet samt att ge vägledning och stöd kring etik och förhållningssätt. Etikrådet erbjuder rådgivning både i frågor som rör enskilda patientärenden men också i mer övergripande etiska frågeställningar.

Ett uppdrag för etikrådet är att stödja det verksamhetsnära etikarbetet genom att utbilda och vägleda lokala etikombud. Etikarbetet är ett arbetsledaransvar och etikombuden utgör en viktig resurs i detta arbete. I etikrådets uppdrag ingår också att stödja arbetet med jämlik vård och hälsa, jämställdhet och mänskliga rättigheter. Etikrådet har ett samordningsansvar för den andliga vården och för utvecklingsarbetet kring existentiell hälsa.

Att arbeta personcentrerat utifrån en helhetssyn på hälsa innebär att man samtidigt beaktar både fysiska, psykiska, sociala och andliga eller existentiella behov. Olika aspekter av hälsa är nära samverkande och en bearbetning av de existentiella frågorna kan vara en förutsättning för en hälsofrämjande process i sin helhet. All vårdpersonal bör kunna ge grundläggande existentiell stöd. Satsningar på existentiell hälsa utvecklas också allt mer inom det breda folkhälsoarbetet.

E-hälsa

Region Jönköpings län arbetar för att skapa förutsättningar för en enklare vardag för patienter och medarbetare med stöd av digitaliseringens möjligheter. Detta görs i syfte att underlätta för människor att uppnå en god jämlik hälsa och välfärd, utveckla och stärka egna resurser, samt för en ökad självständighet i samhällslivet. E-hälsa är ett expanderande område med stora kvalitetsvinster för den enskilda patienten och nyttor för verksamheten, där utvecklingen av digitala verktyg ska utgå ifrån patientsäkerhet, verksamhetens och invånarens behov. Invånaren ska få en sammanhållen överblick, få

kontakt med rätt vårdnivå direkt, få hjälp med sina hälsofrågor dygnet runt och kunna kommunicera digitalt med alla vård- och omsorgsverksamheter.

Utvecklingen av e-hälsa fortsätter enligt den plan för framtidens hälso- och sjukvård som är framtagen under 2020, och digitala tjänster ska finnas som en del av verksamheternas ordinarie utbud. Genom nationell, sjukvårdsregional och lokal samverkan kring standardiserat arbetssätt kan vården effektiviseras och en ökad kvalitet och patientsäkerhet uppnås. Utgångspunkt är rätt information på rätt plats i rätt tid, med stöd av digitala verktyg för bland annat vårdplanering, kunskapsstöd, vårdprocessutveckling. För att nå detta krävs kontinuerlig utveckling och förbättring av vårdens processer och arbetssätt, men även utveckling av vårt journalsystem för att ännu bättre möta vårdens behov.

Vårdcentralerna är invånarnas huvudingång till vården och där det är möjligt ska invånaren få stöd digitalt men också fysiskt när det behövs. Den nationella målbilden för 1177 som sträcker sig till 2030 utgår från individens unika behov och situation och har fokus på omställningen till nära vård. Genom 1177.se ska invånaren nå alla verksamheter, deras digitala tjänster och nödvändig information om sig själv. 1177 ska bidra till bättre hälsa hos invånarna, bättre tillgänglighet till hälsa, vård, omsorg och tandvård samt effektivare användning av verksamhetens resurser.

Primärvård

När en invånare behöver hälso- och sjukvård ska vårdcentralen vara förstahandsvalet. Vårdcentralernas uppdrag förutsätter multiprofessionell samverkan i team och består av planerad och oplanerad vård i form av rådgivning, utredning, diagnostik, behandling, omvårdnad, rehabilitering, habilitering och uppföljning.

Vårdcentralens uppgift är att:

- bedöma och behandla sjukdomstillstånd hos de som vänder sig till vårdcentralen.
- arbeta aktivt med hälsa och erbjuda förebyggande hälsovård och hälsosamtal
- lära känna och vid behov hålla aktiv kontakt med invånarna som valt vårdcentralen i syfte att stärka invånarnas förmåga att i högre utsträckning själva kunna påverka och hantera sin hälsa
- vara vårdsamordnare utifrån invånarnas vårdbehov, vårdsamordnaren samverkar med sjukhus, kommun, patient och närstående genom att arbeta enligt överenskommelser, avtal och rutiner i samverkan för att säkerställa god och effektiv vård
- aktivt medverka till en väl sammanhållen vårdkedja när invånarna har behov av annan kompetens än den vårdcentralen kan erbjuda.
- ha ett särskilt fokus på psykisk ohälsa
- erbjuda dokumenterad överenskommelse
- erbjuda vårdsamordnare, rehabkoordinering för sjukskrivna invånare med syftet att återgå till arbete eller närma sig arbetsmarknaden, fast vårdkontakt, fast läkarkontakt och särskilda kontaktvägar till patienter som har stora vårdbehov. För dessa grupper kan hembesök med fördel kombineras med digitala kontakter.
- arbeta aktivt med att erbjuda läkarkontinuitet för invånaren
- erbjuda olika digitala tjänster utifrån behov och möjligheter, för att underlätta för invånarnas kontakt med vårdcentralerna.

Vårdcentralerna ska anpassa och vid behov utöka sina öppettider utifrån patienternas behov. Regelboken för Vårdval inom primärvården i Region Jönköpings län ger särskild ersättning för detta. Ett flexibelt öppethållande kan förbättra tillgängligheten för patienterna, men förutsätter god bemanning på vårdcentralen. Utökning av digitala tjänster sker bland annat genom att de digitala besöken ses som ett naturligt alternativ till fysiska besök.

Utvecklingen går mot att allt fler sjukvårdsinsatser görs i hemmet och allt svårare sjuka får möjlighet att vårdas hemma. För att möta behoven bör vårdcentralerna samverka med den kommunala sjukvården för att stärka det tvärprofessionella teamarbetet. Även ett utökat samarbete med den specialiserade sjukhusvården kommer att behövas.

Primärvården är en central del i genomförandet av nära vård. Därför fortsätter satsningarna riktade mot primärvården och under ytterligare två år planeras resurstillskott. Tillskottet ska i första hand säkra arbetsmiljön i primärvården genom att säkra läkarbemanningen. Att som patient ha enkel och snabb tillgång till sin vårdcentral och läkare är grunden för en välfungerande primärvård.

Patienter med stora vårdbehov, exempelvis multisjuka och äldre samt invånare med sammansatta vårdbehov, kroniska sjukdomar och funktionsnedsättningar, ska erbjudas fast läkarkontakt. Det kortsiktiga riktvärdet för fast läkarkontakt i primärvården är max 1 100 listade patienter per distriktsläkare, med 1 500 som en övre gräns. Ambitionen är att långsiktigt nå 1 100 listade per distriktsläkare.

Genom vårdcentralernas uppdrag för akuta patienter, gemensamma arbetssätt och förbättrad tillgänglighet styrs patientströmmarna dagtid och kvällstid från akutmottagningarna till rätt vårdinstans. Dagtid bedrivs närakut på vårdcentralen och på jourtid är den koncentrerad till minst tre platser. Vårdcentralernas arbete är avgörande för att stärka patienternas möjlighet att leva ett bra liv i sin hemmiljö med så litet behov av sjukhusvård som möjligt.

I förfrågningsunderlaget Primärvård inom vårdval i Jönköpings län beskrivs Region Jönköpings läns mål, vårdcentralernas uppdrag och ersättningsvillkor. Förfrågningsunderlaget fastställs av regionfullmäktige och revideras årligen som en bilaga till budget och verksamhetsplan.

Med början under 2024 genomförs under tre år ett projektarbete med en samordnare för omställningen av nära vård. Uppgiften är att säkra att kompetens och ekonomi följer med i omställningen.

Barnhälsovård, barn- och ungdomshälsan, familjecentraler och ungdomsmottagningar

Barnhälsovården i Jönköpings län arbetar enligt det nationella barnhälsovårdsprogrammet. Syftet är att bidra till mer jämlik barnhälsovård över hela landet. Programmet betonar jämlik hälsovård med generella insatser till alla familjer samt riktade insatser till familjer med behov av extra stöd.

Barn- och ungdomshälsan arbetar med den primära nivån för barn och unga 6–17 år med lindriga till medelsvåra besvär av psykisk ohälsa. Där erbjuds råd och stöd, föräldrastöd och behandling. En utbyggnad sker successivt för att möta ett växande behov.

Familjecentralen är en lättillgänglig mötesplats för familjer. Basen är den allmänna kvinno- och barnhälsovården i samverkan med öppna förskolan samt en förebyggande individ- och familjeomsorg (socialtjänst). Familjecentralen kan stötta nyblivna föräldrar med information och praktisk hjälp samt uppmuntra och stimulera ett jämställt och aktivt föräldraskap. Uppdraget utvecklas genom att arbeta uppsökande med riktade insatser till familjer med behov av extra stöd och till socioekonomiskt svaga grupper.

Ungdomsmottagningen erbjuder insatser som rör sexuell, fysisk, psykisk och social hälsa utifrån en helhetssyn på ungdomar och deras problem. Arbetet omfattar uppsökande, förebyggande och behandlande insatser och verksamheten ska vara närvarande och tillgänglig i länets alla kommuner. Länets ungdomsmottagningar drivs och samfinansieras tillsammans med kommunerna. Personalen ska ha bred yrkeskunskap som svarar mot de problem som ungdomarna väntas söka för och ungdomarna ska fritt kunna välja ungdomsmottagning. Digitala tjänster fortsätter att spridas, såsom ungdomsmottagning on-line och andra e-tjänster.

Specialiserad somatisk vård, psykiatri, rehabilitering och diagnostik

Den specialiserade vården är uppdelad i tre verksamhetsområden; medicinsk vård, kirurgisk vård samt psykiatri, rehabilitering och diagnostik. Organisationen ger förutsättning för jämlik vård där vi på bästa sätt kan möta invånarnas behov av specialiserad somatisk och psykiatrisk vård.

Utgångspunkter för den specialiserade vården:

- Primärvården är basen för länets hälso- och sjukvård
- Sjukhusvården fördelas med bredd- och spetskompetens på tre akutsjukhus
- Särskild hänsyn ska tas till fungerande vårdkedjor
- Säkerställa resurser i form av personal, kompetens, utrustning och lokaler

- Bemanna upp verksamheter som har kompetensbrist
- Främja god samverkan i hela systemet
- Antal vårdplatser ska utgå från vårdbehov
- Vara en lärande organisation.

Region Jönköpings län har idag tre välfungerande akutsjukhus där majoriteten av invånarna behandlas vid sitt närmaste sjukhus. Operation, undersökning och behandling ska kunna erbjudas nära patienten, så länge det kan göras med högsta kvalitet och med god ekonomisk hänsyn. Verksamheten ska balanseras, och det kan finnas ett behov av att viss befintlig verksamhet behöver omfördelas till att vara centraliserade till något av länsdelssjukhusen. Uppstart av ny verksamhet kan ske i Värnamo, Eksjö och Jönköping. Under 2022 fattades beslutet att "Utveckla och stärka länets tre akutsjukhus", ett dokument som tydliggör en definition av akutsjukhus i Region Jönköping län och indikerar vad som behövs för att säkerställa detta framöver.

En viktig förutsättning för välfungerande akutsjukhus är välfungerande kliniker och länskliniker på alla tre sjukhus. Ett flertal verksamheter är organiserade som länskliniker och länsliknernas uppdrag är att säkra fast bemanning, kompetensutveckling, ansvar för akutsjukhusen och den nära vården i alla länsdelar. Verksamheterna som är centraliserad inom Region Jönköpings län ska nå länets invånare jämlikt.

En lokal sjukhusledning finns på respektive sjukhus för att identifiera och hantera sjukhusgemensamma frågor. Med lokala sjukhusledningar kan "vi-känslan" på respektive sjukhus stärkas och utvecklas genom ökad delaktighet och transparens, allt i syfte att ge en jämlik vård och utveckla vården för den vi är till för, via Esther-perspektivet.

Behovet av barn- och ungdomspsykiatriens verksamhet har ökat markant under flera år. Antalet barn som behöver bättre stöd för att klara sin skolgång eller sin vardag på grund av neuropsykiatrisk funktionsnedsättning ökar. Det är angeläget med snabbt omhändertagande och korta väntetider till utredning och behandling så att stödinsatser kan erbjudas, vilka kan bli avgörande för framtida personlig utveckling och välmående.

Inom vuxenpsykiatri ökar antalet patienter som flyttas över från barn- och ungdomspsykiatri då de passerat 18-årsgränsen i väntan på utredning eller behandling. En flerårig utvecklingssatsning pågår inom området psykisk hälsa. Arbetet omfattar såväl främjande av psykisk hälsa, förebyggande och tidiga insatser som behandling, stöd och rehabilitering för personer med svår psykisk sjukdom och funktionsnedsättning.

En flerårig satsning sker också på förbättrad förlossningsvård och stärkta insatser för kvinnors hälsa, i syfte att uppnå en mer jämställd vård och jämlik hälsa.

Delar av ögonsjukvården bedrivs i vårdval. I förfrågningsunderlaget Ögonsjukvård inom vårdval i Jönköpings län beskrivs våra mål, uppdrag och ersättningsvillkor. Förfrågningsunderlaget fastställs av regionfullmäktige och revideras årligen som en bilaga till budget och flerårsplan. Något ytterligare vårdval planeras inte att införas under mandatperioden.

Antalet människor som lever med cancer ökar med 5 procent årligen. Ökningen beror på att en allt större del av befolkningen är äldre samt att bättre behandlingsmetoder och läkemedel ökar överlevnaden i cancer. De flesta cancerpatienter behandlas enligt standardiserade vårdförlopp, men det behövs mer insatser för att nå förloppens ledtider. Utvecklingen sker i nära samarbete mellan olika verksamhetsområden och den nära vården. Det finns även nationella vårdprogram för uppföljning av barncancer, en beskrivning av den vård som ska erbjudas barncanceröverlevarna.

Ett långsiktigt mål i planen för framtidens hälso- och sjukvård är att primärvården är basen, specialiserad och högspecialiserad diagnostik och sjukhusvård finns tillgänglig när den behövs. Att förflytta sjukhusens specialistvård närmare patienten och primärvården är ett led i förflyttningen mot nära vård. Ett arbete pågår för att skapa möjligheter för de som arbetar i primärvården att tala och överlägga direkt med sjukhusens specialister utan att behöva skicka remiss. Primärvården och

sjukhusvården fortsätter även att förbättra samverkan och samarbetet med kommunernas hälso- och sjukvård. Detta ger möjlighet att på ett snabbare och mer involverande sätt ge patienten en mer sammanhållen vård med kortare ledtider.

Region Jönköpings län arbetar utifrån konceptet att patienterna ska få den vård de behöver, när de behöver den och på det sätt de behöver vården. Detta innebär ett snabbt omhändertagande på akutmottagningen och att det finns en ledig vårdplats när det behövs. Under mandatperioden ska antalet vårdplatser öka och inom vården ska grundbemanningen öka främst inom dygnet runt verksamhet och på vårdcentraler i glesbygd. Det ska vara rätt bemanning på rätt plats.

Inom ambulanssjukvården pågår ett aktivt arbete med att öka tillgängligheten och inställetiden för prio 1-larm. På orter där inställetiden för ambulanser är lång har vi så kallade IVPA-larm (= I Väntan På Ambulans) i samverkan med kommunal räddningstjänst. Det innebär att räddningstjänsten på aktuell ort får larm via 112 och kan bistå i väntan på ambulans, till exempel med att utföra defibrillering vid hjärtstopp.

Ambulanssjukvården har under en längre tid sett ett ökat behov av transporter med kompetens och utrustning på en vårdnivå mellan en akutambulans och en sjukresa med Serviceresor. En utredning är genomförd med förslag på ett alternativt transportsätt för sekundärtransporter. I enlighet med utredningsförslaget implementeras hösten 2024 en dubbelbemannad transportambulans på Höglandet som kan ta flera patienter. Fordonet ska förslagsvis gå på en fast linje mellan Höglandssjukhuset, Länssjukhuset Ryhov och Linköpings universitetssjukhus måndag till fredag. Utvärdering av effekten av transportambulansen görs under 2025. Funktionen med inre befäl på SOS Alarm har permanentats under 2024.

Rehabiliteringen är ett viktigt område inom den nära vården, där arbete för att säkerställa jämlika förutsättningar behöver ske. En viktig del i den personcentrerade vården är att ta till vara individens resurser och erbjuda professionell kompetens för att stödja och utveckla dessa.

Rehabiliteringsverksamheterna omfattar många olika professioner och kompetenser som erbjuder mångskiftande insatser och aktiviteter. Inom området finns en bred rehabiliteringsresurs med fokus på funktionsnedsättningar orsakade av sjukdomar, störningar och skador samt behandling mot smärta. Samarbete mellan specialistsjukvården, vårdcentralerna och kommunerna är nödvändig för att trygga och säkra övergångarna och skapa en bra rehabiliteringsprocess för den enskilde. Det är viktigt att vid behov stödja kommunernas rehabiliteringspersonal och följa upp hela processen. I ett flertal vårdförlopp och riktlinjer lyfts rehabiliteringsinsatser fram som nödvändiga och verksamheter förväntas erbjuda dem. Digitala verktyg för rehabiliteringsprocessen ska fortsätta utvecklas.

Bemötande, behandling och rehabilitering i hela länet för personer som är våldsutövare, samt personer som utsatts för våld i nära relation har fortsatt, bland annat genom att säkerställa att adekvat utbildningsprogram med fokus på våld i nära relation inklusive hedersrelaterat våld finns tillgängligt för medarbetare.

Habiliteringen ska ge stöd och behandling till barn, ungdomar och vuxna med funktionsnedsättningar. Genom bra habilitering underlättas tillvaron för dessa personer, vilket skapar förutsättningar för större delaktighet i samhällslivet.

Inom sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocessen ansvarar hälso- och sjukvården för den medicinska bedömningen, behandlingen och rehabiliteringen. Ett samarbete har utvecklats kring sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocessen med Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen, arbetsgivare och socialtjänst. Rehabkoordinatorer finns på alla vårdcentraler, men också inom specialiserad vård på de enheter där sjukskrivning är vanligt förekommande. Syftet är att stödja personer som är sjukskrivna i återgången till arbetslivet.

Länets tre samordningsförbund bedriver finansiell samordning och ger stöd till gemensamma insatser och annan samverkan mellan oss, Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och länets kommuner. Målet är att personer i yrkesverksam ålder, med behov av samordnade rehabiliteringsinsatser från flera parter, ska nå eller förbättra sin förmåga att arbeta eller studera, det vill säga möjlighet till egen försörjning. Samordningsförbunden stödjer även aktiviteter som syftar till att få samarbetet mellan parterna att fungera mer effektivt.

Tandvård

Ansvaret för tandvård regleras i tandvårdslagen. Region Jönköpings län har ett övergripande ansvar att planera all tandvård, oavsett vem som är huvudman eller som utför den.

Folktandvården ska svara för:

- regelbunden och fullständig tandvård för barn och ungdomar, till och med det år de fyller 19 år
- specialisttandvård för vuxna
- övrig tandvård för vuxna i den omfattning som bedöms lämpligt

Det ska finnas tillräckliga resurser för patienter med särskilda behov av tandvårdsinsatser och patientgrupper med behov av särskilt stöd ska erbjudas tandvård.

Allmäntandvård bedrivs på en öppen marknad med etableringsfrihet med tandvårds- och läkemedelsförmånsverkets (TLV) referenspris som utgångspris. Allmäntandvård för vuxna finansieras av patientavgifter och ersättning från den statliga tandvårdsförsäkringen. Barntandvården finansieras av barntandvårdspeng. Folktandvården är en stor producent av tandvård.

Inom allmäntandvården kan både vuxna, barn från tre års ålder och ungdomar fritt välja både Folktandvård och privattandvårdsmottagning. Vård och behandling ska så långt som möjligt utformas och genomföras i samråd med patienten.

Tandvårdens mål är bra munhälsa på lika villkor för länets befolkning. Sambandet mellan tandhälsa och allmän hälsa är tydlig. Därför är det hälsofrämjande och förebyggande arbetet viktigt för alla patientgrupper. Allt fler äldre har egna tänder kvar högt upp i åren, vilket ställer stora krav på samverkan mellan omsorg, vård och tandvård. För att möta det ökade behovet måste nya arbetssätt och samarbete utvecklas så att rätt kompetens används inom olika områden.

Folktandvården har under många år tillsammans med andra aktörer genomfört ett framgångsrikt systematiskt och aktivt folkhälsoarbete, med målet att förbättra barn och ungdomars hälsa. Region Jönköpings län ligger i topp nationellt vad gäller kariesfrihet hos 19-åringar: 48 procent har varken fyllningar eller kariesskador. Arbetet för god tandhälsa fortsätter och ambitionsnivåerna ska vara höga. Den förebyggande tandvården behöver utvecklas för en bra munhälsa på lika villkor, både riktat till yngre och äldre.

För att patienter ska känna förtroende för tandvården och bli nöjda, krävs bra bemötande och bra omhändertagande. Alla patienter ska informeras om behandlingsalternativ, kostnad, tidsåtgång med mera.

Avgörande för att nå god tillgänglighet är att rekrytera och behålla personalen. De kliniker som finns i glesbygd behöver extra stöd för att kunna fortsätta sin verksamhet att erbjuda en jämlik tandvård.

Tandvård för personer med särskilda behov

Region Jönköpings län har ansvar att erbjuda tandvård till vuxna patienter med särskilda behov av tandvårdsinsatser och patientgrupper med behov av särskilt stöd. Det är personer i särskilda och egna boenden samt personer som omfattas av lagen om stöd och service till funktionshindrade. Med giltigt intyg erbjuds dessa patientgrupper kostnadsfri munhälsobedömning (uppsökande verksamhet) och nödvändig tandvård (N-tandvård). Tandvård ges även till andra patientgrupper som ett led i en sjukdomsbehandling (S-tandvård). Det kan till exempel vara infektionssanering inför vissa kirurgiska ingrepp. Vi ansvarar också för vissa diagnosbaserade grupper, patienter som till följd av en funktionsnedsättning har stora svårigheter att sköta sin munhygien (F-tandvård).

Hos många av dessa patienter finns möjlighet att förbättra munhälsan betydligt, vilket är viktigt för välbefinnandet och hälsan. Arbete pågår med att förbättra samarbetet mellan tandvården, sjukvården och länets kommuner.

För nödvändig tandvård och tandvård som ett led i sjukdomsbehandling samt tandvård till vissa grupper med långvariga sjukdomar eller funktionshinder betalar patienten öppenvårdsavgift. Denna

tandvård finansieras av Region Jönköpings län inom ramen för hälso- och sjukvårdens högkostnadsskydd. Det är viktigt att alla de personer som har ”Intyg om nödvändig tandvård” får sitt tandvårdsbehov bedömt och, vid behov, sådan tandvård utförd. Målet är att öka antalet personer med god munhälsa och antalet som får nödvändig tandvård utförd.

Specialisttandvård

Länsinvånarnas behov av specialisttandvård tillgodoses huvudsakligen genom Folktandvårdens odontologiska institution. Tillgången till specialiserad tandvård är avgörande för en god hälsa och livskvalitet, då befolkningen lever längre och behåller sina egna tänder långt upp i åldern, med ökat vårdbehov som följd. Konsultation och kompetensstödande arbete gentemot allmäntandvården är en viktig del i specialisttandvårdens uppdrag, för att öka allmäntandvårdens möjligheter till ett bredare omhändertagande och att erbjuda vård på rätt vårdnivå.

Kunskapsstyrning – Vår framgång räknas i liv och jämlik hälsa

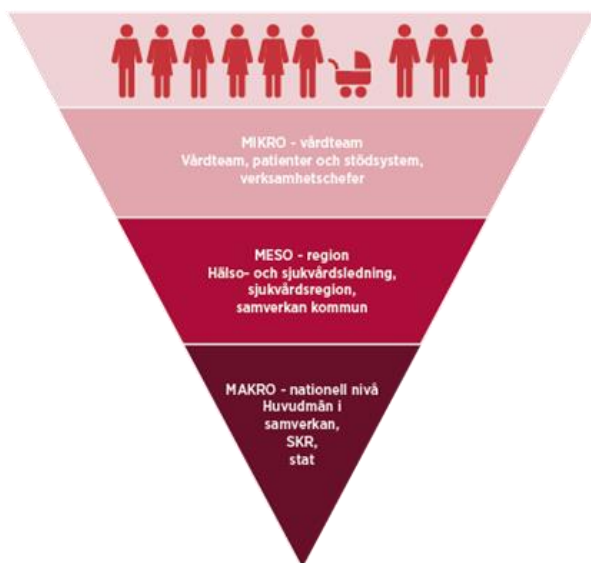
Utgångspunkten för kunskapsstyrning i hälso- och sjukvården är att bästa möjliga kunskap ska finnas tillgänglig vid varje möte mellan vårdpersonal och patient i syfte att erbjuda jämlik vård. Det ska vara lätt att göra rätt och det ska finnas förutsättningar för lärande. Värdet skapas i mötet mellan vårdpersonal och patient och vi ser kunskapsstyrningen är effektiv och ändamålsenlig.

Sedan 2018 samverkar Sveriges regioner i Nationellt system för kunskapsstyrning – hälso- och sjukvård utifrån visionen ”Vår framgång räknas i liv och jämlik hälsa – tillsammans gör vi varandra framgångsrika”. Systemet omfattar samverkan kring kunskapsstöd, stöd för uppföljning och analys och stöd för utveckling och ledarskap. Det organiserar även samverkan med statliga myndigheter, kommuner, patient- och professionsföreningar.

Medarbetare från vår organisation bidrar med kompetens till nationell och sjukvårdsregional nivå i systemet. Vi anpassar vår lokala kunskapsstyrning utifrån arbetet i programområden och samverkansgrupper. Sydöstra sjukvårdsregionen har värdskap för fyra av totalt 26 nationella programområden. Uppdraget i denna roll är att identifiera utvecklingsbehov och prioritera nationella insatser för att minska variation.

Genom samverkan i länsgemensamma programområden fokuserar vi på tillämpning av gemensam kunskap, processutveckling tillsammans med patienterna, resultatuppföljning, arbetsfördelning och effektivitet i användningen av befintliga resurser.

Figur 42 Nationellt system för kunskapsstyrning fördelas uppdrag och ansvar mellan makro-, meso- och mikronivå

Region Jönköpings län inför och använder personcentrerade och sammanhållna vårdförlopp för att systematiskt säkerställa bästa möjliga resultat med så liten variation som möjligt. Vårdförloppen täcker en eller flera delar av en vårdkedja. De beskriver flöde, åtgärder, patientens medverkan samt mål och indikatorer för uppföljning. Vid införande av vårdförlopp beaktar vi risken för undanträngningseffekter.

Sydöstra sjukvårdsregionen är ledande i utvecklingen av metoder för praktisk användning av nationella kvalitetsregister, och Registercentrum sydost har särskild kompetens inom patientmedverkan, patientrapporterade mått och förbättringskunskap.

Smittskydd, vårdhygien och Strama

Smittskydd har en myndighetsroll som bland annat innebär att särskilt övervaka de sjukdomar som regleras av smittskyddslagen, att stödja vården i smittskyddsåtgärder och smittspårning samt att hantera utbrott. Det epidemiologiska läget i länet övervakas och det pågår arbete för att begränsa spridningen av smittsamma sjukdomar.

Vaccin är en viktig del i det förebyggande arbetet mot infektionssjukdomar. Region Jönköpings län har höga ambitioner när det gäller vaccinering, framförallt de vacciner som rekommenderas av Folkhälsomyndigheten mot influensa, covid-19 och pneumokocker.

Ett kontinuerligt arbete sker för att förebygga vårdrelaterade infektioner på sjukhus, inom primärvården och inom kommunal vård och omsorg. Med hjälp av hygienombud på varje avdelning mäts följsamheten till basala hygienrutiner och stort fokus läggs på utbildning av medarbetare i olika verksamheter. Konceptet Antibiotikasmart vårdcentral och Antibiotikasmart klinik är ett effektivt arbetsätt där vårdhygien och Strama stödjer vårdverksamheterna i att ta ett samlat grepp om vårdrelaterade infektioner och antibiotikaanvändning. En fråga som tar allt mer av vårdhygiens tid i anspråk är infektionsrisker relaterade till nybyggnation eller renoveringsarbeten i vårdlokaler.

Patientsäkerhet

Region Jönköpings län har som mål att vara bland de ledande i Sverige och världen när det gäller patientsäkerhetsarbete. Den hälso- och sjukvård som utförs ska vara god och säker – överallt och alltid. Hög patientsäkerhet kräver långsiktigt och uthålligt arbete och är beroende av allas ansvar och engagemang. Det krävs ett kontinuerligt utvecklingsarbete med fokus på att uppnå säkerhet genom att optimera processer i vården samt på strategier för riskhantering. Det övergripande målet är att skapa förutsättningar för säkra arbetsätt för att ingen patient ska behöva drabbas av vårdskada.

Figur 43 Områden inom den nationella handlingsplanen för ökad patientsäkerhet

Vår organisation och vårt arbetsätt inom patientsäkerhet samordnas med det arbete som görs i nationellt, sjukvårdsregionalt och regionalt perspektiv i den nationella kunskapsstyrningen av hälso- och sjukvården. En lokal samverkansgrupp tydliggör ledning och styrning av det proaktiva arbetet

med patientsäkerhet. Ett viktigt utvecklingsområde är arbete med patientsäkerhet i anslutning till utvecklingen av den nära vården.

Viktiga framgångsfaktorer är att hälso- och sjukvården är personcentrerad, kunskapsbaserad, resultatorienterad samt organiserad för att skapa förutsättningar för en säker vård. Vi har följande strategiska angreppssätt för arbetet med patientsäkerhet:

- Utveckla och använda bästa rutiner och riktlinjer enligt evidens och beprövad erfarenhet
- Arbeta med ständiga förbättringar av processer och system för att stödja säkra arbetssätt
- Utveckla och använda arbetssätt för riskhantering
- Utveckla och använda arbetssätt för kontroll, anpassning och reaktion i den dynamiska vården för att skapa ett resiliert system
- Begränsning av vårdskadans skadeverkningar om den ändå inträffar (för patient, närstående och vårdpersonal)

Fortsatt satsning på patientsäkerhetsutbildning av medarbetare och ledare på alla nivåer, samt utveckling och forskning i nationella och internationella nätverk möjliggör utveckling. Metodikum, Region Jönköpings läns centrum för klinisk träning och medicinsk simulering, har en central betydelse för kompetensutveckling och teamträning. Patienters och brukares erfarenheter och kunskaper tas tillvara för att utveckla nya arbetssätt.

Särskilt viktiga områden i arbetet med patientsäkerhet är ledningens engagemang, patientsäkerhetskultur, arbetssätt och vårdmiljöer som minskar risken för vårdrelaterade infektioner och spridning av multiresistenta bakterier, Strama-arbetet för adekvat antibiotikaanvändning, förebygga skador av högriskläkemedel och olämplig polyfarmaci, vårdpreventionsarbetet för att minska risk för fallskada, trycksår, undernäring och ohälsa i munnen, samt åtgärder för att minska risker i vårdens övergångar.

Läkemedel

Region Jönköpings län arbetar på såväl lokal, regional och nationell nivå för att nå en rationell, säker och kostnadseffektiv läkemedelsbehandling och -användning. Målet är att ha behandlingsresultat i toppklass, men med en läkemedelskostnad som ligger i nivå med riket.

Nya läkemedel ger möjlighet till bättre behandling, men behöver vägas mot ökade läkemedelskostnader och en trygg läkemedelsförsörjning generellt. En patientsäker och kunskapsbaserad läkemedelsanvändning är centralt. Omställningen till nära vård innebär samskapande med invånare och fokus ligger på att arbeta mer personcentrerat, sammanhållet och proaktivt kring läkemedelsområdet.

Hjälpmedelsverksamhet

Området omfattar övergripande hjälpmedelsfrågor, verksamhet vid hjälpmedelscentral, audionommottagning och syncentral samt ortopedtekniska hjälpmedel. Hjälpmedelscentralen ansvarar för hjälpmedelsförsörjning till både Region Jönköpings läns verksamheter och till länets kommuner. Det är viktigt att den sammanhållna hjälpmedelsverksamheten fungerar på bästa möjliga sätt, för att kunna möta länsinvånarnas behov av hjälpmedel. Regelverket Hjälpmedel i Jönköpings län är gemensamt och målet är att länsinvånarna ska få samma möjlighet till hjälpmedel oavsett bostadsort och vem som är huvudman i det enskilda fallet.

Samverkan med kommunerna

Samverkan med länets kommuner sker utifrån det gemensamma ledningssystemet för samverkan. Tre strategigrupper inom områdena barn och ungdomar, psykiatri och missbruk samt äldre ansvarar för att omvärldsbevaka, identifiera utvecklingsområden och utifrån årliga handlingsplaner genomföra

aktiviteter i samverkan, där de gemensamma resurserna tas till vara på bästa sätt.

När allt mer vård ska ges nära hemmet finns behov av resurseffektiva arbetssätt.

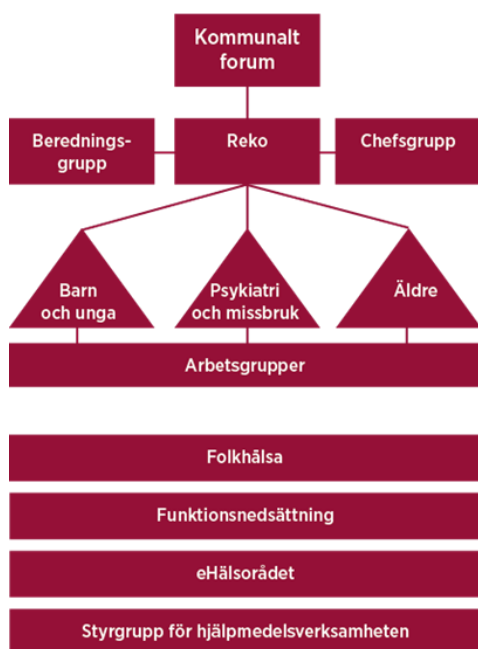
Befolkningsstrukturen med allt fler äldre invånare, teknisk och digital utveckling kräver nya samverkansstrukturer. Vi arbetar i samverkan utifrån länsinvånarnas perspektiv genom att utgå från frågan Vad är bäst för ”Esther”?

Det gemensamma arbetet utgår från värdegrunden:

- Vi utgår från patientens/brukarens behov
- Vi samarbetar aktivt över organisations- och huvudmannagränser
- Vi bemöter varandra med respekt och visar tillit vi lär av varandra och tar tillvara varandras kompetens

Utöver de tre strategigrupperna finns grupper inom folkhälsa, funktionsnedsättning, e-hälsa, samt en styrgrupp för hjälpmedelsverksamheten.

Figur 44 Kommunalt forum är ett nätverk med politiker från Region Jönköpings län och länets kommuner för samråd och inriktningsbeslut i frågor inom folkhälsa och sjukvård och regional utveckling

Arbetet som sker i samverkan med kommunerna är omfattande. Exempel inom strategigruppen Barn och unga är familjecentraler, barn- och ungdomshälsan, barnahus och ungdomsmottagningar inklusive ungdomsmottagning online. Strategigrupp Äldre leder arbetet kring Trygg och säker vård och omsorg samt palliativ vård i nära samarbete med vårdcentraler, kommuner och sjukhus samt i dialog med patienter och närstående. Detta är ett tydligt exempel på hur alla parter arbetar för att patienten ska få den bästa vården. Strategigrupp Psykiatri och missbruk leder samarbetet inom beroendevård med tillnyktringsenhet, beroendemottagning, sprutbytesmottagning och arbete kring våld i nära relationer.

Samverkan och vård i Sydöstra sjukvårdsregionen

Samverkan inom Sydöstra sjukvårdsregionen (Region Jönköpings län, Region Kalmar län och Region Östergötland) regleras i Samverkansnämndens reglemente, regionsamverkansavtalet och årliga överenskommelser med övergripande mål att:

- tillgodose invånarnas behov av hälso- och sjukvård

- främja och bidra till invånarnas hälsa
- främja och bidra till utveckling av hälso- och sjukvården i sjukvårdsregionen
- solidariskt hjälpa varandra

Samverkansnämnden beslutar om vilken sjukvård som ska samordnas inom sjukvårdsregionen. Nämnden hanterar också samverkansfrågor inom exempelvis kompetensförsörjning, digitalisering, regional utveckling och dialog med statliga myndigheter. Regionsjukvårdsledningen bereder Samverkansnämndens ärenden och verkställer nämndens beslut genom direktiv till sjukvårdsregionala verksamheter och respektive region. Regionsjukvårdsledningen följer upp kvalitet, produktion och ekonomi.

De tre regionerna utökar det gemensamma arbetet inom sex strategiska områden:

- Ledning och styrning
- Patientens egenkraft och samskapande
- Kunskapsstyrning
- Långsiktig och hållbar arbetsfördelning
- Effektiva processer
- Attrahera och utveckla kompetenser

Exempel på gemensamt arbete är operationsplanering, införande av patientöverenskommelser, ledarutveckling, upphandling och digital utveckling. Det finns även ambition att samarbeta kring universitetssjukvård och nationellt högspecialiserad vård. I det ökade gemensamma arbetet ingår systematisk uppföljning och att samnyttja resurser med spetskompetens.

En stor del av den sjukvårdsregionala samverkan sker i regionala programområden. Programområdena konkretiserar sjukvårdsregionens patientlöften och verkar för en mer kunskapsbaserad, jämlik och resurseffektiv vård i hela sjukvårdsregionen. Programområdena stöds av fyra kunskapsråd med företrädare för regionernas sjukvårdsledningar och samverkansgrupper för exempelvis uppföljning och analys, digital utveckling, läkemedel och patientsäkerhet. I Sydöstra sjukvårdsregionen prioriteras patientnära forskning. Sjukvårdsregionens avtalsmodell förenklar arbetsfördelning och vård över länsgränserna.

Kris- och katastrofmedicinsk beredskap samt civilt försvar för hälso- och sjukvården

Hälso- och sjukvården är en samhällsviktig funktion med en central roll i det civila försvaret. Det är viktigt att upprätthålla funktionaliteten inom hälso- och sjukvården i krig. Om sjukvården inte fungerar får det konsekvenser för människors liv och hälsa.

I Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om katastrofmedicinsk beredskap (SOSFS 2013:22) beskrivs vilka förmågor och obligatoriska funktioner som ska finnas i Region Jönköpings län. I hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) framgår det att regionerna ska planera sin hälso- och sjukvård så att en katastrofmedicinsk beredskap upprätthålls. För att ha en god förmåga vid kris- och katastrofmedicinska händelser krävs planläggning, utbildning och övningar. Risker och sårbarheter analyseras fortlöpande och är grunden för planeringsarbetet.

För hälso- och sjukvårdens beredskap och civilt försvar förväntas planeringstakten öka. Arbetet pågår med uppgifter inom krigsorganisation och dess bemanning (hela sjukvårdsystemet ska beaktas i arbetet), samverkan och ledning, planeringssamverkan, utbildning och övning av hälso- och sjukvårdens och dess stödfunktioners förmåga vid fredstida kriser, höjd beredskap och krig, omhändertagande av många skadade, det vill säga stärka förmågan att hantera masskadeutfall, försörjningsberedskap samt motståndskraft som innefattar robusthetshöjande åtgärder inom områdena cybersäkerhet och kontinuitetshantering. Den civila hälso- och sjukvården bör vid krig ha kapacitet att utföra vård som inte kan anstå. Arbetet med att stärka det civila försvaret för hälso- och sjukvården kommer att behöva intensifieras.

Lärande och förnyelse

I planen för framtidens hälso- och sjukvård är en av strategierna att leda och utveckla för att förstärka goda relationer som bidrar till sömlös samverkan där värde skapas tillsammans, men även att utveckla Sverigedemokraterna Region Jönköpings län, Budget och verksamhetsplan 2025 med flerårsplan 2026-2027

framtidens arbetsplats med fokus på medarbetarskap och kompetensutveckling.

För att garantera en god hälsa behövs samverkan med patient, närstående och brukarorganisationer liksom samverkan och helhetssyn mellan vårdgivare. Region Jönköpings län är en av två internationella knutpunkter för forskning och utveckling av detta arbete under benämningen co-production. Utvecklings- och kvalitetsarbetet med öppenhet, helhetssyn och samverkan, tydliga mål och tidplaner samt uppföljning är en nyckel till fortsatt utveckling.

Arbetet med värdeutveckling sker genom att öka kvalitet och minska kostnader, vilket förutsätter nya arbetssätt. Lärande och förnyelse är en självklar del i chefers och medarbetares vardag, liksom att se möjligheter, pröva nya vägar och att vara lyhörd för idéer och förslag. Förbättringsarbetet är långsiktigt och präglas av ett förebyggande syn- och arbetssätt, som omfattar ständiga förbättringar, faktabaserade beslut och samverkan.

Inom hälso- och sjukvård görs översyn av olika specialistområden för att skapa en jämlik vård. Utgångspunkten för arbetet är folkhälsa och partnerskap med patienten. Kapacitet och produktionsstyrning (KPS) är ett arbetssätt som utgår från våra invånares behov av vård och hjälper verksamheter att anpassa sina arbetssätt och processer för att leverera vård på ett tillgängligt, jämlikt, effektivt och hållbart sätt. Kostnad per patient (KPP) är ett exempel på ett uppföljnings- och analysverktyg för att styra resurser mot jämlikhet och kostnadseffektivitet. Utveckling av nya arbetssätt, fokus på innovation, hälsa och egenvård liksom Rätt använd kompetens (RAK) och digitalisering är även viktiga delar i planerna.

Forskning och utveckling

Forskning och utveckling (FoU) för hälso- och sjukvård är en central del i en kunskapsorganisation. Därför stimulerar och finansierar vi sedan länge klinisk forskning och skapar stödresurser till kunskapsbaserad vård, till exempel biblioteksverksamhet. En effekt av det är att organisationen har många aktiva forskare och en mycket god vetenskaplig aktivitet, vilket bidrar till sjukvårdens kvalitet och attraktionskraft.

Den decentraliserade läkarutbildningen och universitetssjukvården i Sydöstra sjukvårdsregionen har de senaste åren utvecklats allt mer och är av stor betydelse för den kliniska forskningen och den kliniska utvecklingen även i vår organisation.

För att stödja genomförande av klinisk forskning finns en klinisk prövningsenhet och en sjukvårdsregional stödstruktur för klinisk forskning, Forum Sydost.

Forskningsrådet i sydöstra sjukvårdsregionen, FORSS, ger projektmedel till länet för forskning och utveckling. Vi stödjer i likhet med övriga sjukvårdshuvudmän i Sverige nationellt sökbara forskningsmedel till klinisk behandlingsforskning.

Jönköping University och Region Jönköpings län har en gemensam infrastruktur, Jönköping Academy, som idag är en etablerad nationell och internationell arena för samproduktion och spridning av kunskap som bidrar till bättre hälsa och välfärd. Genom forskning om förbättring, samskapande, patientsäkerhet och förändringsledarskap samt genom nyttiggörande av vunnen kunskap ska Jönköping Academy förnya och förbättra hälso- och sjukvård och välfärd till gagn för befolkningen.

Odontologiska Institutionen bedriver teoretisk och klinisk ST-utbildning inom samtliga nio odontologiska specialiteter, såväl för egen kompetensförsörjning som utbildning av specialister för nationellt behov. Det omfattande inflödet av patientbesök och komplexa remisser tillgodoser väl bredd och svårighetsgrad för den kliniska delen ST-utbildningen.

Odontologiska Institutionens bedriver även epidemiologisk och klinisk forskning av hög kvalitet och med god spridning. Att fortsatt behålla välmeriterade medarbetare, god bemanning samt ett etablerat samarbete med andra akademiska institutioner, är nödvändigt för att garantera den vetenskapliga kompetens som förutsätts för specialistutbildning och forskning av hög kvalitet.

Då den nationella finansieringen av ST-utbildningen har förändrats, är det nödvändigt att Region Jönköpings län säkerställer fortsatt finansiering på kort och lång sikt. Detta för att attraktivitet och utbildningsförmåga över tid ska kunna garanteras och den kliniska specialistkompetensen bibehållas

på nuvarande nivå. En långsiktigt säkerställd ST-utbildning är också av vikt för att möta behovet av akademisk kompetens, liksom forsknings- och handledarkompetens till en planerad tandläkarutbildning i samverkan med Jönköping University.

Ekonomi

Tillgängliga resurser ska användas på bästa sätt för att nå målen. Det innebär att vården utformas och ges i samverkan mellan vårdens aktörer, baserat på hälsotillståndets svårighetsgrad och åtgärdernas kostnadseffektivitet. Balans mellan verksamhetens uppdrag, personalkostnader och ekonomiska ramar måste upprätthållas för att behålla en långsiktig och stabil utveckling.

Det krävs lättillgänglig och rättvisande information om såväl prestationer som resultat. Då kan kostnader ställas i relation till utförda prestationer och nådda resultat. Inom den specialiserade vården har Kostnad per patient (KPP) införts som ett viktigt stöd för en kostnadseffektiv verksamhet och det pågår införande inom primärvården.

För att bedöma kostnadseffektivitet är det också viktigt att vi jämför oss med övriga regioner. Inriktningsmålet är att ligga i nedre kvartilen avseende strukturjusterad hälso- och sjukvårdskostnad per invånare, samtidigt som vi levererar behandlingsresultat i toppklass.

De riktade statsbidragen inom hälso- och sjukvård är i de flesta fall knutna till en nationell överenskommelse mellan staten och Sveriges kommuner och regioner (SKR). Dessa överenskommelser fokuserar på identifierade områden som är viktiga för utvecklingen av den samlade hälso- och sjukvården i Sverige. Samarbetet mellan SKR och regeringen sker inom områden som båda parter har identifierat som särskilt viktiga för den fortsatta utvecklingen av hälsa, vård och omsorg i kommuner och regioner. Varje överenskommelse beslutas separat av regeringen, oftast i december för det kommande året. I överenskommelserna, som kan vara ett- eller fleråriga, regleras insatser regionerna behöver utföra för att erhålla statsbidragen samt hur insatserna ska återredovisas.

Patientavgifter

Hälso- och sjukvårdens avgifter och egenavgifter och bidrag inom hjälpmedelsområdet redovisas i intranätet, på Region Jönköpings läns webbplats rjl.se/1177.se samt i särskild bilaga till budgeten.

Tandvårdstaxan

Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket (TLV) beslutar sedan 2008 om referenspriser för de tandvårdsåtgärder som ingår i det statliga tandvårdsstödet. Region Jönköpings län avviker från referensprislistan med cirka 7 procent 2024. Jämfört med riket i övrigt har Region Jönköpings län en låg avgift i tandvårdstaxan.

Följande principer avser både allmäntandvård och specialisttandvård och sätter ramen för hur de olika åtgärderna inom folktandvården prissätts.

- Taxan ska i största möjliga utsträckning följa referensprislistan
- Den totala intäkten (åtgärd*volym*pris) får avvika cirka 7 procent från referensprislistans totala intäkt. Detta gäller under förutsättning att referensprislistan inte höjas mer än normalt inför 2025
- Frisktandvården ska vara självfinansierad
- Barntandvårdspenget ökar med index.

Medborgare och kund

Skapa värde med kunden och intressenter

En organisations långsiktiga framgång beror på dess förmåga att skapa värde tillsammans med de som den finns till för. Kundernas och intressenternas uttalade och underförstådda behov, krav, önskemål och förväntningar är vägledande för organisationens beslut och handlande.

Kunder är de vår verksamhet ytterst finns till för, ”Esther med närstående”, invånare, deltagare, elever, patienter, besökare, resenärer, brukare etc.

Interna kunder: Kunder inom vår egen organisation

Intressenter: Samarbetspartners, företag, kommuner, andra regioner, privata vårdgivare, leverantörer etc.

Strategiska mål: Bästa plats att växa upp, leva, verka och åldras på

Framgångsfaktorer: Nöjda kunder och intressenter

Uppdrag	Beskrivning
Införa gemensam dokumenterad överenskommelse mellan patient och vårdgivare.	Patient och vården vet vem som gör vad och en dokumenterad överenskommelse ska erbjudas inom hela hälso- och sjukvården. I överenskommelsen ingår en sammanhållen planering, fast vårdkontakt och fast läkarkontakt samt bokade tider i samråd.
Öka patientens kunskap om sin sjukdom.	Region Jönköpings ska ha välinformerade och trygga patienter i hela länet. Exempel på åtgärder är införandet av patientens kunskapsstöd, samt att skapa mötesplatser och nätverk för personer med kroniska sjukdomar och deras närstående.
Ett treårigt projekt med en samordnare för omställningen till nära vård startas under 2024.	Under tre år genomförs ett projektarbete med en samordnare för omställningen av nära vård. Uppgiften är att säkra att kompetens och ekonomi följer med i omställningen.

Mätetal	Målvärde	Resultat 2022	Resultat 2023	Periodicitet
 Patienttillfredsställelse - andel nöjda patienter	90 %	81 %	88 %	År
 Jag har tillgång till den hälso- och sjukvård jag behöver - Instämmer helt/delvis.	90 %	89 %	92 %	År
 Andel i befolkningen som har stort/mycket stort förtroende för hälso- och sjukvården i sin helhet i sin region	75 %	77 %	79 %	År

Framgångsfaktorer: God tillgänglighet

Uppdrag	Beskrivning
Förbättra tillgängligheten till sjukvårdsrådgivning.	1177 via webb eller telefon ska vara individens kontakt med vården. 1177 direkt är en ny e-tjänst för automatiserad symtombedömning, hänvisning och chatt. Detta tillsammans med utveckling av 1177 på telefon ska ge en bättre tillgänglighet.
Förbättra tillgängligheten till vården och tandvården utifrån systemmätetal och mål för verksamheterna.	Tillgängligheten ska förbättras inom alla områden.
Erbjuda fast vårdkontakt och enkla kontaktvägar in till vårdcentralerna.	Det ska vara enkelt att komma i kontakt med sin fasta vårdkontakt, samt vägen in till vårdcentralerna för patienter med stort vårdbehov. Region Jönköpings län ska arbeta aktivt med att uppnå bemanningsmålet inom primärvården med det långsiktiga målet 1100 listade patienter.

Uppdrag	Beskrivning
Förbättra tillgängligheten och omhändertagandet av barn och ungdomars psykiska hälsa.	God tillgänglighet till den primära nivån och specialistnivå för utredning och behandling när det behövs.
Under mandatperioden ska Region Jönköpings län säkra akutvårdkedjan för att patienter ska få ett snabbare och säkrare omhändertagande i hela länet.	Det innebär en översyn över tillgängligheten och samarbetet inom 1177, ambulans, akutmottagningar, vårdavdelningar/mottagningar, närakuter och vårdcentraler, samt samarbete med kommunerna. De äldre är en särskilt viktig målgrupp.
Tillse att det finns vårdplatser efter behov på de tre akutsjukhusen.	Detta innebär att det finns en ledig vårdplats när det behövs. Under mandatperioden ska antalet vårdplatser öka.

Mätetal	Målvärde	Resultat 2022	Resultat 2023	Periodicitet
🚩 Medicinsk bedömning i primärvården inom tre dagar.	90 %	82 %	85 %	Månad
🚩 Faktisk väntetid till första besök inom 60 dagar i specialiserad vård nationell rapportering.	80 %	68 %	69 %	Månad
🚩 Genomförda återbesök inom medicinskt måldatum	90 %	77 %	78 %	Månad
🚩 Faktisk väntetid till operation/åtgärd inom 60 dagar, specialiserad vård	80 %	69 %	73 %	Månad
🚩 Tid till ambulans - andel prio 1 larm inom 20 minuter	80 %	68 %	71 %	Månad
🚩 Täckningsgrad för den uppsökande verksamheten (munhälsobedömningar)	90 %	85%	91%	Tertial
🚩 Andel berättigade till nödvändig tandvård som fått den utförd	80 %	53 %	60 %	Tertial
🚩 Allmäntandvård: Andel revisionspatienter i tid till undersökning och behandling	90 %	78 %	72 %	Månad
🚩 Tillgänglighet specialisttandvård inom 60 dagar efter remiss	80 %	40 %	59 %	Månad

Framgångsfaktorer: God och jämlik hälsa

Uppdrag	Beskrivning
Förbättra folkhälsan hos länets invånare.	Fortsätta att arbeta med "Bästa platsen" för att förbättra folkhälsan hos länets invånare. Tillsammans med länets kommuner och civilsamhället arbeta med att skapa förbättringar utifrån lokala behov och gemensamma möjligheter och utmaningar.
Arbeta för en mer jämlik hälsa hos utrikesfödda invånare.	Arbeta för en mer jämlik hälsa hos utrikesfödda invånare genom bland annat insatser från hälsokommunikatörer och med spridning och utveckling av konceptet Hälsoguider till fler kommuner. Öka den kulturella förståelsen inom hälso- sjukvården om hur målgruppens behov kan skilja sig i bemötande i förhållande till andra.

Uppdrag	Beskrivning
Förbättra barn och ungas hälsa.	Arbetet för barn och ungas hälsa behöver fortsätta att utvecklas. För att förbättra barn och ungas hälsa prioriteras exempelvis områden som att fullföljda studier, psykisk hälsa och fysisk aktivitet. Exempel på aktiviteter är spridning av elevhälsocentraler efter utvärdering. Inför ett obesitasteam är ett annat exempel. Ungdomsmottagningen ska arbeta tillsammans med elevhälsan och elevhälsocentraler för att arbeta mer förebyggande.
Förebyggande insatser som stöd till nyblivna föräldrar.	Familjecentralerna genomför utvecklingsarbete kring föräldraskapsstöd för länets familjecentraler, och arbetar uppsökande med riktade insatser till familjer med behov av extra stöd.
Främja äldres hälsa.	Arbeta riktat mot äldre för att främja äldres hälsa, identifiera och erbjuda behandling för att motverka psykisk ohälsa, suicid och ofrivillig ensamhet. Fokus även på levnadsvanor, framförallt stillasittande och äldres alkoholvanor. Nya samverkansformer etableras och utvecklas med fokus på ett äldrevänligt län och ett äldrevänligt hälso- och sjukvårdssystem.
Arbeta målinriktat med att skapa trygghet och säker vård och omsorg.	Arbeta aktivt med att sprida gemensamt framtagna arbetssätt för att arbeta proaktivt i den Nära vården. Utveckla och förbättra samarbetet med länets 13 kommuner och stärka den lokala samverkan mellan vårdcentralerna och den kommunala hälso- och sjukvården. Fortsatt utveckling av läkarstöd till de särskilda boendena och den kommunala hemsjukvården.
Förbättra tandvården för patienter med särskilda behov.	Hos många patienter med särskilda behov finns möjlighet att förbättra munhälsan betydligt, vilket är viktigt för välbefinnandet och hälsan. Det krävs ett förbättrat samarbete mellan tandvården, sjukvården och länets kommuner

Mätetal	Målvärde	Resultat 2022	Resultat 2023	Periodicitet
 Andel kariesfria 19-åringar	45 %	47 %	48 %	År

Process och produktion

Utveckla värdeskapande processer

Organisationens verksamhet ses som processer som skapar värde med kunden och intressenter. Processorientering stimulerar förebyggande arbete, att grundorsaker till problem identifieras och att faktabaserade beslut tas. Processerna är utformade för att skapa förutsägbara resultat. Samtidigt finns förmågan att snabbt ställa om med hänsyn till förändrade behov från kunden och intressenter.

Strategiska mål: Enklare vardag för invånare och medarbetare

Framgångsfaktorer: Utveckling av arbetssätt och digitala tjänster

Uppdrag	Beskrivning
Öka användningen av digitala tjänster och system för vård, hälsa och prevention.	Implementering av e-hälsa ska ske på ett för verksamheten kostnadseffektivt sätt som leder till kvalitetsförbättringar inom vården och för patienten. Införa struktur och lösningar för ordinerad egenmonitorering är ett exempel på lösning.
1177.se utvecklas till att bli en viktig digital ingång till vården och	Vårdcentralerna är invånarnas huvudingång till vården och där det är möjligt ska invånaren få stöd digitalt men också fysiskt när det

Uppdrag	Beskrivning
samlingsplats för nödvändig information om hälsa, vård och tandvård.	behövs. Genom att logga in på 1177.se ska invånaren nå alla verksamheter, deras digitala tjänster och nödvändig information om sig själv.
Förbättra dialogen mellan sjukhusens specialistvård och primärvården genom sömlös vård och övergångar.	Ett arbete pågår för att skapa möjligheter för att ha dialog mellan de som arbetar i primärvården och sjukhusens specialister utan att behöva skicka remiss. Systemet utvecklas att även förbättra samverkan och samarbetet med kommunernas hälso- och sjukvård.

Strategiska mål: Bästa möjliga kvalitet

Framgångsfaktorer: Hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande

Uppdrag	Beskrivning
Stödja invånare att främja hälsosamma levnadsvanor med minskad klimatpåverkan.	Stöd till vården i det systematiska arbetet med att uppmärksamma, åtgärda och följa upp personer som har behov av stöd till levnadsvaneförändring. Region Jönköpings län och länets kommuner satsar gemensamt på att utveckla Hälsocenter tillsammans med invånare, civilsamhälle och föreningsliv. Målgruppen är invånare, främst vuxna, som på grund av sin livsstil eller en eller flera levnadsvanor har risk för framtida ohälsa. Även uppmärksamma invånare om betydelsen av hur hälsosamma matvanor stämmer överens med hållbara matvanor ur ett miljöperspektiv.
Stödja kommunernas rehabiliteringspersonal med specialistkompetens och följa upp hela rehabiliteringsprocessen.	Samarbete med specialistsjukvården, vårdcentralerna och kommunerna är nödvändig för trygga och säkra övergångar och en bra rehabiliteringsprocess för den enskilde. Det är viktigt att Region Jönköpings län vid behov stödjer kommunernas rehabiliteringspersonal och följer upp hela rehabiliteringsprocessen.
Samordna arbetet kring suicidprevention i länet.	En nyligen framtagen Regional handlingsplan ligger till grund för Region Jönköpings läns suicidpreventionsarbete. Arbetet sker i samarbete med länets kommuner.
Arbeta för en hög vaccinationstäckning bland äldre.	Vaccinationer är en viktig del i det förebyggande arbetet mot infektionssjukdomar. Vaccination mot influensa och covid-19 erbjuds inför vintersäsongen. Pneumokockvaccination är nu ett nationellt program och erbjuds året runt.
Stödja arbetet med att vaccinera mot TBE.	Antalet fall av TBE ökar och smittan breder ut sig över större delar av länet. Effektiva vaccin finns för både barn och vuxna. Sedan 2024 erbjuds kostnadsfri vaccination mot TBE för barn mellan 3-18 år.

Framgångsfaktorer: Säker verksamhet

Uppdrag	Beskrivning
Stärka hälso- och sjukvårdens och dess stödfunktioners förmåga vid fredstida kriser, höjd beredskap och krig.	Utbildning och övning inom området katastrofmedicinsk beredskap och civilt försvar för hälso- och sjukvårdspersonal samt dess stödfunktioner behöver öka. Personalens uthållighet och kunskapsutveckling vid en längre kris har visat sig vara en utmaning.
Under planperioden anpassas Region Jönköpings läns patientsäkerhetsarbete	I handlingsplanen beskrivs: • Mål – god och säker vård, överallt, alltid

Uppdrag	Beskrivning
till Socialstyrelsens nationella handlingsplan för ökad patientsäkerhet, Agera för säker vård.	<ul style="list-style-type: none"> • Grundläggande förutsättningar för patientsäkerhet – engagerad ledning och tydlig styrning, god säkerhetskultur, adekvat kompetens och bemanning, och patienten som medskapare • Fem fokusområden
Arbeta med rätt antibiotikaförskrivning och att minska vårdrelaterade infektioner.	Strama (samverkan mot antibiotikaresistens) arbetar för en rationell antibiotikaanvändning. Antibiotikaförbrukningen i öppen och slutenvård följs upp och återkopplas till verksamheterna. Bland annat görs årliga besök till varje vårdcentral där diagnoskopplad förskrivning redovisas på förskrivarnivå. Genom konceptet ”Antibiotikasmart” stöttas enheterna att själva arbeta med vårdrelaterade infektioner och antibiotikaanvändning.
Agera för en säker läkemedelsanvändning.	Region Jönköpings län arbetar med att minska negativa händelser orsakade av läkemedel. Arbetet sker genom att minska olämplig polyfarmaci, förebygga fel i vårdövergångar och minimera skador orsakade av högriskläkemedel.

Mätetal	Målvärde	Resultat 2022	Resultat 2023	Periodicitet
 Vårdprevention	90 %	84 %	Resultat saknas	Tertial

Framgångsfaktorer: Ändamålsenliga, resurseffektiva och hållbara processer

Uppdrag	Beskrivning
Fortsätta implementering och utveckling av och kunskapsstyrning med syfte att erbjuda god och jämlik vård.	Underlätta för medarbetare och chefer att använda bästa möjliga kunskap. Minska variation med hjälp av resultatjämförelser och gemensamma kunskapsstöd. Öka patientmedverkan i utvecklingen av hälso- och sjukvården. Effektivisera samverkan mellan vårdnivåer och öka samverkan med kommunerna. Ett prioriterat område är omhändertagande av patienter med kroniska sjukdomar.
Utökning av intensivvården i länet.	En utökning är genomförd med en intensivvårdsplats på Ryhov. Personalförstärkning på Höglandssjukhuset och Värnamo sjukhus genomförs under en treårsperiod.
Utifrån utredningen av intermediärvårdplatser under 2024 besluta om fortsättning.	En utredning av eventuellt behov av intermediärvårdplatser genomförs under 2024. En nationell definition av intermediärvårdplatser är klar och utgör grund för utredningen.
Fortsatt utveckling av cancervården.	Arbeta för att uppnå målen för standardiserade vårdförlopp. Öka deltagandet i screeningprogram, organiserad prostatacancertestning samt stärka rehabiliteringskedjan.
Erbjuda avancerad läkemedelsbehandling nära patienten.	En effektiv vård utvecklas inom länet så att behandling kan ges så nära patienten som möjligt med bibehållen hög patientsäkerhet.
Utforma den palliativa vården så att alla länsinvånare har jämlik tillgång till palliativ vård dygnet runt.	Den palliativa vården bedrivs utifrån det nationella vårdprogrammet i samspel mellan kommunal vård och omsorg, vårdcentraler och specialiserad vård i Jönköpings län. Specialiserad sjukvård i hemmet (SSIH) samverkar med länets kommuner och primärvård i utvecklingen av den palliativa vården.
För att uppnå en mer jämställd vård och jämlik hälsa genomförs en flerårig satsning för förbättrad förlossningsvård och stärkta insatser för kvinnors hälsa.	Fortsätta utveckla en sammanhållen, jämlik och personcentrerad vårdkedja baserat på kvinnors olika behov från graviditet till förlossning och eftervård. Under 2024 tillförs ytterligare resurser för att stärka eftervården efter förlossning. Personer som utsatts för sexuellt våld och könsstympning ska få tillgång till en god vård baserad på bästa möjliga kunskap

Uppdrag	Beskrivning
Arbeta med särskilda utvecklingsområden för patienter med psykisk sjukdom.	Exempel på utvecklingsområden är : - bättre somatisk hälsa hos personer med psykisk sjukdom. - utveckla utredning, stöd och behandling för personer som har eller som riskerar utveckla posttraumatiskt stressyndrom (PTSD). - införa vård och insatsprogram för psykiatrisk sjukdom
Tillhandahålla en rationell och hållbar läkemedelsförsörjning.	Region Jönköpings län arbetar kontinuerligt med lokaler, logistiklösningar, lagernivåer och information för att säkerställa en robust läkemedelsförsörjning. Arbetet pågår ständigt kring tillgänglighet av läkemedel, t. ex restnoterade läkemedel. Region Jönköpings län arbetar även för att uppnå en klok läkemedelsanvändning ur miljösynpunkt.
Arbeta för en kostnadseffektiv och jämlik läkemedelsbehandling.	Region Jönköpings län arbetar med upphandling av läkemedel och ordnat införande utifrån nationella, regionala och lokala avtal. Arbetet sker också för att nå en jämlik läkemedelsanvändning.
Skapa förutsättningar för patientdelaktighet i läkemedelsbehandling.	Region Jönköpings län arbetar för ökad patientdelaktighet i läkemedelsbehandlingen, i den mån patienten önskar, kan och vill. Arbetet innebär att region Jönköpings län samskapar vård med invånare och fokus ligger på att arbeta mer personcentrerat, sammanhållet och proaktivt till exempel genom omställningen till Nära vård.
Följa alla delar i överenskommelsen ”Riktlinjer för länskliniker”.	Handlingsplanen för att stärka länskliniker följs årligen.
Arbetsuppgifter som idag till stor del sköts av sjukvårdsutbildad personal ska där det är möjligt, på ett kostnadseffektivt sätt, flyttas över till servicepersonal.	Bra och välfungerande vårdnära servicetjänster är viktiga delar för att verksamheterna ska fungera. Arbetsuppgifter som idag till stor del sköts av sjukvårdsutbildad personal ska där det är möjligt, på ett kostnadseffektivt sätt flyttas över till servicepersonal och därmed ge förutsättningar för en effektiv, tillgänglig och säker vård där den samlade kompetensen används på bästa möjliga sätt. Exempel på detta är patientnära städning, måltidshantering, förråds- och textihantering samt patienttransporter. Vårdnära service är en viktig del i arbetet för rätt använd kompetens.
Åstadkomma bästa möjliga resultat till lägsta kostnad varje gång.	Utifrån konceptet Kloka kliniska val, arbeta med att minska över- och feldiagnostik och behandling. Minska lågvärdesvård, och främja patientcentrerad vård (involvera patienterna i beslut av diagnostik och behandling), ökad grad av evidensbaserad praxis.

Mätetal	Målvärde	Resultat 2022	Resultat 2023	Periodicitet
 Indikatorer i öppna jämförelser	60 %	66 %	48 %	År
 Standardiserade vårdförlopp - andel inom max ledtid	80 %	34 %	33 %	Månad
 Standardiserade vårdförlopp - andel utredda patienter i SVF	70 %	102 %	97 %	Månad

Lärande och förnyelse

Förbättrar verksamheten och skapa innovationer

Framgångsrik hållbar verksamhet över tid kräver såväl ständiga förbättringar som innovation av produkter, tjänster och processer. Förutsättningen för detta är en kultur som stimulerar till kontinuerligt lärande, kreativitet och nya idéer. Genom jämförelser med ledande organisationer få ledare och medarbetare kunskap om vad som kan uppnås och vägen dit. Ett systematiskt och uthålligt

förbättringsarbete leder till nöjdare kunder, nöjdare medarbetare, bättre samhälle och miljö samt ökad effektivitet.

Strategiska mål: Bäst på att förbättra och förnya

Framgångsfaktorer: Förbättringskunskap

Uppdrag	Beskrivning
Kortare ledtider från kontakt till utförd vårdåtgärd.	Kapacitet och produktionsstyrning (KPS) är en arbetsmetod för att utifrån patientperspektiv på ett resurseffektivt sätt anpassa verksamhetens planering och arbetssätt, för att uppnå en sammanhållen vård över verksamhetsgränser.

Framgångsfaktorer: Professionell kunskap

Uppdrag	Beskrivning
Arbeta aktivt med kompetensutveckling, samt erbjuda utbildnings- och forskningsmöjligheter.	Forskning och utveckling (FoU) för hälso- och sjukvård är en central del i en kunskapsorganisation och Region Jönköping län har därför sedan lång tid stimulerat och finansierat klinisk forskning.

Framgångsfaktorer: Forskning

Uppdrag	Beskrivning
Identifiera, kartlägga, samordna och stödja strategiska forskningsområden och kunskapsunderlag i arbetet med nära vård.	En viktig och prioriterad uppgift för Jönköping Academy och Region Jönköpings läns egen FoU-enhet Futurum de kommande åren är att identifiera, kartlägga, samordna och stödja strategiska forskningsområden och kunskapsunderlag i arbetet med omställningen till nära vård. Stödja professur på Jönköping Academy.

Mätetal	Målvärde	Resultat 2022	Resultat 2023	Periodicitet
 Antal forskarutbildade medarbetare	>125 st.	153	156	År
 Antal publikationer	>150 st.	175	161	År

Ekonomi

Leder för hållbarhet

Med engagerade ledare som utgår från kund- och intressentbehov förstärks en kultur som skapar förutsättning för hållbar utveckling. Ledare ser verksamheten, dess produkter, tjänster och processer som delar i en större helhet och verkar aktivt för att förbättra samhälle, miljö och ekonomi. Ledare tar till vara och utvecklar medarbetarnas och organisationens samlade kompetens och.

Strategiska mål: God och hållbar hushållning

Framgångsfaktorer: Kostnadseffektiv verksamhet

Uppdrag	Beskrivning
Följa omställningen och förstärkningen av den nära vården.	Ambitionen är att successivt förstärka den nära vården. Primärvårdens budget utöver index ska öka.

Uppdrag	Beskrivning
Se över att resurserna har en jämlig fördelning utifrån länsinvånarnas behov av vård.	Budgeten kan justeras utifrån förändrade behov och införandet av nya arbetssätt.

Mätetal	Målvärde	Resultat 2022	Resultat 2023	Periodicitet
✚ Ekonomi i balans	0 tkr	1 349 tkr	-321 726 tkr	Månad
✚ Prognos	Inte överstiga budget			Tertial

Finansiella rapporter

Det övergripande finansiella målet för god hushållning är att Region Jönköpings län över tid ska finansiera investeringarna med egna medel. Utgångspunkten är att Region Jönköpings läns verksamheter inte kostar mer än vad som kan finansieras genom skatteintäkter och statsbidrag.

RESULTATBUDGET

Resultatbudgeten omfattar verksamhetsförändringar som redovisats i tidigare avsnitt. Pris- och löneförändringar liksom förändringar i skatteintäkter och kommunal utjämning för åren 2025–2027 är baserade på Sveriges Kommuner och Regioners bedömningar per april 2024.

Resultaträkning

miljoner kronor	Utfall 2023	Budget 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
Verksamhetens nettokostnad	-14 334	-15 009	-15 310	-15 771	-16 349
Skatteintäkter	10 692	10 891	11 350	11 774	12 215
Kommunal utjämning o statsbidrag	3 511	3 613	3 878	4 024	4 159
Verksamhetens resultat (före finansnetto)	-131	-505	-82	27	25
Finansnetto	193	-161	153	292	236
Resultat	62	-666	71	319	261

FINANSIERINGSBUDGET (Egenfinansiering av investeringar)

Det finansiella målet som sträcker sig över perioden 2015–2025.

Egenfinansiering av investeringar, budget 2025 med flerårsplan 2026-2027

miljoner kronor	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Budget 2024	Budget 2025	Summa 2015-2025	Plan 2026	Plan 2027
Verksamhetens resultat (före finansnetto)	235	213	313	251	846	1 204	752	1 033	175	-171	255	5 106		
Resultat (sista raden)													319	261
Avskrivningar	369	385	398	374	361	406	452	503	510	545	572	4 875	588	604
Egna medel	604	598	711	625	1 207	1 610	1 204	1 536	685	374	827	9 981	907	865
Investeringar detaljer	-338	-613	-837	-819	-1 186	-974	-572	-533	-1 189	-851	-1 113	-9 025	-944	-826
Egenfinansiering	266	-15	-126	-194	22	636	632	1 003	-504	-477	-286	956	-38	39

År 2015-2025 redovisas enligt fullfond, från år 2026 enligt blandmodellen

Egenfinansiering av investeringar, budget 2025 med flerårsplan 2026-2028 samt 2029

miljoner kronor	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028	Plan 2029
Fastigheter om- och nybyggnation	998	799	660	714	724
Övrigt, ej egen investering	0	0	0	0	100
Inventarier	265	265	265	265	265
TOTAL INVESTERINGSKALKYL	1 263	1 064	925	979	1 089
- varav pågående/beslutade projekt	1 058	691	400	343	344
- utrymme för nya beslut	55	253	427	529	636
BERÄKNAD UTBETALNING	1 113	944	826	872	980

Generella statsbidrag och utjämningsbidrag

miljoner kronor	Utfall 2023	Budget 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
Inkomstutjämnning	2 160	2 250	2 355	2 461	2 556
Kostnadsutjämnning	-42	-62	-53	-52	-53
Regleringsavgift/bidrag	158	137	135	80	21
Läkemedelsbidrag	1 232	1 288	1 441	1 535	1 635
Summa	3 508	3 613	3 878	4 024	4 159

Balansbudget

miljoner kronor	Utfall 2023	Budget 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
Tillgångar					
Anläggningstillgångar	6 850	7 302	7 993	8 469	8 790
Omsättningstillgångar	12 102	12 101	11 872	11 824	11 932
– varav finansiella omsättningstillgångar	10 485	10 484	10 255	10 207	10 315
Summa	18 952	19 403	19 865	20 293	20 722
Eget kapital, avsättningar och skulder					
Eget kapital	9 249	8 583	8 655	8 975	9 237
Avsättningar (pensioner mm)	6 607	7 727	8 120	8 231	8 398
Skulder	3 096	3 093	3 090	3 087	3 087
Summa	18 952	19 403	19 865	20 293	20 722

Kassaflöde

miljoner kronor	Utfall 2023	Budget 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
Den löpande verksamheten					
Årets resultat	62	-666	71	319	261
Avskrivningar	510	545	572	588	604
Avsättningar (netto)	1 023	1 120	393	111	167
Rörelsekapitalförändring och pensionsplacerings förändring	-901	0	-388	-402	-422
Kassaflöde från löpande verksamhet	694	999	648	616	610
Investeringsverksamhet	-1 194	-997	-1 263	-1 064	-925
Förändring långfristiga fordringar och skulder	-3	-3	-3	-3	0
Förändring likvida medel – kassaflöde rörelseplaceringar	-503	-1	-618	-451	-315

Finansiella nyckeltal

procent	Utfall 2023	Budget 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
Resultat i förhållande till skatt och statsbidrag	0,4%	-4,6%	0,5%	2,0%	1,6%
Nettokostnadsförändring	12,4%	4,7%	2,0%	3,0%	3,7%
Skatteintäkter och statsbidrag/ utjämnning - förändring	5,2%	2,1%	5,0%	3,7%	3,6%
Soliditet	48,8%	44,2%	43,6%	44,2%	44,6%

Regionfullmäktiges direktiv till styrelse och nämnder avseende budget 2025

GRUNDLÄGGANDE PRINCIPER

Beräkning av verksamhetens nettokostnad

Utgiftsramarna per nämnd och verksamhetsområde utgår från beslutad budget för 2024 med hänsyn tagen till beslutade förändringar under året samt de utökningsramar som påverkar.

Regionfullmäktige fördelar budgeten på nivåerna regionstyrelse och nämnder samt utgiftsramar per verksamhetsområde. Utgiftsramarna är uppräknade med index för kostnadsökningar avseende löner och priser (LPIK Löne- och prisförändringar för regioner) vilket fastställs av Sveriges Kommuner och Regioner (SKR). Utgiftsförändringar i budgeten för 2025 finns specificerade i tabellen.

Generella och riktade statsbidrag

Huvudprincipen för generella och riktade statsbidrag är att de är en del av finansieringen för Region Jönköpings län.

Regionstyrelsen och nämndernas ansvar

Regionstyrelsen ska leda och samordna förvaltningen av Region Jönköpings läns angelägenheter och ha uppsikt över nämndernas och de regionägda bolagens verksamhet. Regionstyrelsen och nämnderna har att fatta beslut inom ramen för Budget med verksamhetsplan 2025.

Regionstyrelse och nämnder har befogenhet att inom nämndens totala budgetram under året göra förändringar mellan verksamhetsområden i de fall det är en del i att uppnå fullmäktiges beslutade Budget med verksamhetsplan 2025. Utöver det har regionstyrelse och nämnder befogenhet att inom ram under året göra förändringar till följd av oförutsedda händelser eller annan händelse, som till sin karaktär eller av tidsskäl inte kan avvakta beslut i regionfullmäktige.

Regionstyrelsens anslag för oförutsedda utgifter med mera uppgår till **30 miljoner kronor**. Detta är avsatt för större oförutsedda händelser som kräver att Region Jönköpings län tar ansvar och kan behöva göra något utöver det som tidigare beslutats.

Regionstyrelsen har att pröva frågan om medel ska anvisas för ökade lokalkostnader i anslagsfinansierad verksamhet till följd av större fastighetsinvestering. Samma gäller vid ökade kapitalkostnader i anslagsfinansierad verksamhet till följd av större inventarieinvestering. Finansiering sker med utrymme för ökade avskrivningskostnader.

Partistöd och partianslag

Partianslag

I syfte att ge de partier som är företrädare i regionfullmäktige förutsättningar för partigrupsarbete så anvisar regionfullmäktige en årlig budget.

Det totala partianslaget beslutas i budget och fördelas vidare till respektive parti. Beräkningen fastslås i RJL 2021/857, Arvodesregler för förtroendevalda inom Region Jönköpings län.

- 2% av totala budgetbeloppet fördelas proportionerligt till de partier som representerade i fullmäktige
- Resterande del fördelas utifrån antal mandat.

Respektive partigrupp äger rätt att fritt disponera anvisade medel för ändamål som är värdeskapande för det politiska uppdraget inom Region Jönköpings län. Detta kan som exempel avse

- gruppmöten för beredning av ärenden inför beslut och framtagande av planer/strategier
- kompetensutveckling (föreläsningar, deltagande i konferenser)
- arvodering av enskild ledamot för särskilda uppdrag.

Ersättning till förtroendevalda för partigrupsarbete bör inte överstiga de nivåer som anges i beslutade arvodesregler. Respektive partigrupp kan besluta om lägre nivåer om ekonomin eller andra förutsättningar motiverar en sådan avvikelse.

Reglering av över- och underskott:

- Årliga avvikelser som uppstår mellan anvisad budget och faktisk kostnad balanseras till påföljande år
- Efter sista året i varje mandatperiod ska eventuellt underskott regleras.

Det är respektive partigrupp som beslutar hur underskott ska regleras. Exempel på reglering är att nya regiongruppen under kommande mandatperiod förbrukar motsvarande lägre belopp eller att reglering helt eller delvis sker genom avdrag på partistöd. Om reglering ska ske genom avdrag på partistöd förutsätts överenskommelse med länsorganisationen.

Vid överskott får viss del överföras till ny mandatperiod. I RJL 2018/3172 beslutades:

- Godkänna att 10 000 kr per mandat för 2018 med ett maximalt belopp om 200 000 kr per parti förs över till mandatperioden 2019-2022 samt att
- Samma regelverk för överföring av partianslag ska gälla även efter valet 2022.

Partistöd

För att stärka den kommunala demokratin får kommuner och regioner ge ett ekonomiskt bidrag och annat stöd till politiska partier. Partistöd får ges till de politiska partier som är representerade i fullmäktige och som är en juridisk person. Ett parti är representerat om den fått mandat i fullmäktige.

Regionfullmäktige anvisar årligen en ram för partistöd, se beslut från landstingsstyrelsen LJ 2014/1422

- Varje parti som är representerat i fullmäktige erhåller ett grundstöd på 25 000 kr
- Resterande del av ramen delas med 81 (antal ledamöter).

Partistöd får ges också till ett parti som har upphört att vara representerat i fullmäktige, dock endast under ett år efter det att representationen upphörde. Kommunallag 2 kap 29§. Lag (2019:835).

För Region Jönköpings län del tillämpas dessa regler i enlighet med kommunallagen. Praktiskt tillvägagångssätt är att det parti som lämnar fullmäktige får en fallskärm och får sitt senaste partistöd uppräknat med nästa års fastställd uppräkningsfaktor. Den totala ramen för övriga partiet minskas med detta belopp där de proportionerligt bidrar till en fallskärm under år 1.

Regionen ska enligt kommunallagen kontrollera att partistödet som utbetalats används för att stärka den regionala demokratin. Syftet med lagen är att visa hur partiernas stöd används mer transparent. Detta ska ske i form av en årlig redovisning tillsammans med en granskningsrapport. Granskningen görs av den redovisande organisationens utsedda kontrollant, exempelvis revisor eller utsedd representant av partiet.

Regionala stöd för kultur, demokrati och hälsa

De regionala stöden grundar sig på Region Jönköpings läns vision För ett bra liv i en attraktiv region. Vilket innebär ett län med bra miljö, goda möjligheter till arbete, utbildning och utveckling, bra kommunikationer och ett rikt kulturliv. Regionalt stöd utgår också från regionens grundläggande värderingar och alla människors lika värde.

Stöden ska bidra till att

1. stärka och utveckla demokratin i hela länet
2. ge invånare i hela länet möjlighet att påverka sin livssituation
3. höja bildnings- och utbildningsnivån för invånare i hela länet
4. ge bättre livskvalitet för länets invånare
5. stärka kulturlivets infrastruktur.

Stöd ges till verksamheter som arbetar för att bidra till demokrati, social inkludering och en

meningsfull fritid för länets invånare. Verksamheter som får stöd från Region Jönköpings län ska vara demokratiskt uppbyggda och bör ha hälsofrämjande, inkluderande, ideologiska, opinionsbildande, demokratiska och/eller sociala funktioner.

Stöd ges till:

- organisationer inom folkhälsoområdet (folkhälsa, funktionshinder och projekt)
- ungdomsorganisationer, pensionärsorganisationer, studiedistrikt
- kulturområdet i olika former.

Uppföljning/ internkontroll

Månadsrapport och delårsrapport är en del av internkontroll. Regionstyrelse och nämnder ska genom månadsrapporter från förvaltningen löpande följa verksamhet och ekonomi. Efter april ska regionstyrelsen till regionfullmäktige återrapportera en månadsrapport som innehåller en ekonomisk helårsprognos. Efter augusti ska regionstyrelsen till regionfullmäktige återrapportera en delårsrapport med sammanfattning av hur verksamheten utvecklas mot de mål som anges i budgeten samt ekonomisk helårsprognos. För helåret ska regionstyrelsen lämna årsredovisning till regionfullmäktige.

I delårsrapporten efter augusti och i årsredovisningen ska återrapporteringen spegla regionfullmäktiges fördelning per nämnd, i årsredovisningen även per verksamhetsområden.

Regionstyrelsen ska genom sin uppsiktsplikt följa övriga nämnders verksamhet och ekonomi. Nämnd med låg måluppfyllelse avseende systemmätetal, oavsett perspektiv inom balanced scorecard, ska i samband med månadsrapport per april, delårsrapport per augusti samt i samband med verksamhetsberättelsen per december i protokollet till ärendet beskriva vilka åtgärder nämnden vidtagit eller avser att vidta i syfte att nå förbättrad måluppfyllelse. Med låg måluppfyllelse avses i första hand systemmätetal som inte har full måluppfyllelse. Protokollet delges regionstyrelsen inför dess behandling av månadsrapport per april, delårsrapport per augusti, samt årsredovisning. Nämndens ordförande redogör även muntligen vid styrelsens sammanträde för åtgärderna.

Regionstyrelsen ska enligt kommunallagen utöva uppsikt över de regionägda bolagen på samma sätt som styrelsen har tillsyn över den verksamhet som bedrivs inom den egna organisationen. Uppsiktsplikten innebär att regionstyrelsen ska hålla sig informerad om bolagens verksamhet och hur bolagens förhåller sig till gällande styrdokument och lagstiftning. Regionstyrelsen ska även för varje bolag i årliga beslut, bedöma om den verksamhet som bolaget bedrivit under året varit förenlig med det kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.

Budget 2025 per nämnd och verksamhetsområde i miljoner kronor

	Budget 2024-04 mnkr enligt blandmodell	Budget 2025 mnkr enligt blandmodell
Nämnden för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet (ANA)		
Centralt budgeterade anslag	-22	-23
Utbildning och kultur	-294	-305
	-316	-327
Nämnden för trafik, infrastruktur och miljö (TIM)		
Centralt budgeterade anslag	-28	-12
Jönköpings länstrafik	-1 252	-1 323
	-1 281	-1 334

Nämnden för folkhälsa och sjukvård (FS)		
Centralt budgeterade anslag	-3 644	-3 977
RO20 Privata vårdgivare	-63	-59
Folktandvården	-147	-152
Medicinsk vård	-3 126	-3 207
Kirurgisk vård	-3 288	-3 397
Psykiatri rehab o diagnostik	-1 436	-1 486
Vårdcentralerna Bra Liv	0	0
	-11 704	-12 278
Regionstyrelsen (RS)		
Centralt budgeterade anslag	-768	-402
Regionledningskontoret	-597	-611
IT-centrum	-10	-11
Verksamhetsstöd och service	-331	-346
	-1 707	-1 370
Parlamentariska nämnden (Politisk verksamhet)	-0,2	-0,2
Patientnämnden (Politisk verksamhet)	-1,4	-1,4
Verksamhetens nettokostnad	-15 009	-15 310
Skatteintäkter och utjämning	14 504	15 228
Verksamhetens resultat (före finansnetto)	-505	-82
Finansnetto	-161	153
Årets resultat	-666	71

Förändring jämfört med budget 2024, totalt

Miljoner kronor	2025	2026	2027
-----------------	------	------	------

Nämnden för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet (ANA)

Nytt mål 25 % egenfinansieringsgrad av SMOT	5	10	15
Anpassning av bidrag till studieförbund till riksnittet	5	10	15
Utveckling och underhåll av naturbruksgymnasierna	-10	-10	-20
Öppen musikfestival	-0,2	-0,2	-0,2
Inrätta en Kulturarvspott	-0,5	-0,5	-0,5
Summa ANA nämnden	-1	9	9

Nämnden för trafik, infrastruktur och miljö (TIM)

Nya fordon, leasing (inkuderar nya samt avyttring)	-30,8	-59,4	-59,4
Hållbar utveckling förnybara drivmedel dieseltåg	-12	-12	-12
Ny stomlinje Jönköpings stadstrafik enligt avsiktsförklaring		-22,5	-22,5
Nya fordon, leasing (inkuderar nya samt avyttring)	-1,6	-3,3	-29,4
Hållbar utveckling förnybara drivmedel dieseltåg	12	12	12
Ny stomlinje Jönköpings stadstrafik enligt avsiktsförklaring		22,5	22,5
Utökning av busstrafik i högtrafik ersätter ny stomlinje Jkp stadstrafik enl avsiktsförklaring		-12,5	-25
Ny linje 135, (ersätter L133)	-5	-10	-10
Lägre banavgifter (högnivå tas bort)	3	3	3
Senarelagd utbyggnad av kollektivtrafik	5	10	15
Etableringsplan för Small Modular Reactor (SMR)	-1	-1	-1
Utreda ny upphandlingsmodell för regional busstrafik	-1	-1	-1
Summa TIM nämnden	-31,4	-74,2	-107,8

Nämnden för folkhälsa och sjukvård

Primärvård	-40	-80	-80
TBE-vaccin barn	0	7	7
Vårdplatser Rättsspsykiatri	-8	-8	-8
Barn och ungdomshälsan/BUP	-10	-10	-10
Vårdplatser	-10	-10	-10
Intensivvården	-10	-10	-10
Specialist direkt (specialistläkare vissa tider i primärvården)	-5	-10	-15
Organiserade hälsokontroller för 80 och 90 åringar och telefonnummer till ÄVS	-5	-10	-10
Ny organisation av elevhälsan och årligt samtal	-1	-8	-8
Administrationsavgift för uteblivna, ej avbokade vårdbesök	6	8	8
Bedömningsstöd vid tillämpning av "vård som inte kan anstå"	1	2	3
Införande av digital språktolkning	10	15	20
Folkhälsoarbete med informationssatsning ungdomar, hemlösa kring osunt leverne	-5	-5	-5
Summa FS nämnden	-77	-119	-118

Regionstyrelsen

IT-skuld stödsystem	-10	-10	-10
Riktad lönesatsning, individuell lönesättning och svårrekryterade yrkeskategorier	-5	-10	-10
Krav i livsmedelsupphandlingar	4	6	8
Dygnspartering och slopad P-avgift vid sjukhusen	-3,5	-3,5	-3,5
Summa Regionstyrelsen	-15	-18	-16

Summa förändringar jämfört med budget 2024	-124	-201	-232
---	-------------	-------------	-------------

2026-2027

plan
121(127)

REGIONSTYRELSEN OCH NÄMNDERNAS ANSVAR – EGNA VERKSAMHETSOMRÅDEN

Budget för egna verksamhetsområden

Regionfullmäktiges beslutade Budget med verksamhetsplan 2025 anger utgiftsramar och verksamhetsmål som ska nås för Region Jönköpings läns samlade åtagande, oavsett vem som utför verksamheten. Regionstyrelsen har ansvar för att samordna arbetet med förvaltningsbudget i vilka verksamhetsuppdrag och budget konkretiseras. För de delar av verksamheten som utförs i egen regi, ska styrelse och nämnder senast november anta styrelse respektive nämndens verksamhetsplan och godkänna budgeterade anslag för styrelsen respektive nämnders ansvarsområden.

Budgetprinciper för verksamhet i egen regi, ersättningsformer

Huvudsakligen ges ett budgeterat anslag till respektive verksamhetsområde. Några verksamhetsområden omfattas helt eller delvis av andra ersättningsformer. Regionstyrelse och nämnder har att tillämpa följande former för fördelning av budget till verksamhetsområden.

Verksamhetsområde	Anslag	Annan ersättning
Hälsa- och sjukvård		
Vårdcentralerna Bra Liv		Primärvård som ingår i vårdval ersätts enligt Primärvård inom vårdval i Jönköpings län.
Psykiatri, rehabilitering och diagnostik	Budgetram för psykiatri Budgetram vid specifika uppdrag (till exempel mammografi).	Intäkter från köpande enheter (diagnostik)
Folktandvården	Budgetram för vissa delar av specialisttandvården: - tandvård som inte kan finansieras genom intäkter från patient och försäkring - forskning och utveckling - utbildning av specialisttandläkare med flera. Budgetram för vissa delar av allmäntandvården: - utbildningsansvar - läkemedel - tolkkostnader - underskottskliniker	Allmäntandvård och specialisttandvård för vuxna finansieras av patientavgifter enligt fastställda taxor och ersättning från den statliga tandvårdsförsäkringen. Barntandvårdspeng enligt fastställd nivå. Rörlig ersättning för nyutexaminerade tandläkare och tandhygienister.
Medicinsk vård	Budgetram	
Kirurgisk vård	Budgetram	Basuppdrag inom Specialiserad ögonsjukvård (öppenvård) bedrivs inom vårdval och ersätts enligt regelboken "Ögonsjukvård inom vårdval i Jönköpings län.
Regional utveckling		
Verksamhet inom Regional utveckling, utbildning och kultur	Budgetram	
Länstrafiken	Budgetram	
Övrigt		
Politisk verksamhet	Budgetram	
Interna serviceverksamheter: IT-centrum, verksamhetsnära funktion, Verksamhetsstöd och service	Budgetram vid specifika uppdrag.	Intäkter från köpande enheter

Ersättningsformer

Resultatbalansering

För anslagsfinansierad verksamhet avslutas budgetåret utan att årets resultat förs vidare till ett resultatsaldo. Samma princip gäller för de intäktsfinansierade serviceverksamheterna.

För verksamheter i egen regi inom vårdval Jönköpings län förs årets nettoresultat vidare i ett resultatsaldo till kommande år. För Folktandvårdens konkurrensutsatta delar förs årets nettoresultat vidare i ett resultatsaldo till kommande år. Regionstyrelsen fastställer resultatet i samband med behandling av årsredovisning. Om det ackumulerade saldot är negativt ska en åtgärdsplan upprättas

med en plan för återställande inom tre år. Åtgärdsplanen fastställs av respektive nämnd och delges regionstyrelsen.

Naturbruksskolorna är inte anslagsfinansierade utan bedriver verksamhet genom eleversättningar från elevernas hemkommuner samt övriga intäkter. Nettoresultatet i sin helhet förs därför vidare till ett resultatsaldo.

Tandvård

Folktandvårdens prissättning bör inte avvika för mycket från TLV:s (Tandvård- och läkemedelsförmånsverket) referenspriser för att inte påverka högkostnadsskyddets ogynnsamt för den enskilde. Krav på konkurrensneutralitet förutsätter att prissättningen baseras på självkostnad.

I självkostnaden för Folktandvården ska av konkurrensskäl mervärdesskatt ingå, trots att den kommunala sektorn har generell avdragsrätt för mervärdesskatt. Avdragsrätten redovisas därför tekniskt som en intäkt utanför Folktandvården. För 2025 är denna beräknad till 28 miljoner kronor.

INVESTERINGAR

Beslut och genomförande

Regionfullmäktige beslutar om en årlig investeringsram och budget utifrån målet om egenfinansiering över en period om 10 år. Den beslutade ramen är fördelad mellan fastigheter och inventarier.

I budget beskrivs en investeringsplan över fem år. Första året är en fastställd investeringsram och budget och år två till fem är en plan.

Regionfullmäktige beslutar om alla enskilda investeringsärenden över 20 miljoner kronor och investeringsärenden som är av principiell karaktär. Regionstyrelsen beslutar investeringsärenden över fem miljoner kronor upp till 20 miljoner kronor. Under året sker återkoppling om planeringsprocessen.

Regionstyrelsen beslutar löpande under året om genomförande av investeringar. Regionstyrelsen har att, utifrån finansiellt mål om egenfinansiering av investeringar, tillse att investeringar som beslutas ryms inom beslutad investeringsram och budget samt beakta hur dessa påverkar kommande års investeringsutrymme i lagd plan. Berörd nämnd ska ges möjlighet att yttra sig innan regionstyrelsen fattar beslut om genomförande av en investering.

Inventarier

Utrymmet för inventarier är fördelat mellan ospecificerade investeringar och specificerade investeringar. Beslut om specificerade investeringar ska fattas av regionstyrelsen. Beslut om ospecificerade investeringar fattas i verksamheten.

Ospecificerad investering:

60 tusen kronor – 5 miljoner kronor

Specificerad investering:

Över 5 miljoner kronor

Regionstyrelsen ska i samband med ett beslut om förvaltningsbudget besluta om hur utrymmet för ospecificerade investeringar fördelas inom förvaltningen.

Fastigheter, ombyggnationer

Årliga insatser som görs för att vidmakthålla befintlig standard betraktas som fastighetsunderhåll. Ombyggnader och utbyten av komponenter eller åtgärder som avsevärt förbättrar tillgångens prestanda betraktas som investering. Begränsade utgifter (lägre än 0,6 miljoner kronor) ska direkt avskrivas.

Uppföljning

Regionstyrelsen ska följa upp investeringar mellan 5 - 10 miljoner kronor genom anmälningsärenden från förvaltningen. För investeringar över tio miljoner kronor ska Regionstyrelsen till regionfullmäktige upprätta en särskild slutredovisning. I slutredovisningen görs en avstämning mot budget samt ekonomiska och kvalitetsmässiga effekter av investeringen.

Investeringsbudget 2025 och plan 2026-2029

miljoner kronor	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028	Plan 2029
Fastigheter om- och nybyggnation	998	799	660	714	724
Övrigt, ej egen investering	0	0	0	0	100
Inventarier	265	265	265	265	265
TOTAL INVESTERINGSKALKYL	1 263	1 064	925	979	1 089
- varav pågående/beslutade projekt	1 058	691	400	343	344
- utrymme för nya beslut	55	253	427	529	636
BERÄKNAD UTBETALNING	1 113	944	826	872	980

AVGIFTER OCH PRISER

Avgifter och priser för hälso- och sjukvård, tandvård, kultur och kollektivtrafik redovisas i bilagor till Budget med verksamhetsplan 2025. Hälso- och sjukvårdens avgifter redovisas förutom i bilaga, även på Region Jönköping läns webbplatser. Om behov uppstår att under året förändra avgifter ska dessa förändringar beslutas av regionfullmäktige. Beslut om tillfälliga prisförändringar/erbjudanden inom kollektivtrafik och folktandvård kan fattas av respektive nämnd.

Bilagor som beslutats i fullmäktige i anslutning till beslut om budget 2025:

- patientavgifter i hälso- och sjukvården
- tandvårdstaxa folktandvården
- egenavgifter och bidrag hjälpmedel
- regelbok – Primärvård inom vårdval i Jönköpings län
- regelbok – Ögonsjukvård inom vårdval i Jönköpings län
- kollektivtrafikpriser
- regelverk sjukresor, färdtjänst, riksfärdtjänst
- principer för prissättning vid Kulturhuset Spira
- avgifter för internat, kost och logi, vid Region Jönköpings läns skolor

Bilagor

Nedan bild ska omarbetas (delårsrapport jan-april ska vara månadsrapport jan-april)

JAN FEB MAR APR MAJ JUN JUL AUG SEP OKT NOV DEC

Planering

Budget och flerårsplan.

Behovsinventering och tjänstemannaberedning. Dialog avseende investeringar, verksamhetsförändringar med mera. Regiondirektören ansvarar för att underlagen prioriteras och sammanställs.

Politisk beredning och beslut. Nämnderna bereder budget med verksamhetsplan och flerårsplan.

Politisk beredning och beslut. Efter nämndernas beredning behandlar RSAU och RS budget med verksamhetsplan under juni och augusti. RF fattar beslut i slutet av augusti. Därefter fattar nämnderna beslut om budget och verksamhetsplan.

Budgetjusteringar. Kan ske löpande under året.

Genomförande

Verksamheten genomförs utifrån fastställda mål och riktlinjer.

Uppföljning, analys och åtgärder

Månadsuppföljning. Varje månad runt den 10:e (utom i februari och juli) lämnar samtliga verksamhetsområden aktuellt resultat för ett antal systemmätetal enligt budget och flerårsplan. Systemmätetalen sammanställs och presenteras bland annat i nämnder, RSAU, RS, ledningsgrupper samt storgrupp sjukvård.

Årsredovisning. Behandlas i nämnder, RSAU, RS och RF under mars-april.

Delårsrapport (jan-april). Behandlas i nämnder, RSAU, RS och RF i juni.

Delårsrapport (jan-aug). Behandlas i nämnder, RSAU, RS och RF i oktober.

Dialog

Dialog angående förutsättningar, behov, resurser, resultat med mera sker kontinuerligt mellan regiondirektör och verksamhetsledningar.

RSAU: Regionstyrelsens arbetsutskott, RS: Regionstyrelsen, RF: Regionfullmäktige

